MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O STANJU POLJOPRIVREDE U 2023.

Zagreb, 2024.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

O STANJU POLJOPRIVREDE U 2023. GODINI

Izdavač: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb

Uprava za poljoprivrednu politiku, EU i međunarodnu suradnju

Telefon: 01 - 6106 111

Telefaks: 01 - 6109 201

Elektronička pošta: upiti.gradjana@mps.hr

Internetske stranice: https://poljoprivreda.gov.hr/

Za izdavača: Josip Dabro, potpredsjednik Vlade i ministar poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Glavni urednik: Tugomir Majdak, državni tajnik

Suradnici: Anita Sever-Koren, Dalibor Janda, Jasna Putar, Elinor Nikolić, Anamaria Stojević, Željka Rivić, Gezim Ramqaj, Mato Čačić, Željko Mahnet, Gordana Duvnjak, Manda Suman Jovanović, Tatjana Filipović, Mihael Rebić, Zoran Miščević, Tanja Gustin, Marijana Kojić Jurinić, Mihaela Samaržija, Ljiljana Tvrdinić, Mihaela Blatančić, Sanja Kolarić Kravar, Patricija Hegedušić, Ivica Delić, Željka Cegur

Prilikom korištenja podataka iz ove publikacije molimo da navedete izvor.

Zagreb, kolovoz 2024. godine

Publikacija će biti objavljena u elektroničkom obliku na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede

Sadržaj

POPIS TABLICA 5

POPIS GRAFIKONA 8

POPIS KRATICA 9

1. OPĆI GOSPODARSKI POKAZATELJI U 2023. 10

1.1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske 10

1.2. Zaposlenost 12

1.3. Plaće 13

1.4. Indeksi potrošačkih cijena 14

1.5. Bilanca vanjskotrgovinske razmjene 15

2. HRVATSKA POLJOPRIVREDA 17

2.1. Ekonomski računi u poljoprivredi 17

2.2. Struktura poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivredno zemljište 21

2.2.1. Struktura poljoprivrednih gospodarstava 21

2.2.2. Poljoprivredno zemljište 23

2.3. Poljoprivredna proizvodnja i tržište 24

2.3.1. Žitarice 24

2.3.2. Uljarice 27

2.3.3. Povrće 30

2.3.4. Krumpir 33

2.3.5. Voće 33

2.3.6. Masline i maslinovo ulje 36

2.3.7. Vinogradarstvo i vinarstvo 37

2.3.8. Duhan 38

2.3.9. Šećerna repa 38

2.3.10. Suhe mahunarke 38

2.3.11. Krmno bilje 39

2.3.12. Sjeme i sadni materijal 40

2.3.14. Tov goveda i proizvodnja mlijeka 41

2.3.15. Svinjogojstvo 46

2.3.16. Uzgoj ovaca i koza 48

2.3.17. Uzgoj peradi i proizvodnja jaja 50

2.3.18. Uzgoj kopitara 54

2.3.19. Pčelarstvo 55

2.3.20. Ekološka poljoprivreda 56

2.4. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda 58

2.5. Registracija i zaštita naziva hrvatskih autohtonih proizvoda 62

3. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE 64

3.1. Strateški plan 65

3.1.1. Izravna plaćanja 66

3.1.2. Sektorske intervencije 69

3.1.3. Intervencije za ruralni razvoj iz Strateškog plana 70

3.2. Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. 71

Financijski instrumenti 73

3.3. Mjere i pravila vezana uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda 74

3.3.1. Nacionalni program pomoći sektoru vina 75

3.3.3. Nacionalna strategija za održive operativne programe proizvođačkih organizacija 75

3.3.4. Proizvođačke organizacije *76*
3.3.5. Školska shema *77*
3.4. PROGRAMI POTPORE FINANCIRANI IZ DRŽAVNOG PRORAČUNA **78**
3.4.1. Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima *78*
3.4.2. Programi potpore financirani iz Državnog proračuna prema članku 39. Zakona o poljoprivredi *79*
3.5. NACIONALNI PLAN OPORAVKA I OTPORNOSTI 2021.- 2026. ..... **81**
3.6. OSTALI PROGRAMI **82**
3.6.1. Plavi dizel *82*
3.7. MJERE ZEMLJIŠNE POLITIKE **84**
DODACI **91**
STATISTIČKI PODACI **91**
POPIS PROPISA I DRUGIH AKATA U SEKTORU POLJOPRIVREDE DONESENIH U 2023. GODINI **128**

Popis tablica

Tablica 1. Prosječne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama u Hrvatskoj

Tablica 2. Indeksi potrošačkih cijena hrane, bezalkoholnih i alkoholnih pića te duhana u Hrvatskoj

Tablica 3. Bruto domaći proizvod i ekonomski računi u poljoprivredi

Tablica 4. Ukupan broj poljoprivrednika prema organizacijskom obliku na dan 31. prosinca 2022. godine i 31. prosinca 2023. godine

Tablica 5. Poljoprivredno zemljište prema tipu vlasništva i katastarskoj kulturi prema Upisniku poljoprivrednika, stanje na dan 31. prosinca 2023.

Tablica 6. Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta

Tablica 7. Žetvene površine, prirodi i proizvodnja žitarica

Tablica 8. Žetvene površine, prirodi i proizvodnja uljarica

Tablica 9. Ukupna proizvodnja povrća

Tablica 10. Površine, prirod i proizvodnja krumpira

Tablica 11. Ukupna proizvodnja voća

Tablica 12. Površine, prirod i proizvodnja maslina te proizvodnja maslinovog ulja

Tablica 13. Površine, prirod i proizvodnja grožđa te proizvodnja vina

Tablica 14. Površine, prirod i proizvodnja duhana

Tablica 15. Površine, prirod i proizvodnja šećerne repe

Tablica 16. Površine, prirod i proizvodnja suhih mahunarki

Tablica 17. Pregled deklariranih količina sjemena po osnovnim biljnim vrstama

Tablica 18. Obrt goveda

Tablica 19. Proizvodnja kravljeg mlijeka

Tablica 20. Obrt svinja

Tablica 21. Obrt ovaca

Tablica 22. Obrt koza

Tablica 23. Broj peradi u Hrvatskoj

Tablica 24. Broj i udio pčelara i košnica te prosječan broj košnica po pčelaru prema veličini pčelinjaka u Republici Hrvatskoj u 2023. godini

Tablica 25. Broj subjekata u ekološkoj poljoprivredi

Tablica 26. Broj uzgojene stoke na ekološki način

Tablica 27. Pregled poljoprivredne razmjene

Tablica 28. Rang-lista 10 država prema ostvarenom suficitu/deficitu u hrvatskoj poljoprivrednoj razmjeni u 2023.

Tablica 29. Raspodjela financijskih sredstava u razdoblju 2023.-2027.

Tablica 30. Raspodjela financijske omotnice za Program izravnih plaćanja

Tablica 31. Provedba proizvodno nevezane potpore dohotku u 2023. godini

Tablica 32. Provedba eko shema u 2023. godini

Tablica 33. Provedba proizvodno vezane potpore dohotku u 2023. godini

Tablica 34. Intervencije Strateškog plana u sektoru pčelarstva koje su provedene u 2023. godini

Tablica 35. Provedene IAKS intervencije ruralnog razvoja iz Strateškog plana u 2023. godini

Tablica 36. Provedba ostalih intervencija ruralnog razvoja Strateškog plana u 2023. godini

Tablica 37. Provedene IAKS mjere ruralnog razvoja iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. u 2023. godini

Tablica 38. Provedba ostalih mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. u 2023. godini

Tablica 39. Status provedbe financijskih instrumenata koje provodi HAMAG-BICRO i HBOR u 2023. godini

Tablica 40. Mjere Nacionalnog programa pomoći sektoru vina u 2023. godini

Tablica 41. Broj proizvođačkih organizacija po sektorima u 2023. godini

Tablica 42. Broj proizvođačkih organizacija po županijama u 2023. godini

Tablica 43. Pregled odobrenih izravnih potpora u iznimno osjetljivim sektorima za 2023. godinu

Tablica 44. Programi potpore financirani iz Državnog proračuna prema članku 39. Zakona o poljoprivredi

Tablica 45. Reforme i investicije u okviru podkomponente C1.5. Unaprjeđenje korištenja prirodnih resursa i jačanje lanca opskrbe hranom

Tablica 46. Izračun proračunskih subvencija za potrošnju plavog dizela u poljoprivredi

Tablica 47. Pokazatelji prava na godišnju potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi prema podnesenom jedinstvenom zahtjevu

Tablica 48. Površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države za koje su izdane suglasnosti na programe raspolaganja po vrstama raspolaganja

Tablica 49. Raspisani natječaji za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u razdoblju od 2018. do 2022. godine po županijama

Tablica 49.a Raspisani natječaji za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u razdoblju od svibnja 2022. do 31.12.2023.

Tablica 49.b Sklopljeni ugovori o zakupu od 2018. do 2023. godine po županijama

Tablica 50. Odluke o raspisivanju natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države

Tablica 50.a Odluke o raspisivanju natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u razdoblju od svibnja 2022. do 31.12.2023.

Tablica 50.b Sklopljeni ugovori o prodaji u razdoblju od 2018. do 2023. godine po županijama

Tablica 51. Ostvarena sredstva od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, prikaz ostvarenih sredstava po svim ranije sklopljenim ugovorima, eur

Tablice u Dodatku

Tablica 52. Usporedba bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske i država članica Europske unije te udio u BDP-u Europske unije (u milijunima eura, tekuće cijene)

Tablica 53. Struktura zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i industriji duhana

Tablica 54. Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2023. godina

Tablica 55. Broj stoke u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, 2023. godina

Tablica 56. Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu na dan 31.prosinca 2023.

Tablica 57. Samodostatnost proizvodnje odabranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u Republici Hrvatskoj (%)

Tablica 58. Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina, bez PDV-a

Tablica 59. Površine, prirodi i proizvodnja povrća

Tablica 60. Veleprodajne cijene povrća

Tablica 61. Površine, prirodi i proizvodnja voća

Tablica 62. Veleprodajne cijene voća

Tablica 63. Veleprodajne cijene maslinovog ulja

Tablica 64. Površine, prirodi i proizvodnja krmnog bilja

Tablica 65. Broj goveda
Tablica 66. Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a
Tablica 67. Broja isporučitelja kravljeg mlijeka i udio mlijeka EU kvalitete
Tablica 68. Otkupne cijene mlijeka te prosječne veleprodajne cijene mliječnih proizvoda, bez PDV-a
Tablica 69. Proizvodnja mesa
Tablica 70. Klanje stoke i peradi u klaonicama
Tablica 71. Otkupne cijene goveđeg mesa, bez PDV-a
Tablica 72. Broj svinja
Tablica 73. Otkupne cijene svinjskog mesa, bez PDV-a
Tablica 74. Broj ovaca
Tablica 75. Broj koza
Tablica 76. Otkupne cijene janjećih trupova, bez PDV-a
Tablica 77. Veleprodajne cijene pilećeg mesa i konzumnih jaja, bez PDV-a
Tablica 78. Površine pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom
Tablica 79. Površine ekoloških oraničnih usjeva i trajnih nasada
Tablica 80. Pregled ukupne i poljoprivredne vanjskotrgovinske razmjene
Tablica 81. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, prema glavama Carinske tarife, milijun EUR
Tablica 82. Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u izvozu u 2023.
Tablica 83. Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u uvozu u 2023.
Tablica 84. Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2023. prema zemlji izvoza
Tablica 85. Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2023. prema zemlji uvoza
Tablica 86. Odobreni iznosi izravnih potpora u 2023. godini, po vrstama potpora
Tablica 87. Prihod od različitih oblika raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem ostvaren u 2023. godini (eur)

Popis grafikona

Graf 1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske i realne stope rasta
Graf 2. Realne stope rasta BDP-a u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji
Graf 3. Realne stope rasta BDP-a država članica Europske unije, 2023. godina
Graf 4. Stopa anketne nezaposlenosti, usporedba Hrvatske i Europske unije
Graf 5. Stope rasta potrošačkih cijena u Hrvatskoj i Europskoj uniji
Graf 6. Vanjskotrgovinska razmjena Hrvatske
Graf 7. Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje po proizvodima, 2023. godina
Graf 8. Struktura međufazne potrošnje, 2023. godina
Graf 9. Kretanja u poljoprivredi prema Ekonomskim računima u poljoprivredi
Graf 10. Struktura poljoprivrednika prema stručnoj spremi, 2023. godina
Graf 11. Struktura korištenoga poljoprivrednog zemljišta u 2023. godini
Graf 12: Proizvodnja žitarica u Hrvatskoj
Graf 13. Prosječne cijene pšenice (min. 74 kg/hl)
Graf 14. Prosječne cijene kukuruza (max 14% vlage)
Graf 15. Proizvodnja uljarica u Hrvatskoj
Graf 16. Prosječne cijene soje
Graf 17. Prosječne godišnje cijene suncokreta i uljane repice
Graf 18. Intenzivna proizvodnja povrća
Graf 19. Indeksi veleprodajnih cijena povrća
Graf 20. Intenzivna proizvodnja voća
Graf 21. Indeksi veleprodajnih cijena voća
Graf 22. Proizvodnja krmnog bilja, tone
Graf 23. Proizvodnja voćnih sadnica u 2022. godini, u komadima
Graf 24. Broj isporučitelja i isporučene količine mlijeka po isporučitelju
Graf 25. Prosječne cijene sirovog mlijeka
Graf 26. Prosječne cijene hladnih trupova goveda (A mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca R3)
Graf 27. Prosječne cijene svinjskih trupova (težine 50 do 120 kg) T1E klase
Graf 28. Proizvodnja kokošjih jaja (milijuna komada)
Graf 29. Indeksi veleprodajnih cijena kokošjih jaja
Graf 30. Proizvodnja peradskog mesa (tone)
Graf 31. Prosječne cijene pilećih trupova A klase (65 postotno pile)
Graf 32. Broj konja i magaraca
Graf 33. Broj pčelara i košnica
Graf 34. Korištene poljoprivredne površine pod ekološkom proizvodnjom po kategorijama (ha)
Graf 35. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
Graf 36. Trgovinska bilanca razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po najvažnijim skupinama u 2023. godini

Popis kratica

APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
ARKOD	Nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
CEFTA	Central European Free Trade Agreement (Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini)
CLLD	Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (Community Led Local Development)
DZS	Državni zavod za statistiku
ha	Hektar
HAMAG–BICRO	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
HAPIH	Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HS	Harmonized System (Međunarodna konvencija o Harmoniziranom sustavu nazivlja i brojčanog označavanja roba)
IAKS	Integrirani administrativni i kontrolni sustav
IOP	Potpora za očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja
IP	Izravna plaćanja
IZP	Potpora za iznimno osjetljive sektore
kg	Kilogram
KN	Kombinirana nomenklatura Carinske tarife (eng. CN)
kom.	Komada
l	Litra
LEADER	Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale (Veza između ruralnog gospodarstva i razvojnih aktivnosti)
m.m.	Mliječna mast
NPOO	Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.- 2026.
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PDV	Porez na dodanu vrijednost
SOPG	Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo
TISUP	Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi
UG	Uvjetno grlo
ZOI	Zaštićena oznaka izvornosti
ZOZP	Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
ZTS	Zajamčeno tradicionalni specijalitet

1. OPĆI GOSPODARSKI POKAZATELJI U 2023.

Usprkos nestabilnoj globalnoj geopolitičkoj situaciji, visokoj inflaciji i poremećajima u globalnim opskrbnim lancima te uz stagniranje gospodarskih aktivnosti u europodručju, Hrvatska je i u 2023. ostvarila rast BDP-a. Prema podacima DZS-a, BDP je u 2023. godini bio realno veći za 3,1% u odnosu na prethodnu godinu. Hrvatska je, nakon Malte, ostvarila najvišu stopu rasta BDP-a od svih država članica Europske unije.

Na povećanje ukupnog BDP-a najviše su utjecali rast investicija i apsorpcija značajnih iznosa financijskih sredstava iz fondova Europske unije, rast potrošnje kućanstava te rast potrošnje države. Veća zaposlenost, usporavanje inflacije i rast realnih plaća pozitivno su utjecali na rast potrošnje kućanstava dok su na rast potrošnje države, između ostalog, utjecali i paketi mjera pomoći građanima i gospodarstvu Vlade Republike Hrvatske za ublažavanje inflatornih pritisaka.

2023. godinu obilježio je ulazak Hrvatske u europodručje, u europski stabilizacijski mehanizam te u shengenski prostor.

Godišnja inflacija na razini Europske unije iznosila je 6,4% i u odnosu na prethodnu godinu manja je za 2,8 postotnih bodova.

Stopa inflacije je usporila i u Hrvatskoj. U godišnjem prosjeku iznosila je 8,4% te je u odnosu na prethodnu godinu manja za 2,3 postotnih bodova, a najznačajniji rast cijena ostvarila su dobra i usluge iz skupine hrana od 13,0%.

Ukupna robna razmjena dobara i usluga u 2023. smanjena je u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Hrvatska i dalje bilježi deficit vanjskotrgovinske razmjene, a pokrivenost uvoza izvozom u 2023. godini bila je 57,8%. Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi u ukupnoj vanjsko-trgovinskoj razmjeni sudjeluju sa 16%.

1.1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske

Gospodarstvo Republike Hrvatske u 2023. godini nastavlja rast.

Prema podacima DZS-a, BDP u 2023. godini iznosio je 76,5 milijardi eura i u odnosu na prethodnu godinu bio je realno veći za 3,1%. Rast BDP-a Hrvatske višestruko je veći od prosjeka Europske unije i europodručja (0,4%).

Glavni faktori rasta BDP-a u 2023. godini bili su rast bruto investicija u fiksni kapital od 4,2% i rast potrošnje kućanstava od 3,1%. Rast investicija poduprijet je korištenjem sredstva EU fondova dok su pozitivna kretanja na tržištu rada, u vidu rasta zaposlenosti i plaća, utjecala na rast potrošnje kućanstava. Rastu cjelokupnog gospodarstava doprinijeli su i paketi mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena.

Usporavanje ekonomskog rasta u državama članicama Europske unije, kao i u zemljama u okruženju, uz tržišne nestabilnosti uzrokovane geopolitičkim prilikama, utjecali su na smanjenje potražnje za robama i uslugama. To se negativno odrazilo na hrvatski izvoz roba i usluga, koji je smanjen za 5,1%.

Graf 1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske i realne stope rasta

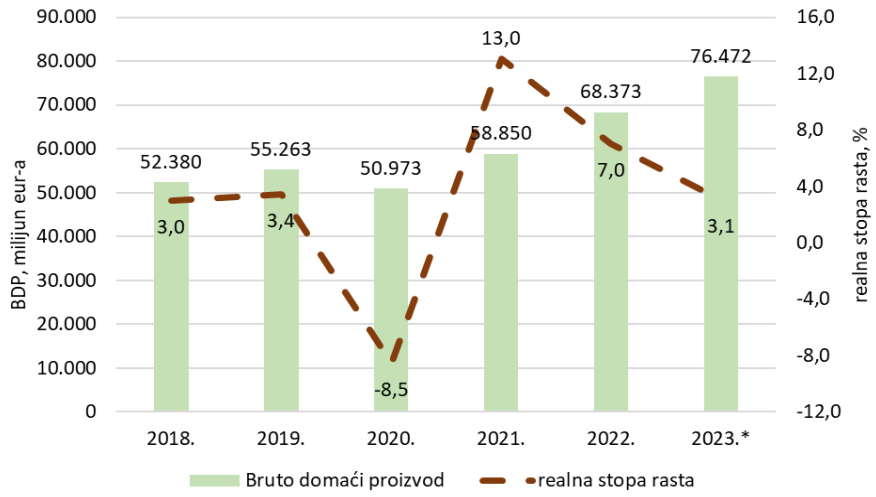

* privremeni podaci
(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Promatrano s proizvodne strane, BDV iznosi 63,4 milijardi eura i u odnosu na prethodnu godinu realno je veći za 2,3%.

Najveći doprinos BDV-u proizlazi iz djelatnosti trgovine na veliko i na malo, prijevoza i skladištenja, smještaja, pripreme i usluživanja hrane (24,1% ukupnog BDV-a) te djelatnosti javne uprave i obrane, obrazovanja, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (18,2% ukupnog BDV-a), koje su u 2023. ostvarile rast. Za hrvatsko gospodarstvo značajna je i prerađivačka industrija (12,8% ukupnog BDV-a), no za razliku od prethodno navedenih djelatnosti prerađivačka industrija je ostvarila pad BDV-a za 2,2%.

BDV primarnih djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u 2023. godini, u iznosu od 2,3 milijarde eura, čini 3,6% BDV-a hrvatskog gospodarstva i realno je veći za 0,4%.

Na razini Europske unije, u 2023. godini rast BDP-a uz Hrvatsku ostvarilo je još 15 država članica, dok je 11 država članica zabilježilo pad BDP-a. Hrvatska je, nakon Malte, država članica koja je ostvarila najviši rast BDP-a.[1]

[1] Vidjeti i Tablicu 52. u Dodatku „Usporedba bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske i država članica Europske unije te udio u BDP-u Europske unije (u milijunima eura, tekuće cijene)“.

Graf 2. Realne stope rasta BDP-a u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji

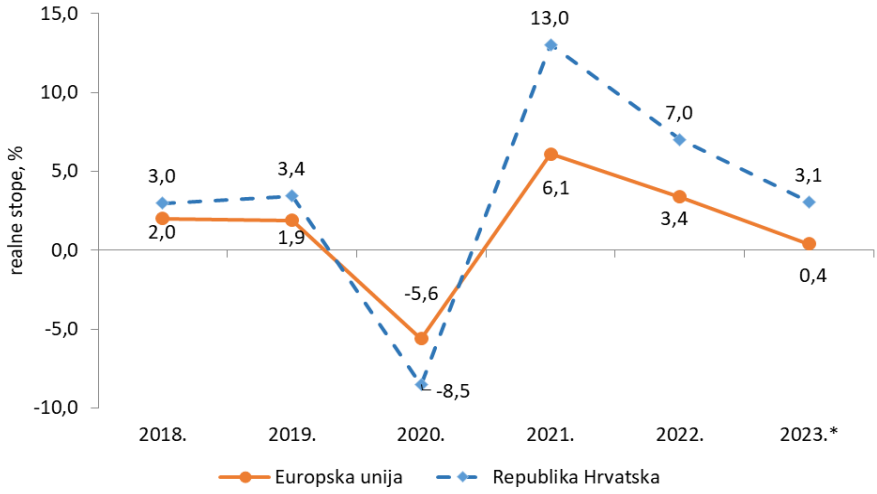

* privremeni podaci
(izvor: DZS i Eurostat; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Graf 3. Realne stope rasta BDP-a država članica Europske unije, 2023. godina*

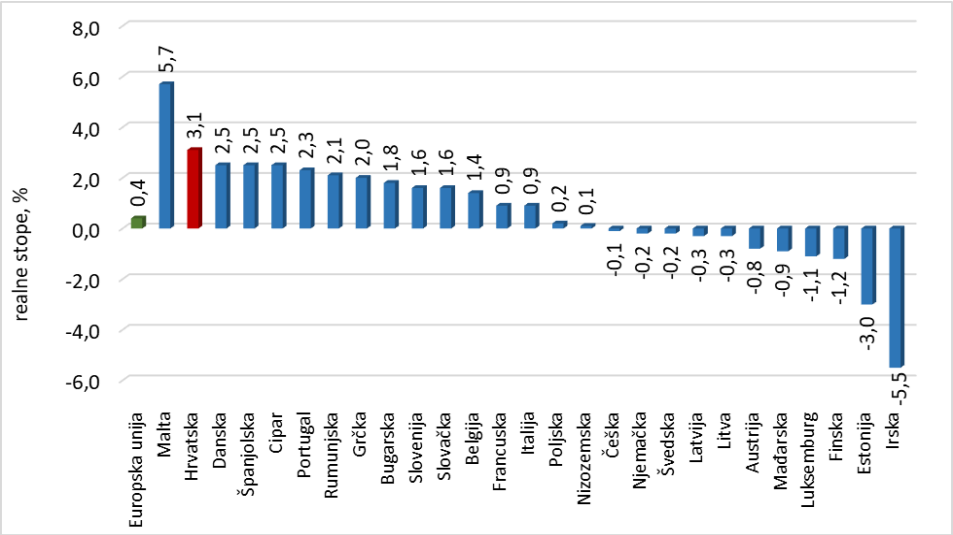

* privremeni podaci
(izvor: Eurostat; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

1.2. Zaposlenost

Prema podacima DZS-a, prosječna stopa nezaposlenosti u 2023. godini iznosila je 6,1%. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, administrativna stopa nezaposlenosti je manja za 0,6 postotnih bodova, dok je anketna stopa nezaposlenosti manja za 0,9 postotnih bodova.

U 2023. godini u Hrvatskoj je bilo zaposleno 1.663.522 osoba, što je za 2,7% više nego 2022. godine.

U djelatnosti poljoprivrede zaposleno je 40.000 osoba (2,4% od ukupno zaposlenih). Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, broj zaposlenih osoba u poljoprivredi je veći za 0,3%[2].

Broj zaposlenih u proizvodnji hrane i pića povećan je za 0,5% (3,3% od ukupno zaposlenih). Broj zaposlenih u duhanskoj industriji smanjen je za 5,0% (0,1% od ukupno zaposlenih).

Graf 4. Stopa anketne nezaposlenosti, usporedba Hrvatske i Europske unije

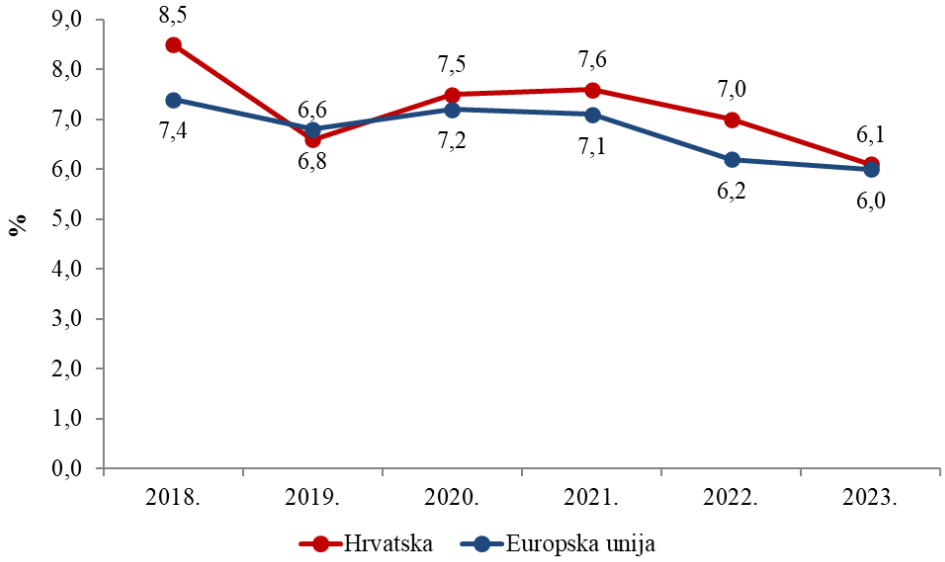

Napomena: obuhvaća osobe od 15. do 74. godine starosti
(izvor: DZS i Eurostat; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

1.3. Plaće

Prosječna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama u 2023. godini iznosila je 1.148 eura, što je za 13,0% više nego 2022. godine.

U sektoru poljoprivrede prosječna isplaćena neto plaća je za 17,7% niža od prosjeka za Hrvatsku, ali je u odnosu na prethodnu godinu povećana za 13,9%. Niža prosječna plaća ostvaruje se i u djelatnosti proizvodnje prehrambenih proizvoda (za 15,4%), uz rast od 12,6% u usporedbi s 2022. godinom.

U djelatnostima proizvodnje pića i duhanskih proizvoda prosječne isplaćene neto plaće po zaposlenome nadilaze prosjek za Hrvatsku (za 11,7%, odnosno za 32,9%), također uz rast u usporedbi s prethodnom godinom.

[2] Vidjeti i Tablicu 53. u Dodatku „Struktura zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i industriji duhana“.

Tablica 1. Prosječne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama u Hrvatskoj

(eur)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
PROSJEČNA NETO PLAĆA	**828**	**857**	**898**	**946**	**1.016**	**1.148**
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	**753**	**756**	**781**	**807**	**883**	**1.012**
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i povezane uslužne djelatnosti	671	693	729	756	830	945
Šumarstvo i sječa drva	867	838	855	878	965	1.114
Ribarstvo	725	758	796	829	867	990
Prerađivačka industrija	**758**	**788**	**828**	**871**	**939**	**1.054**
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	708	731	765	799	862	971
Proizvodnja pića	977	1.008	1.010	1.050	1.194	1.282
Proizvodnja duhanskih proizvoda	1.043	1.044	1.225	1.285	1.338	1.526

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

1.4. Indeksi potrošačkih cijena

Tijekom cijele 2023. rasle su cijene dobara i usluga, zbog čega je i u Hrvatskoj i u Europskoj uniji nastavljeno s provedbom mjera pomoći gospodarstvu i građanima. Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u 2023. godini u Hrvatskoj povećane su, u godišnjem prosjeku, za 8,0%, što predstavlja smanjenje u odnosu na godišnji prosjek 2022. godine za 2,8 postotnih bodova.

Potrošačke cijene prehrambenih proizvoda porasle su za 12,9%, cijene alkoholnih pića za 12,4%, cijene bezalkoholnih pića za 11,1% te duhana za 3,6%. Rast cijena zabilježen je kod svih skupina prehrambenih proizvoda, osim kod ulja i masti (pad cijena za 4,8%). U odnosu na prosječan rast cijena u 2022. godini, ukupan rast prosječnih cijena hrane u 2023. godini manji je za 3,5 postotnih bodova.

Tablica 2. Indeksi potrošačkih cijena hrane, bezalkoholnih i alkoholnih pića te duhana u Hrvatskoj

(n-1 = 100)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA UKUPNO	**101,5**	**100,8**	**100,1**	**102,6**	**110,8**	**108,0**
HRANA I BEZALKOHOLNA PIĆA	**101**	**99,9**	**101,9**	**101,6**	**115,9**	**112,7**
Hrana	**101**	**99,8**	**101,8**	**101,6**	**116,4**	**112,9**
Kruh i žitarice	101,3	102,5	100,8	102,9	122,4	116,9
Meso	100,6	99,1	104,5	99,5	114,0	110,7
Ribe i plodovi mora	101,6	101,1	99,7	99,6	114,2	110,6
Mlijeko, sir i jaja	101,3	100	99,4	102	122,2	111,5
Ulja i masti	103,7	99,2	97,9	110,6	122,6	95,2
Voće	101,3	92,2	109,3	100,8	108,3	113,7
Povrće	100,5	100,8	98,8	102,3	112,4	117,4
Šećer, džem, med, čokolada i slatkiši	98,8	100,2	100,9	101,1	112,2	117,3
Prehrambeni proizvodi, d.n.	101,9	101,5	102	102,4	113,6	112,3

(n-1 = 100)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Bezalkoholna pića	**100,9**	**100,5**	**102,5**	**102,2**	**111**	**111,1**
Kava, čaj i kakao	101,2	100,0	100,2	101,3	117,2	112,2
Mineralna voda, osvježavajuća pića, sokovi od voća i povrća	100,7	100,9	104,2	102,9	106,5	110,2
ALKOHOLNA PIĆA I DUHAN	**102,8**	**104,4**	**103,6**	**105,9**	**103,6**	**105,6**
Alkoholna pića	**100,9**	**101,1**	**102,4**	**101,3**	**107,2**	**112,4**
Jaka alkoholna pića	101,1	100,6	106,8	102,3	104,6	106,5
Vino	100,2	100,9	103,7	101,3	113,5	114,7
Pivo	101,3	101,3	100,3	101	103,8	112,4
Duhan	**103,5**	**105,5**	**103,9**	**107,3**	**102,6**	**103,6**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Na razini prosjeka Europske unije cijene dobara i usluga, mjerene harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, u 2023. godini porasle su za 6,4%, dok su cijene hrane porasle za 12,7%. U Hrvatskoj cijene dobara i usluga, mjerene harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, prosječno su porasle za 8,4%, a cijene hrane prosječno su porasle za 13,0%.

Graf 5. Stope rasta potrošačkih cijena u Hrvatskoj i Europskoj uniji

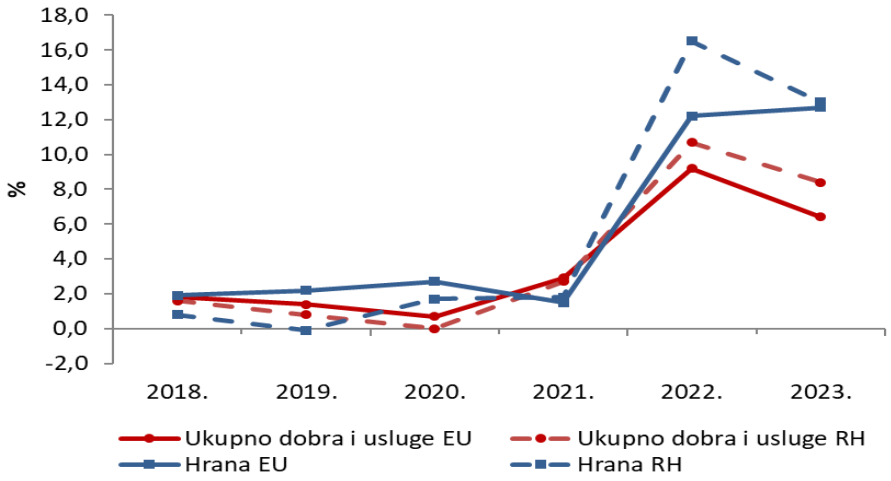

(izvor: Eurostat; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

1.5. Bilanca vanjskotrgovinske razmjene

Prema podacima DZS-a, u 2023. godini ukupna vrijednost vanjskotrgovinske razmjene dobara i usluga iznosila je 62,5 milijarda eura, što je za 5,3% manje nego prethodne godine. Vrijednost izvoza dobara i usluga u 2023. godini (22,9 milijardi eura) smanjena je za 5,1%, a uvoza (39,6 milijardi eura) za 5,4%. Ostvaren je deficit vanjskotrgovinske razmjene od 16,7 milijardi eura, što je za 5,9% manje nego 2022.

godine, uz pokrivenost uvoza izvozom od 57,8%. Za usporedbu, pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno prehrambenih proizvoda iznosila je 65,9%.

Vrijednost vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2023. godini činila je 15,6% vrijednosti ukupne robne razmjene Hrvatske.

Graf 6. Vanjskotrgovinska razmjena Hrvatske

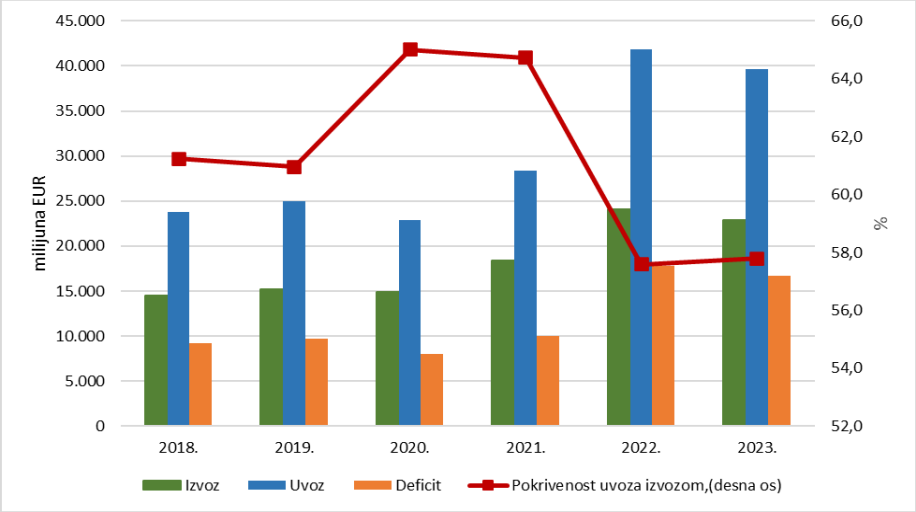

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2. HRVATSKA POLJOPRIVREDA

U 2023. godini poljoprivredom se bavilo 165 tisuća poljoprivrednika. U svojoj proizvodnji obrađivali su gotovo 1,5 milijuna ha poljoprivrednog zemljišta i uzgajali 685 tisuća uvjetnih grla stoke te su ostvarili vrijednost proizvodnje od 3,0 milijarde eura.

Prosječni hrvatski poljoprivrednici su starije životne dobi i imaju mala poljoprivredna gospodarstva. U prosjeku jedan poljoprivrednik obrađuje 7 ha poljoprivrednog zemljišta, a najveći broj poljoprivrednika (76,5%) obrađuje do 5 ha poljoprivrednog zemljišta. Veliki poljoprivrednici, koji obrađuju više od 100 ha, u ukupnom broju poljoprivrednika čine 0,8%, međutim u svojoj proizvodnji koriste gotovo 30% ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Jedan od prioriteta poljoprivredne politike je generacijska obnova hrvatskog sela. Iako se broj mladih nositelja kontinuirano povećava, udio nositelja starijih od 65 godina je i dalje visok (38%). U 2023. 14,3% nositelja je bilo mlađe od 41 godine. Rastom broja mladih nositelja poboljšava se i obrazovna struktura nositelja pa u 2023. 48,1% nositelja ima barem završenu srednju školu.

Elementarne nepogode su jedan od većih izazova poljoprivrednoj proizvodnji, a u 2023. godini velike štete su, uz mraz i tuču, prouzročile poplave te olujni i orkanski vjetrovi, dok je u stočarstvu velike gubitke prouzročila afrička svinjska kuga, koja je prošle godine po prvi puta prijavljena u Hrvatskoj.

Promatrano u odnosu na prethodnu, 2022. godinu, u biljnoj proizvodnji smanjena je proizvodnja gotovo svih žitarica, osim kukuruza, a kod industrijskog bilja smanjena je proizvodnja uljane repice, šećerne repe i duhana. Ukupna proizvodnja povrća neznatno je smanjena za 0,5%, a ukupna proizvodnja voća je povećana za 1,1%. U stočarstvu smanjenje stočnog fonda svih kategorija stoke negativno se odrazilo i na proizvodnju proizvoda stočarstva pa se procjenjuje da je proizvodnja kravljeg mlijeka manja za 19,8%, proizvodnja ovčjeg mlijeka manja za 24,5%, proizvodnja kozjeg mlijeka manja za 16,6% i proizvodnja jaja manja za 5,4%.

Hrvatski poljoprivrednici iskazuju sve veći interes za ekološku proizvodnju i proizvodnju proizvoda s oznakama kvalitete. U 2023. godini povećan je broj subjekata u ekološkoj proizvodnji, a na razini Europske unije zaštićeno je osam novih proizvoda.

2.1. Ekonomski računi u poljoprivredi

Procjenjuje se da je poljoprivredna djelatnost u 2023. godini ostvarila vrijednost proizvodnje od 3,0 milijarde eura. U odnosu na 2022. godinu, vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti manja je za 241 milijun eura, odnosno za 7,4%.

Tablica 3. Bruto domaći proizvod i ekonomski računi u poljoprivredi

(milijun eura)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.***
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD*	**52.380**	**55.263**	**50.973**	**58.850**	**68.373**	**76.472**
udio BDV poljoprivrede u BDP, %**	2,36	2,31	2,51	2,21	2,25	2,06
EKONOMSKI RAČUNI ZA POLJOPRIVREDU* **						
Poljoprivredna proizvodnja	2.333	2.423	2.422	2.748	3.245	3.005
Međufazna potrošnja	1.247	1.288	1.269	1.290	1.528	1.442
Bruto dodana vrijednost	1.086	1.135	1.153	1.458	1.717	1.563
Potrošnja fiksnog kapitala	322	317	311	314	312	317
Neto dodana vrijednost	764	818	842	1.145	1.405	1.246
Naknada za zaposlene	135	135	151	160	177	205
Ostale subvencije za proizvodnju	407	446	483	534	527	655
Faktorski dohodak	1.171	1.265	1.326	1.679	1.932	1.901
Poslovni višak/mješoviti dohodak	1.036	1.130	1.175	1.519	1.754	1.695
Plaćene rente	40	41	41	40	40	42
Plaćene kamate	26	27	26	26	26	27
Primljene kamate	11	10	10	10	10	10
Poduzetnički dohodak	981	1.072	1.118	1.463	1.698	1.637
Uloženi rad (1.000 jedinica godišnjeg rada)	**175**	**176**	**172**	**171**	**173**	**173**

* podaci o bruto domaćem proizvodu za 2023. godinu su privremeni

** izvedeni podatak

*** podaci druge procjene

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Biljna proizvodnja čini više od polovice ukupne vrijednosti proizvodnje, a smanjenje njezine vrijednosti negativno je utjecalo na cjelokupnu vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti.

Stabilizacija cijena žitarica i uljarica tijekom 2023. godine, odnosno smanjenje cijena promatrano u odnosu na prethodnu godinu, dovelo je i do značajnog smanjenja vrijednosti proizvodnje ovih sektora te posljedično i cijelog sektora biljne proizvodnje. Procjenjuje se da žitarice i uljarice čine 42% ukupne vrijednosti biljne proizvodnje, a promatrano u odnosu na prethodnu godinu vrijednost proizvodnje žitarica je manja za 41,4% dok je vrijednost proizvodnje uljarica manja za 41,1%.

Procjenjuje se da je vrijednost biljne proizvodnje u 2023., promatrano u odnosu na prethodnu godinu, manja za 20,7% dok je vrijednost proizvodnje sektora stočarstva povećana za 14,7%. Rast vrijednosti proizvodnje predviđen je i u sektoru poljoprivrednih usluga (za 1,5%) dok je u sektoru sekundarnih djelatnosti predviđeno smanjenje vrijednosti proizvodnje (za 1%).

U strukturi vrijednosti poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj prevladavaju žitarice, svinje, goveda i povrće. Značajniji udio u vrijednosti proizvodnje ostvaruje se još proizvodnjom krmnog bilja, mlijeka, peradi, uljarica te vina. Navedeni proizvodi u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje zajedno čine 78,0%.

Graf 7. Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje po proizvodima, 2023. godina

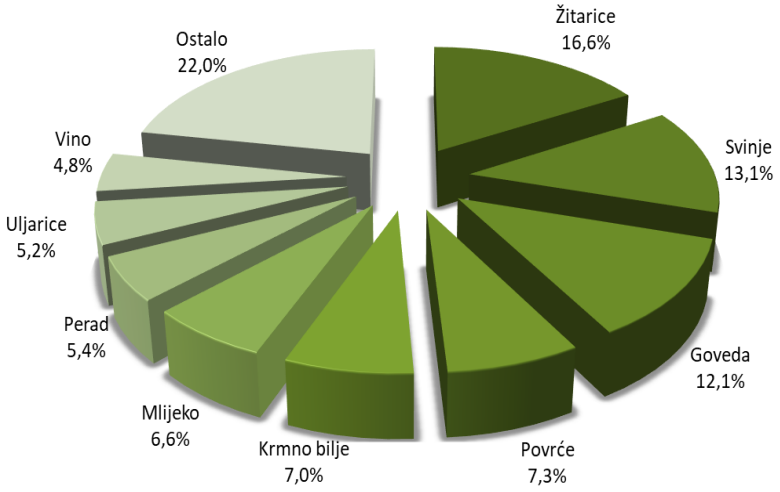

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Prema procjeni, u 2023. godini ukupna vrijednosti utrošenih inputa u poljoprivrednu proizvodnju manja je za 5,6%.

U strukturi troškova u 2023. godini najznačajniji su troškovi stočne hrane, s udjelom od 39%, troškovi gnojiva i sredstva za poboljšanje tla s udjelom od 12% te troškovi energije i maziva s udjelom od 10%. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu troškovi navedenih inputa su smanjeni (trošak stočne hrane manji je za 4,5%, trošak gnojiva i sredstava za poboljšanje tla za 31,9%, a trošak energije i maziva za 15,3%). Troškovi ostalih inputa su povećani (sjemena i sadnica za 25,2%, održavanja materijala za 13,9% te održavanja zgrada za 13,6%).

Graf 8. Struktura međufazne potrošnje, 2023. godina

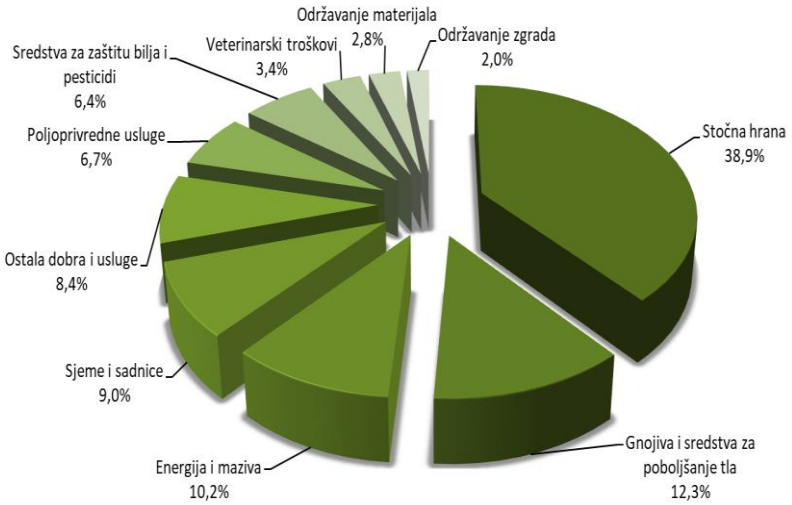

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Smanjenje vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti negativno se odrazilo na bruto dodanu vrijednost, za koju se procjenjuje da je u odnosu na prethodnu godinu manja za 9,0%.

Uloženi rad u poljoprivredi u 2023. godini (173 tisuća jedinica godišnjega rada) stabilan je u odnosu na 2022. godinu.

Graf 9. Kretanja u poljoprivredi prema Ekonomskim računima u poljoprivredi

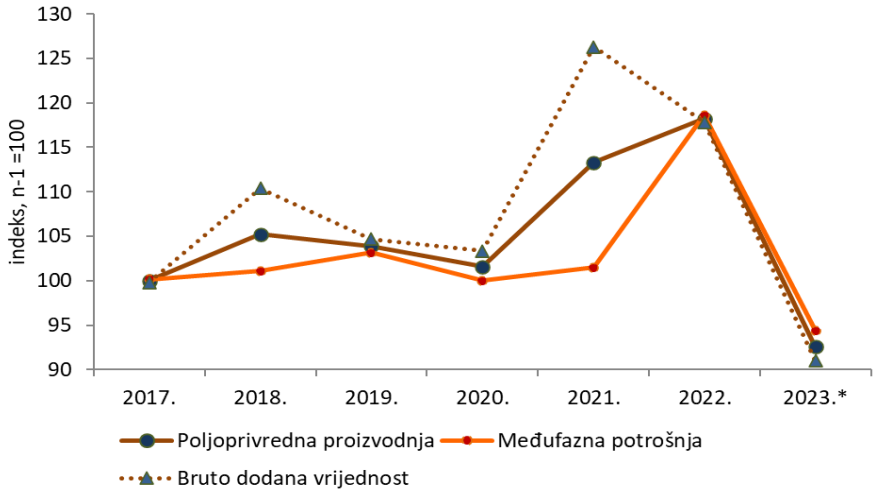

*podaci druge procjene
(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva).

Prema procjeni Eurostata, prosječna produktivnost rada u poljoprivredi na razini Europske unije, mjerena faktorskim dohotkom po godišnjoj jedinici rada, u 2023. godini iznosila je 21.150 eura, što je smanjenje za 5,4% u odnosu na 2022. godinu. Procjenjuje se da je produktivnost rada u poljoprivredi u Hrvatskoj iznosila 8.434 eura, što je 40% prosjeka Europske unije. U usporedbi s prethodnom godinom smanjena je za 9,9%.

S Rumunjskom, Slovenijom, Litvom, Estonijom, Poljskom i Latvijom , Hrvatska pripada grupi država članica koje ostvaruju manje od polovine prosječne produktivnosti rada u poljoprivredi Europske unije.

U razdoblju od 2018. godine produktivnost rada u poljoprivredi u Hrvatskoj iskazana na ovaj način povećana je za 33%, a na razini Europske unije porasla je za 22%.

2.2. Struktura poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivredno zemljište

2.2.1. Struktura poljoprivrednih gospodarstava

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika i Upisnika obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koje vodi APPRRR, na dan 31. prosinca 2023. godine bilo je upisano 164.629 poljoprivrednika. Od njih je najviše OPG-ova, 122.879 ili 74,6% od ukupnog broja poljoprivrednika. Zbog procesa usklađivanja OPG-ova s odredbama Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu[3] bilježimo smanjenje njihovog broja i rast broja SOPG-ova.

Tablica 4. Ukupan broj poljoprivrednika prema organizacijskom obliku na dan 31. prosinca 2022. godine i 31. prosinca 2023. godine

	Broj poljoprivrednika		**Udio u ukupnom broju poljoprivrednika, %**	
Organizacijski oblik:	**2022.**	**2023.**	**2022.**	**2023.**
OPG	128.290	122.879	77,1	74,6
SOPG	31.696	35.267	19,0	21,4
Trgovačko društvo	3.400	3.442	2,0	2,1
Obrt	2.466	2.464	1,5	1,5
Zadruga	357	355	0,2	0,2
Druga pravna osoba	221	222	0,1	0,1
Ukupno	**166.430**	**164.629**	**100,0**	**100,0**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Najveći broj poljoprivrednika nalazi se u Zagrebačkoj županiji, njih 13.963, i u ukupnom broju poljoprivrednika Republike Hrvatske čine 8,5%. Tijekom 2023. godine zabilježeno je manje povećanje broja poljoprivrednika u odnosu na 2022. u Istarskoj županiji (za 0,8%), Gradu Zagrebu (za 0,5%), Ličko-senjskoj županiji (za 0,4%), Zadarskoj županiji (0,2%), Sisačko-moslavačkoj županiji (0,1%) i Dubrovačko-neretvanskoj županiji (0,1%), dok je smanjenje broja poljoprivrednika evidentirano u svim ostalim županijama. Najveće smanjenje broja poljoprivrednika u odnosu na 2022. godinu bilježi se u Šibensko-kninskoj (za 3,6%), Koprivničko-križevačkoj (za 3,5%) i Varaždinskoj županiji (za 2,4%).[4]

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednici su na dan 31. prosinca 2023. godine ukupno koristili 1.160.027 ha poljoprivrednog zemljišta. Najveći broj poljoprivrednika, njih 76,5%, koristi površine do 5 ha. Jedan poljoprivrednik u prosjeku koristi 7 ha poljoprivrednog zemljišta.

Najveći dio korištenog poljoprivrednog zemljišta (53,2%) nalazi se u vlasništvu poljoprivrednika koji ga koristi, a 34,3% koristi se temeljem zakupa.

[3] „Narodne novine“, br. 29/18., 32/19. i 18/23.

[4] Vidjeti i Tablicu 56. u Dodatku „Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu na dan 31. prosinca 2023.“.

Tablica 5. Poljoprivredno zemljište prema tipu vlasništva i katastarskoj kulturi prema Upisniku poljoprivrednika, stanje na dan 31. prosinca 2023.[5]

Katastarska kultura:	Površina (ha)									
	Vlasništvo	Zakup	Zakup državnog zemljišta	Koncesija	Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	Plodouživanje	Korištenje bez naknade	Potvrda JLS	Ostalo	**Ukupno**
Oranica	376.195	187.994	61.602	53.402	23.555	11.652	2.525	60	2.091	**719.076**
Livade	75.789	18.702	3.698	438	1.798	4.072	473	34	643	**105.646**
Pašnjaci	40.326	11.001	48.137	1.343	3.817	4.223	466	20	10.518	**119.815**
Šuma	26.230	3.765	9.381	798	567	1.300	141	0,2	1.627	**43.808**
Voćnjak	14.658	3.499	739	918	269	445	87	2	29	**20.647**
Vinograd	13.159	2.310	1.908	1.400	139	484	184		147	**19.731**
Maslinik	2.004	156	320	0,2	12	143	42		51	**2.729**
Trstik	408	153	155	166	46	4	0,4		34	**965**
Vrt	136	21	1			7	1		0,1	**166**
Neplodno	599	295	1.495	10	38	106	2	1	165	**2.712**
Ostalo zemljište	6.420	1.877	786	15	131	214	26		384	**9.853**
Ukupno	**555.923**	**229.773**	**128.221**	**58.490**	**30.373**	**22.651**	**3.946**	**117**	**15.689**	**1.045.183**

(izvor: APPRRR, ARKOD na dan 31.12.2023.; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Nositelji/odgovorne osobe poljoprivrednih gospodarstva uglavnom su osobe starije životne dobi. Čak 62.627 gospodarstava ima nositelje starije od 65 godina (38%), dok njih 23.522 ima nositelje starosti do 41 godine (14,3%). Tijekom 2023. godine smanjen je broj nositelja u svim starosnim kategorijama osim onih koji su stariji od 65 godina (povećanje za 1,1%). Udio žena nositeljica poljoprivrednih gospodarstava bio je 29%.

Najveći broj nositelja/odgovornih osoba ima srednju stručnu spremu (39%). Udio nositelja/odgovornih osoba s visokoškolskim obrazovanjem u ukupnom broju nositelja iznosi 9%, a ovo je obrazovna kategorija koja bilježi najveću pozitivnu stopu promjene.

[5] Za 114.840 ha nije dostupan podatak o tome o kakvom se tipu vlasništva radi.

Graf 10. Struktura poljoprivrednika prema stručnoj spremi, 2023. godini

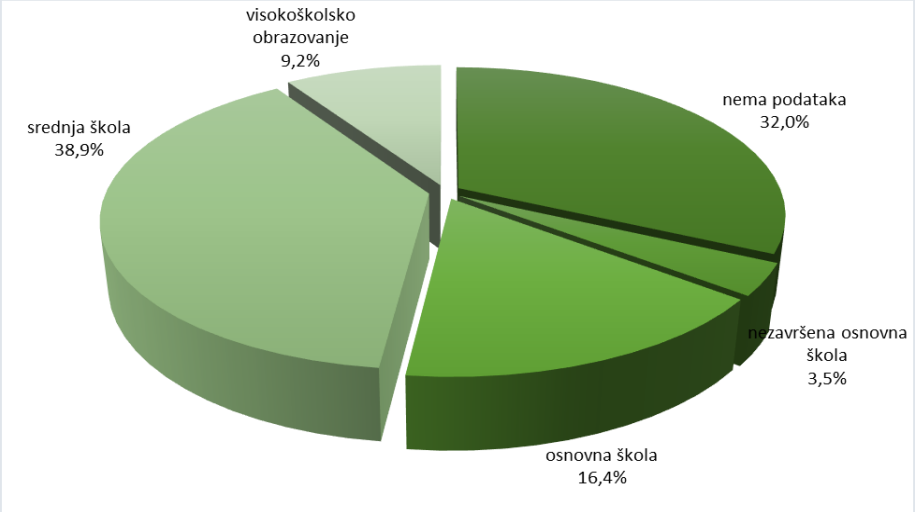

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2.2.2. Poljoprivredno zemljište

Prema podacima DZS-a, u 2023. godini u Hrvatskoj je korišteno 1.486.053 ha poljoprivrednog zemljišta. Najzastupljenije su oranice i vrtovi te trajni travnjaci.

Graf 11. Struktura korištenog poljoprivrednog zemljišta u 2023. godini

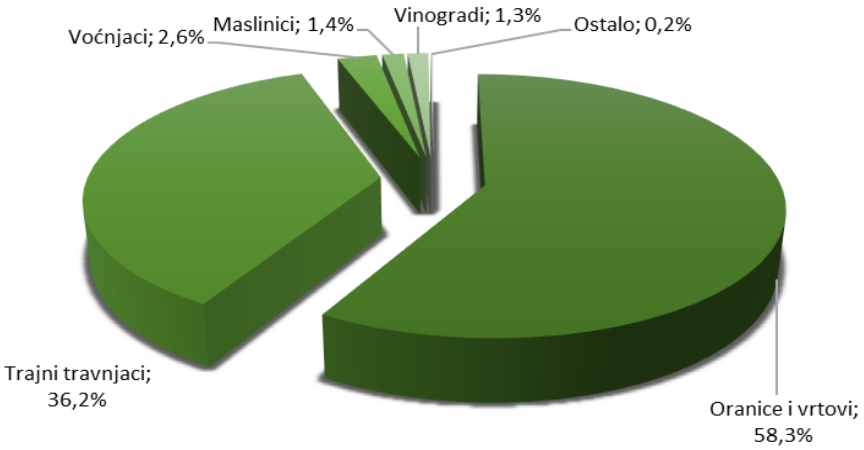

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U usporedbi s prethodnom 2022. godinom, ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta je veća za 2,6%. Promatrano po kategorijama usjeva smanjene su površine industrijskih usjeva,

korjenastih i gomoljastih usjeva, šećerne repe, vinograda, krumpira, svježeg povrća te cvijeća i ukrasnog bilja, dok ostale kategorije bilježe povećanje površina.

Tablica 6. Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta

(ha)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Korištena poljoprivredna površina	**1.485.645**	**1.504.445**	**1.506.205**	**1.476.351**	**1.447.919**	**1.486.053**
Oranice i vrtovi	**803.902**	**822.809**	**888.928**	**856.738**	**851.469**	**866.317**
Žitarice	459.703	490.908	535.840	519.818	519.303	539.628
Mahunarke za suho zrno	2.542	2.512	1.895	2.214	3.101	4.058
Korjenasti i gomoljasti usjevi	23.810	21.690	20.793	19.478	16.654	15.599
Industrijsko bilje	187.033	170.492	182.874	171.992	177.584	164.215
Svježe povrće i jagode	10.027	8.963	8.748	8.664	8.238	8.213
Zelena krma s oranica i vrtova	94.864	102.388	109.450	107.440	102.804	105.429
Ugari	25.218	25.155	28.865	26.625	22.316	26.702
Cvijeće i ukrasno bilje	300	300	186	181	210	152
Sjemenski usjevi i presadnice	405	401	277	326	234	581
Ostali oranični usjevi	-	-	-	-	1.025	1.740
Povrtnjaci	**1.848**	**1.848**	**1.777**	**1.678**	**1.691**	**1.697**
Trajni travnjaci	**607.555**	**606.129**	**536.683**	**539.596**	**516.000**	**538.621**
Voćnjaci, vinogradi i maslinici	**71.645**	**72.964**	**77.782**	**77.401**	**78.069**	**78.552**
Voćnjaci	32.436	34.534	36.046	36.248	37.572	37.939
Vinogradi	20.512	19.824	21.454	21.213	20.597	19.826
Maslinici	18.697	18.606	20.282	19.940	19.900	20.787
Rasadnici	**357**	**355**	**576**	**492**	**274**	**332**
Košaračka vrba	**338**	**340**	**459**	**446**	**416**	**534**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2.3. Poljoprivredna proizvodnja i tržište[6]

2.3.1. Žitarice

Žitarice su najznačajniji sektor hrvatske poljoprivrede. Pod žitaricama nalazi se trećina korištenog poljoprivrednog zemljišta te čine petinu ukupne vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti. Visoka samodostatnost omogućuje izvoz pa žitarice predstavljaju jedan od naših najznačajnijih izvoznih proizvoda.

[6] Detaljni podaci o samodostatnosti poljoprivrednih proizvoda nalaze se u Dodatku u Tablici 57. „Samodostatnost proizvodnje odabranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u Republici Hrvatskoj (%)“.

Graf 12. Proizvodnja žitarica u Hrvatskoj

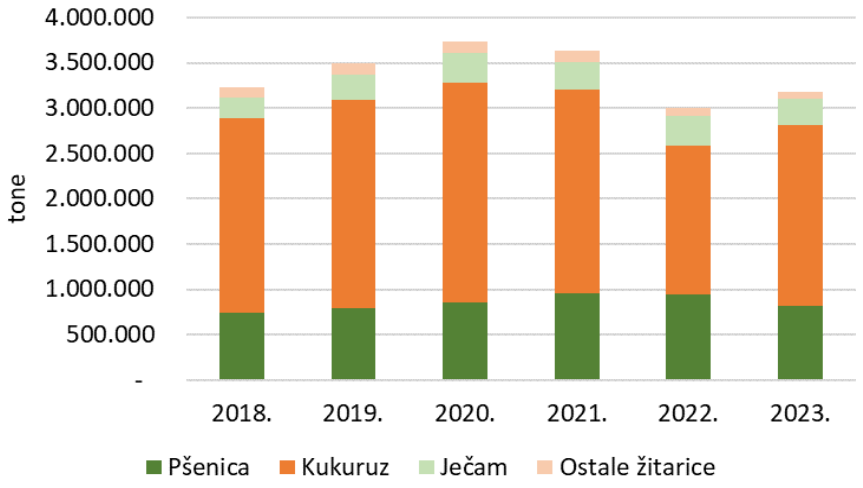

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. godini na 539.628 ha proizvedeno je ukupno 3.177.373 tona žitarica. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu površine zasijane žitaricama povećane su za 3,9%, a proizvodnja za 5,6%.

Najznačajnije žitarice su kukuruz i pšenica, koje u 2023. godini u ukupnoj proizvodnji žitarica količinski čine 89% i vrijednosno 87%.

Proizvodnja kukuruza u 2023. godini, promatrano u odnosu na 2022., je veća za 21,3%, a uz kukuruz povećana je i proizvodnja raži (za 77,4%) dok su sve ostale kulture ostvarile manju proizvodnju. Proizvodnja pšenice manja je za 13,3%.

Tablica 7. Žetvene površine, prirodi i proizvodnja žitarica

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Pšenica[7]	Žetvena površina, ha	135.708	141.602	145.053	143.535	157.864	171.231
	Prirod po ha, t	5,4	5,6	5,9	6,7	6,0	4,8
	Proizvodnja, t	738.363	789.950	849.656	961.940	947.615	821.526
Kukuruz[8]	Žetvena površina, ha	235.352	255.887	288.398	287.976	268.054	269.092
	Prirod po ha, t	9,1	9,0	8,4	7,8	6,1	7,4
	Proizvodnja, t	2.147.275	2.298.316	2.430.598	2.242.119	1.641.893	1.991.265
Ječam[9]	Žetvena površina, ha	50.988	53.662	66.329	56.478	63.067	72.627
	Prirod po ha, t	4,5	5,1	4,9	5,4	5,0	4,0
	Proizvodnja, t	227.520	275.397	321.776	306.209	318.202	290.040

[7] Meka i tvrda pšenica (ozima, jara i sjemenska).
[8] Uključeni su merkantilni i sjemenski kukuruz.
[9] Ječam, ozimi i jari.

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Raž	Žetvena površina, ha	1.292	1.582	1.058	511	820	1.738
	Prirod po ha, t	3,2	4,4	4,1	4,1	3,5	2,9
	Proizvodnja, t	4.100	6.912	4.367	2.082	2.865	5.083
Zob	Žetvena površina, ha	15.885	18.499	19.397	17.063	15.925	13.147
	Prirod po ha, t	2,8	3,1	3,4	3,4	3,0	2,6
	Proizvodnja, t	44.827	57.585	65.345	58.840	47.973	33.714
Pšenoraž	Žetvena površina, ha	17.027	17.464	11.700	9.386	8.550	9.190
	Prirod po ha, t	3,6	3,8	4,2	4,5	4,2	3,5
	Proizvodnja, t	62.010	66.125	49.671	42.497	35.703	31.711
Ostale žitarice	Žetvena površina, ha	3.451	2.212	3.905	4.869	5.023	2.603
	Prirod po ha, t	2,0	2,3	2,6	3,2	2,7	1,5
	Proizvodnja, t	6.830	5.108	10.020	15.463	13.709	4.034

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Energetska kriza i tržišne nestabilnosti izazvane ruskom agresijom na Ukrajinu tijekom 2021. i 2022. godine značajno su utjecali na cjelokupnu poljoprivredu. Snažan rast cijena inputa rezultirao je velikim rastom cijena poljoprivrednih proizvoda.

Izniman rasta cijena žitarica tijekom 2021. i 2022. godine zaustavljen je u 2023. godini, u kojoj je prosječna godišnja cijena pšenice iznosila 0,21 eur/kg, što je za 35% manje u odnosu na prethodnu godinu te se polako počela približavati trendu dotadašnjih kretanja cijena iz razdoblja prije 2022. godine. Cijena pšenice je u 2023. godini bila za 4% viša nego prosječna cijena iz prethodnog petogodišnjeg razdoblja.

Graf 13. Prosječne cijene pšenice (min. 74 kg/hl)

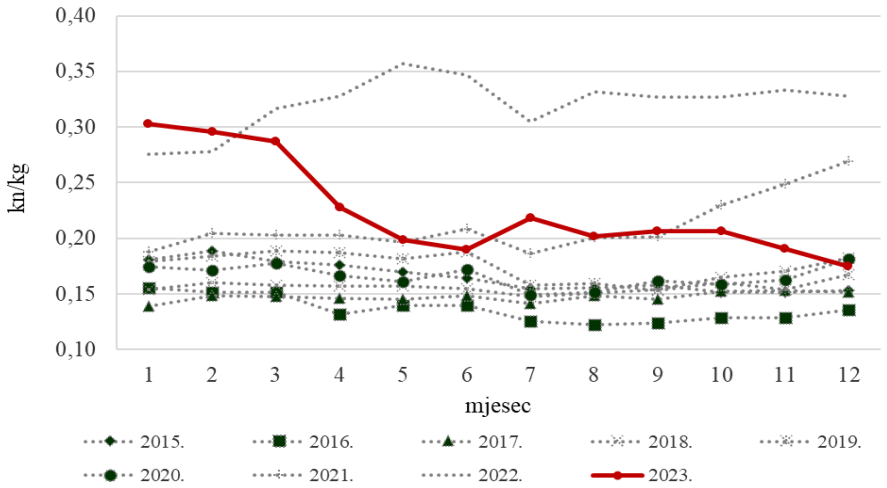

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

I kod kukuruza u 2023. godini došlo je do stabilizacije cijena nakon rasta koji je bilježen u 2021. i 2022. godini. Prosječna cijena kukuruza u 2023. iznosila je 0,22 eur/kg, što je u odnosu na 2022. godinu manja cijena za 28,9%, a u usporedbi s prethodnim petogodišnjim razdobljem, prosječna cijena kukuruza u 2023. bila je veća za 15,4%.

Graf 14. Prosječne cijene kukuruza (max. 14% vlage)

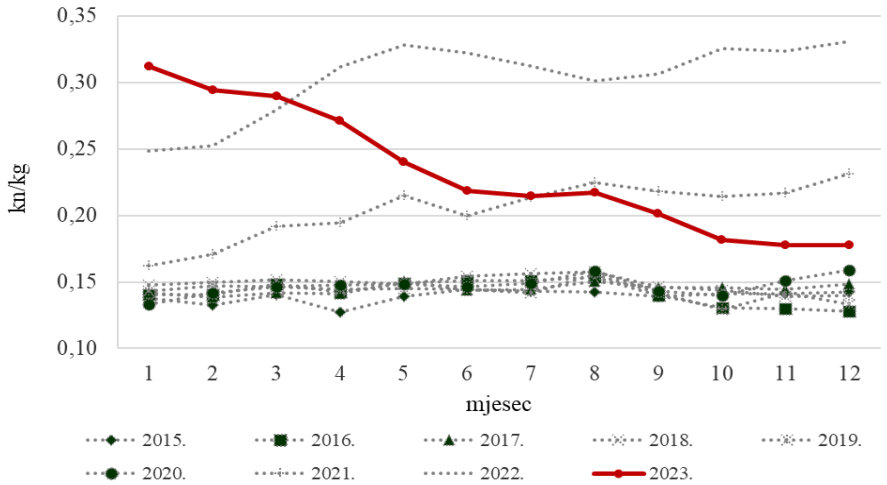

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Razmjenom žitarica Republika Hrvatska ostvaruje suficit, a u 2023. godini suficit iznosi 223,5 milijuna eura.

U robnoj razmjeni poljoprivredno-prehrambenih proizvoda naš najznačajniji izvozni proizvod u 2023. godini bio je merkantilni kukuruz kojeg smo izvezli u vrijednosti od 215,2 milijuna eura (5,6% ukupne vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda).

U strukturi izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda pšenica je također značajan proizvod. U 2023. izvezli smo pšenice u vrijednosti od 105,6 milijuna eura (2,7% ukupne vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda) te u rangu naših najznačajnijih izvoznih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda zauzimaju sedmo mjesto.

2.3.2. Uljarice

Za proizvodnju uljarica koristi se nešto više od 10% korištenog poljoprivrednog zemljišta, a u vrijednosti poljoprivredne proizvodnje uljarice sudjeluju ovisno o godini između 5% i 10%.

Kao i kod žitarica, visoka samodostatnost omogućuje značajniji izvoz pa robnom razmjenom uljarica ostvarujemo suficit.

Graf 15. Proizvodnja uljarica u Hrvatskoj

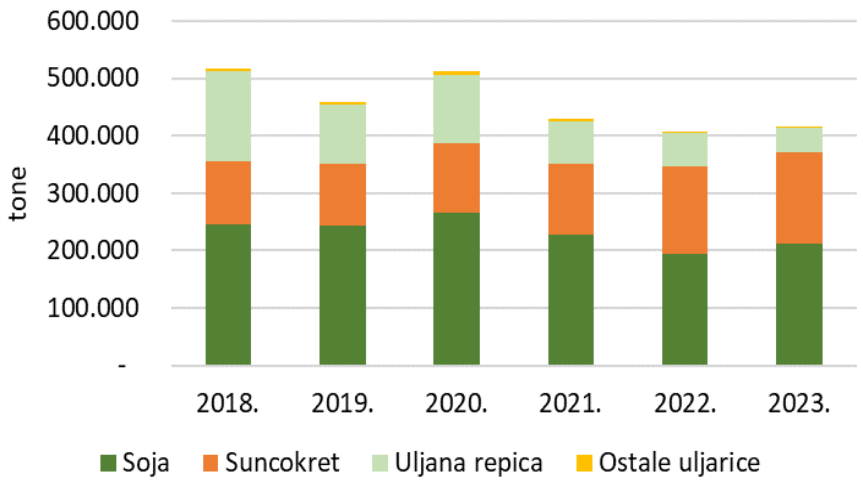

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. na 154.352 ha proizvedeno je 415.339 tona uljarica. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, iako su površine pod uljaricama smanjene za 7,8%, proizvodnja je povećana za 1,5%.

Naša najznačajnija uljarica je soja. U 2023. godini na 76.686 ha požnjeveno je 213.022 tone soje. Na razini Europske unije Hrvatska je značajan proizvođač soje s udjelom od 7% u ukupnoj proizvodnji Europske unije, a u rangu država članica prema količini proizvodnje zauzela je peto mjesto.[10]

Promatrano u odnosu na prethodnu, 2022. godinu, proizvodnja soje je povećana za 9,4%. U istom razdoblju povećana je i proizvodnja suncokreta za 3,1%, dok je proizvodnja uljane repice smanjena za 25,9%. Na smanjenje proizvodnje uljane repice utjecalo je značajno smanjenje zasijanih površina (od 32,1%).

Smanjenje proizvodnje ostvarilo je i ostalo uljano sjemenje za 51%.

[10] Za detaljnije informacije vidjeti u Dodatku Tablicu 54. „Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2023. godina“.

Tablica 8. Žetvene površine, prirodi i proizvodnja uljarica

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Soja[11]	Žetvena površina, ha	77.087	78.334	86.185	86.259	90.669	76.686
	Prirod po ha, t	3,2	3,1	3,1	2,6	2,1	2,8
	Proizvodnja, t	245.188	244.279	266.014	227.872	194.771	213.022
Suncokret	Žetvena površina, ha	37.128	35.982	39.001	40.969	51.100	59.895
	Prirod po ha, t	3,0	3,0	3,1	3,0	3.0	2,6
	Proizvodnja, t	110.790	106.555	120.016	124.363	152.820	157.621
Uljana repica	Žetvena površina, ha	55.032	41.361	41.661	30.281	22.400	15.210
	Prirod po ha, t	2,8	2,5	2,9	2,4	2,6	2,8
	Proizvodnja, t	155.842	103.900	119.667	73.423	58.070	43.049
Ostale uljarice	Žetvena površina, ha	4.719	4.709	5.370	4.098	3.326	2.561
	Prirod po ha, t	1,0	0,9	1,3	0,9	1,0	0,6
	Proizvodnja, t	4.650	4.256	6.738	3.548	3.361	1.647

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. prosječna cijena soje bila je 0,47 eur/kg, što je za 25,7% manje nego u 2022. godini[12]. Trend pada cijena mogao se pratiti od lipnja od kada su se cijene stabilizirale na oko 0,43 eur/kg, no unatoč tome cijena soje je i dalje za 7,5% viša od prosjeka prethodnog petogodišnjeg razdoblja.

Graf 16. Prosječne cijene soje

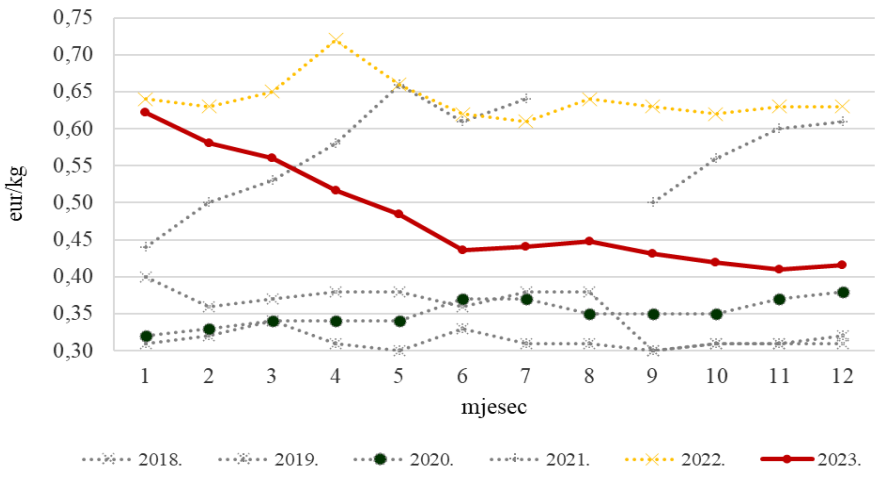

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[11] Uključene su merkantilna, sjemenska i soja za stočnu hranu.

[12] Za više informacija o cijenama uljarica vidjeti u Dodatku Tablicu 58. „Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina, bez PDV-a“.

Cijene su u 2023. godini imale opadajući trend i za ostale uljarice, posebice kod uljane repice gdje je prosječna cijena u 2023. godini (0,43 eur/kg) bila za 34,7% manja od prosjeka 2022. godine, te za 1,6% manja od prethodnog petogodišnjeg razdoblja. Cijene suncokreta pale su u 2023. za 31,8% u odnosu na 2022. te su dosegle prosječnu godišnju vrijednost od 0,41 eur/kg. Ipak, ta je cijena bila za 0,4% veća od prosječne cijene unazad zadnjih pet godina.

Graf 17. Prosječne godišnje cijene suncokreta i uljane repice

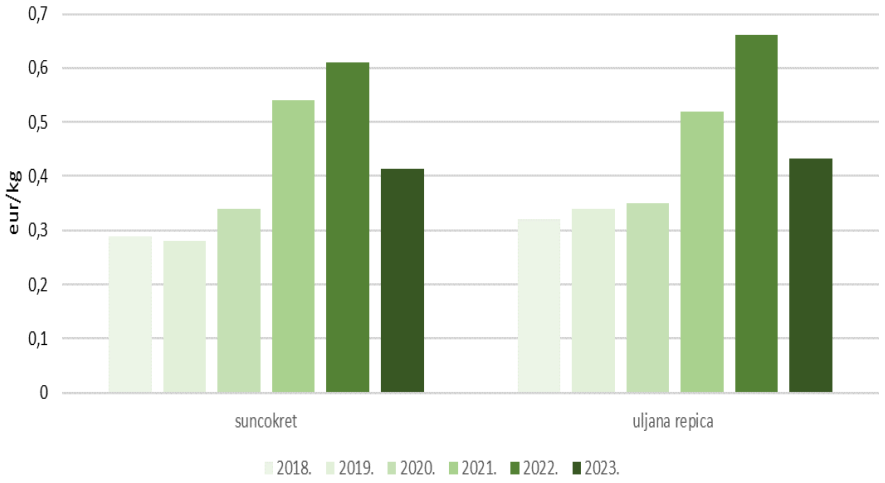

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Republika Hrvatska je neto izvoznik uljarica. U 2023. razmjenom uljarica ostvaren je suficit od 114,4 milijuna eura. Od uljarica najviše izvozimo soju. U 2023. godini izvozom merkantilne soje ostvarena je vrijednosti od 105,8 milijuna eura (2,7% ukupne vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda) i u rangu naših najznačajnijih izvoznih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda zauzima šesto mjesto.

2.3.3. Povrće

Za proizvodnju povrća koristimo manje od 1% ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta pa proizvodnja povrća daje mali doprinos ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti (u razdoblju 2018.-2023. prosječan udio vrijednosti proizvodnje povrća u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje iznosi 5,6%). Glavnina proizvodnje povrća dolazi iz intenzivnog uzgoja (79%), a jedan od izazova rastu ovoga sektora predstavlja smanjenje površina namijenjenih uzgoju povrća, posebice u intenzivnoj proizvodnji koje su u posljednjih pet godina smanjene za 18%. Sve izraženije elementarne nepogode snažno pogađaju sektor povrćarstva te su izražene oscilacije prinosa povrtlarskih kultura.

U 2023. u proizvodnji povrća korišteno je 9.674 ha, a proizvedeno je 209.282 tona povrća. U strukturi proizvodnje povrća najzastupljenije povrtne vrste bile su kupus (15,9%), rajčica (12,9%), lubenica (12,7%) te luk i češnjak (10,1%). Navedene kulture čine više od polovice ukupne količine proizvodnje povrća u 2023. godini.

Za ekološku proizvodnju povrća koristilo se svega 290 ha poljoprivrednog zemljišta (3% ukupnih površina pod povrćem) i proizvedeno je 806 tona ekološki uzgojenog povrća, a za proizvodnju u staklenicima na oranicama koristilo se 234 ha poljoprivrednog zemljišta (2,4% ukupnih površina pod povrćem).

U usporedbi s 2022., povećana je proizvodnja dinja (za 58,3%), cvjetače i brokule (za 51,1%), graha (za 26,5%), luka i češnjaka (za 24,9%), graška (za 22,5%), cikle (za 21,1%), kupusa (za 15,3%), lubenica (za 10,7%) i salate (za 9,6%) dok najveće smanjenje proizvodnje bilježi proizvodnja krastavaca (za 34,1%). Proizvodnja ekološki uzgojenog povrća povećana je za 21,9%.

Proizvodnjom povrća podmirujemo manje od polovice ukupnih potreba domaćeg tržišta pa je Republika Hrvatska neto uvoznik povrća.

Tablica 9. Ukupna proizvodnja povrća[13]

(tone)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Cvjetača i brokula	2.221	1.896	3.312	3.652	1.543	2.331
Kupus	39.571	34.105	37.149	32.609	28.813	33.232
Salata	6.904	6.637	8.798	5.893	6.479	7.098
Rajčica	30.950	30.314	40.063	26.563	31.583	26.906
Krastavci i kornišoni	6.442	4.935	8.981	10.462	12.906	8.507
Dinje i lubenice	32.324	25.468	18.690	23.509	27.200	31.652
Paprika	18.106	13.224	16.415	17.062	10.451	9.808
Mrkva	11.594	13.369	11.389	7.898	10.953	8.631
Luk i češnjak	27.107	25.931	23.256	23.139	17.055	21.118
Cikla	3.369	4.523	5.053	4.254	3.306	4.003
Grašak	3.296	5.397	6.695	5.135	3.142	3.848
Grah	3.868	4.577	6.428	4.285	2.751	3.480
Poriluk	1.409	1.343	2.684	1.872	1.876	1.446
Ostalo povrće	28.751	30.083	45.400	35.493	26.362	25.230

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[13] Detaljniji pregled s prikazom površina i prinosa nalazi se u Dodatku u Tablici 59. „Površine, prirodi i proizvodnja povrća“.

Graf 18. Intenzivna proizvodnja povrća

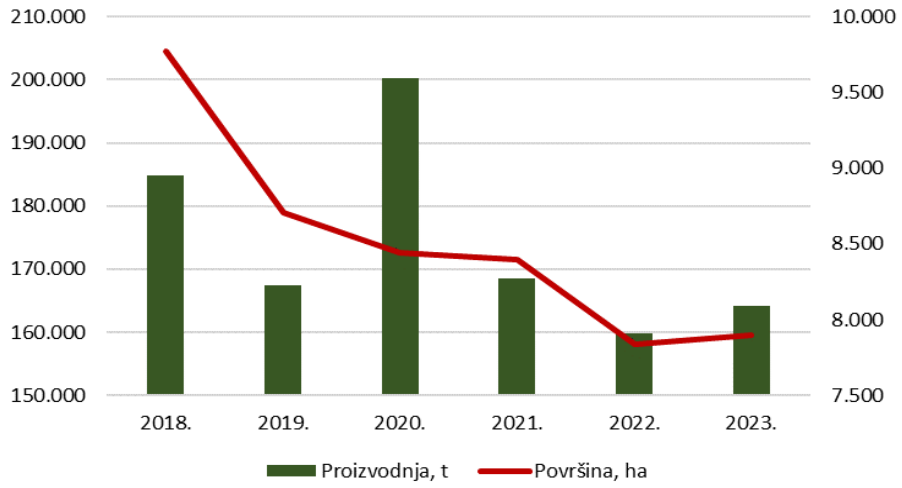

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U veleprodaji su prosječne godišnje cijene[14] povrća u 2023. godini bile iznad raspona cijena zabilježenih u ranijem petogodišnjem razdoblju za sve proizvode za koje se ti podaci prate u TISUP-u.

Graf 19. Indeksi veleprodajnih cijena povrća

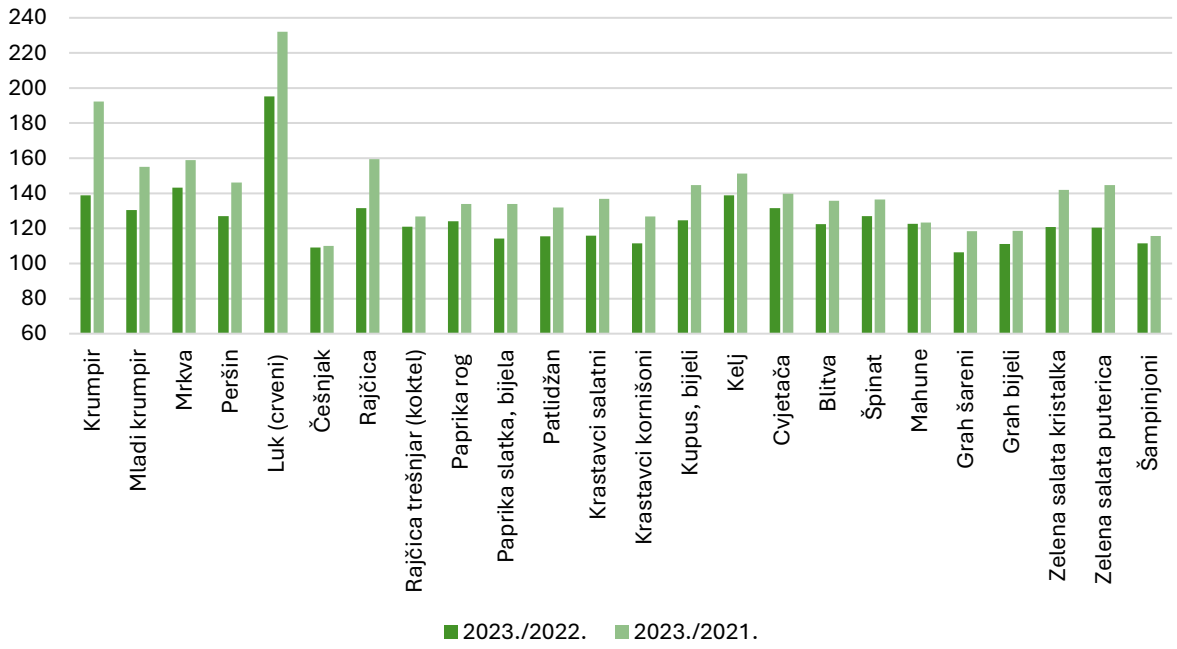

(izvor: TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[14] Za više informacija o cijenama povrća, uključujući krumpir, vidjeti u Dodatku Tablicu 60. „Veleprodajne cijene povrća“.

U 2023. godini ostvaren je neto uvoz od 147,1 tisuća tona povrća, čime je ostvaren deficit od 138,7 milijuna eura. Najviše je uvezeno luka, paprike i rajčice, dok je najviše izvezeno krastavaca, rajčice i kupusa.

2.3.4. Krumpir

Ukupna proizvodnja krumpira u 2023. godini odvijala se na 7.230 ha, a proizvedeno je 126.281 tona krumpira. U 2023. zaustavljen je pad proizvodnje krumpira, koji je ostvaren u 2021. i 2022. godini. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu proizvodnja krumpira je veća za 22,1%, međutim u odnosu na prosječnu proizvodnju ostvarenu u razdoblju 2018.-2022. proizvodnja je manja za 17%.

Tablica 10. Površine, prirod i proizvodnja krumpira

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Krumpir, rani	Žetvena površina, ha	1.989	2.494	2.423	1.947	852	695
	Prirod po ha, t	15,1	15,2	14,3	11,9	17,6	18,4
	Proizvodnja, t	29.998	37.920	34.690	23.250	14.963	12.817
Krumpir, kasni i sjemenski	Žetvena površina, ha	7.283	6.893	6.902	6.839	6.516	6.535
	Prirod po ha, t	20,9	19,6	20,2	15,3	13,6	17,4
	Proizvodnja, t	152.263	135.229	139.589	104.576	88.437	113.464
Krumpir, ukupno	Žetvena površina, ha	9.272	9.387	9.325	8.786	7.368	7.230
	Prirod po ha, t	19,7	18,4	18,7	14,5	14	17,5
	Proizvodnja, t	182.261	173.149	174.279	127.826	103.400	126.281

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Prosječna godišnja cijena krumpira bila je u 2023. godini značajno viša nego prethodne godine (za 38,9%) te je ujedno bila i najviša u promatranom razdoblju od 2018. godine.

Vanjskotrgovinskom razmjenom krumpira u 2023. godini ostvaren je deficit u visini 29,9 milijuna eura i neto uvoz krumpira od 69,2 tisuća tona.

2.3.5. Voće

U razdoblju od 2018. godine povećava se površina voćnjaka te je udio voćnjaka u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu narastao s 2,2% (2018.) na 2,6% (2023.). U razdoblju 2018.-2023. proizvodnja voća u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje u prosjeku sudjeluje s 2,5%. Gotovo cjelokupna proizvodnja voća dolazi iz intenzivnog uzgoja (96,7% u razdoblju 2018.-2023.).

Kao i kod povrća, velike štete u voćarstvu izazivaju elementarne nepogode. Nepovoljni agroklimatski uvjeti u 2023., kasni proljetni mrazovi i olujno nevrjeme s obilnom kišom uzrokovali su osim direktnih šteta i slabiju oplodnju nekih voćnih vrsta (naročito koštićavog voća) te povećani razvoj bolesti, korova i štetnika što je generiralo značajnim gubitcima u proizvodnji voća. Dodatno, iznimno jako nevrjeme s

ekstremnim vjetrom u srpnju je osim dodatnih gubitaka u proizvodnji doveo i do velikih gubitaka proizvodnih potencijala pojedinih nasada.

Sektor voćarstva predstavlja značajan potencijal za unaprjeđenje hrvatske poljoprivrede. Ulaganja u nove nasade i kvalitetan sadni materijal, ulaganja u infrastrukturu koja doprinosi sprječavanju šteta od elementarnih nepogoda, primjena novih tehnologija i inovacija, veća primjena navodnjavanja i ekoloških sustava proizvodnje dio su rješenja za izazove u voćarstvu.

U 2023. voćnjaci su se rasprostirali na 37.939 ha i proizvedeno je 127.441[15] tona voća. Promatrano po površini intenzivnih nasada, najveće površine nalaze se pod nasadima lješnjaka (24,6% od ukupne površine) i oraha (24,4%), međutim po proizvedenoj količini u strukturi proizvodnje voća dominiraju jabuke (47,7% od ukupno proizvedenog voća u 2023.) i mandarine (33,7%).

Za ekološku proizvodnju voća koristilo se 12.259 ha poljoprivrednog zemljišta (32,3% ukupnih površina voćnjaka) i proizvedeno je 9.509 tona ekološki uzgojenog voća, dok je proizvodnja u staklenicima zanemariva i odvijala se na 34 ha poljoprivrednog zemljišta (0,1% ukupnih površina pod voćem).

U usporedbi s 2022., povećana je proizvodnja jabuka za 29,4% i mandarina za 3,9% dok sve ostale vrste voća bilježe pad proizvodnje. Smanjenje proizvodnje veće od 50% bilježe orasi (za 80,7%), kruške (za 66,5%) i marelice (za 60,7%). Proizvodnja ekološki uzgojenog voća povećana je za 151,7%.

Tablica 11. Ukupna proizvodnja voća[16]

(tone)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Jabuke	93.467	69.167	67.123	61.323	47.792	61.822
Kruške	3.671	2.581	5.184	3.858	2.187	732
Breskve i nektarine	3.545	4.372	4.531	3.187	3.946	2.738
Marelice	132	771	907	132	699	275
Višnje	8.301	5.872	6.503	5.620	6.467	4.439
Trešnje	1.360	1.254	1.493	615	2.042	889
Šljive	14.487	9.460	13.376	6.078	11.332	5.711
Orasi	622	260	531	337	1.020	197
Lješnjaci	1.753	1.967	3.095	1.945	2.588	2.469
Bademi	88	298	829	117	134	132
Smokve	1.219	1.275	1.216	979	1.258	1.012
Jagode	2.674	3.035	2.658	1.999	3.314	2.514
Bobičasto voće, osim jagoda	2.050	1.752	5.211	1.886	2.663	2.002
Naranče	474	593	465	603	753	382
Mandarine	47.676	52.226	39.626	40.580	42.036	43.693
Limuni	297	325	375	262	476	466

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[15] U ukupnu proizvodnju voća nisu uključene jagode.

[16] Detaljniji pregled s prikazom površina i prinosa nalazi se u Dodatku u Tablici 61. „Površine, prirodi i proizvodnja voća“.

Graf 20. Intenzivna proizvodnja voća

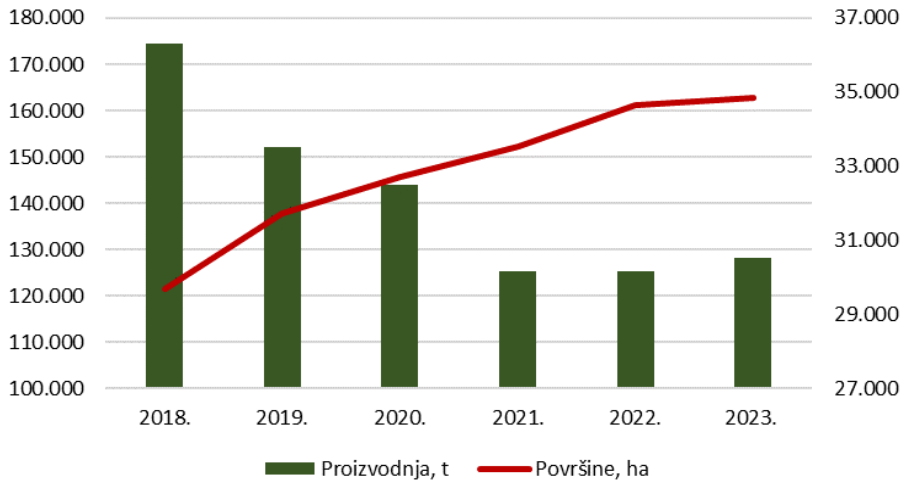

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U veleprodaji su prosječne godišnje cijene[17] voća u 2023. godini bile iznad raspona cijena zabilježenih u ranijem petogodišnjem razdoblju za sve proizvode za koje se ti podaci prate u TISUP-u s izuzetkom limuna i pojedinih sorti jabuka (Idared i Jonagold).

Graf 21. Indeksi veleprodajnih cijena voća

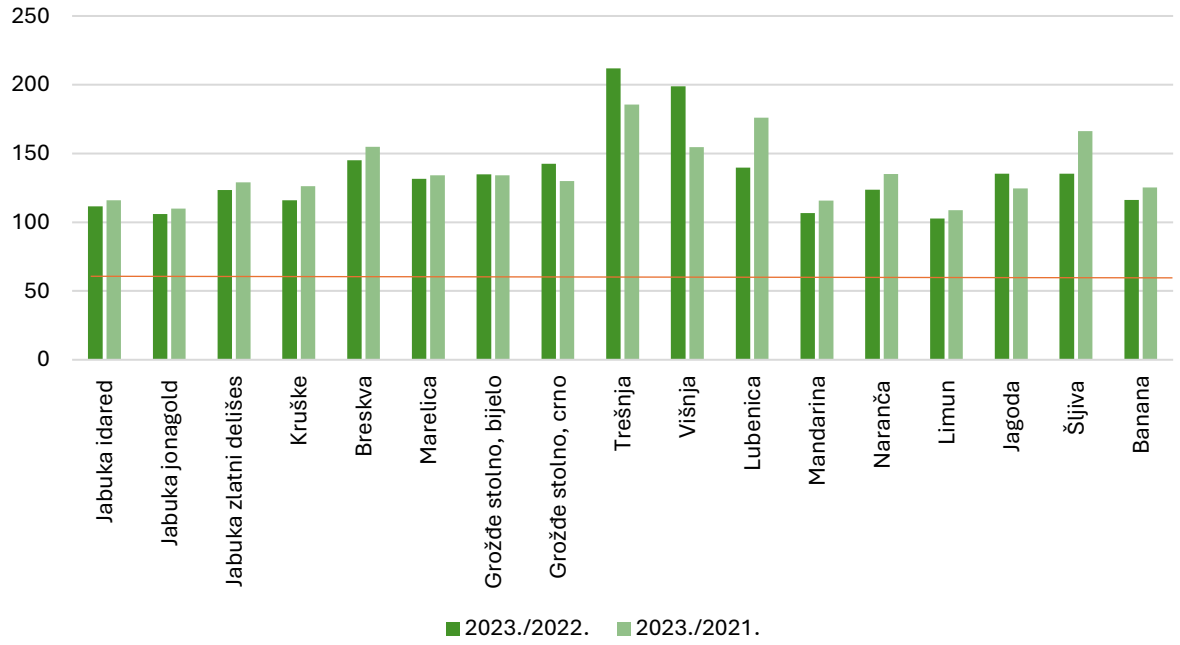

(izvor: TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[17] Za više informacija o cijenama voća vidjeti u Dodatku Tablicu 62. „Veleprodajne cijene voća“.

Proizvodnjom voća podmirujemo manje od polovice ukupnih potreba domaćeg tržišta pa je Republika Hrvatska neto uvoznik voća.

Neto uvoz voća i orašastih plodova u 2023. godini iznosio je 163.895 tona, uz ostvareni trgovinski deficit od 220,7 milijuna eura. U uvozu dominantnu ulogu imaju voćne vrste koje se ne proizvode u Hrvatskoj, prije svega banane (koje u ukupnom uvozu voća i orašastih plodova čine udio od 30,9%) i agrumi (23,9% ukupnog uvoza voća i orašastih plodova). U 2023. niti za jednu voćnu vrstu nije bila ostvarena pozitivna vanjskotrgovinska bilanca, međutim značajniji izvoz ostvaren je kod mandarina (36,3 tisuća tona) i jabuka (27,6 tisuća tona).

2.3.6. Masline i maslinovo ulje

Klimatski ekstremi značajno utječu i na proizvodnju maslina. Klimatske promjene na jadranskom priobalju i na otocima zadnjih godina sve više otežavaju uzgoj maslina. Nepovoljni klimatski uvjeti pogoduju širenju bolesti i štetnika koji nepovoljno utječu na prinos maslina.

U razdoblju 2018.-2023. sektor maslina i maslinovog ulja u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje u prosjeku sudjeluje s 1,8%.

U 2023. godini masline su uzgajane na 20.787 ha, a ukupno je proizvedeno 29.851 tona ploda masline te 38.231 hl maslinovog ulja. Visoke proljetne temperature te ponegdje i učestale padaline u vrijeme cvatnje utjecale su slabijim zametanjem plodova, a dugotrajna suša s visokim temperaturama tijekom ljetnih mjeseci na plitkom tlu u maslinicima koji se u velikoj mjeri ne navodnjavaju imali su negativne posljedice na proizvodnju maslina i na količinu proizvedenog maslinovog ulja. Promatrano u odnosu na 2022. godinu ostvareno je značajno smanjenje proizvodnje ploda masline od 25,6% te proizvodnje maslinovog ulja za 30,6%.

Ekološka proizvodnja maslina odvijala se na površini od 2.393 ha (11,5% ukupne površine maslinika), a proizvedeno je 2.352 tone ekološki uzgojenih maslina. Promatrano u odnosu na 2022. godinu ekološka proizvodnja je povećana za 2,5%.

Tablica 12. Površine, prirod i proizvodnja maslina te proizvodnja maslinovog ulja

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Masline						
Površina, ha	18.697	18.606	20.282	19.940	19.900	20.787
Prirod po ha, tone	1,5	1,8	1,6	1,2	2,0	1,4
Proizvodnja, tone	28.418	33.216	33.230	23.867	40.128	29.851
Proizvodnja maslinovog ulja, hl	36.573	44.497	40.278	32.036	55.088	38.231

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Prosječna veleprodajna cijena ekstra djevičanskog maslinovog ulja u pakiranju od litre i više u 2023. godini iznosila je 8,83 eur/l i bila je za 30,9% viša u odnosu na 2022. godinu te ujedno predstavlja najvišu cijenu ostvarenu u promatranom razdoblju od 2018. godine.[18]

Cijena ekstra djevičanskog maslinovog ulja bilježi pozitivan trend tijekom 2023. godine, kako u Hrvatskoj tako i u ostalim državama članicama. Međutim, u Hrvatskoj se ostvaruju značajno više cijene maslinovog ulja od onih koje postižu maslinova ulja proizvedena u drugim državama članicama. Primjerice, u prosincu 2023. prosječna cijena maslinovog ulja u Hrvatskoj bila je za 35,9% viša od EU prosjeka (851 eur/100 kg), pri čemu su se cijene u ostalim državama kretale od 832 eur/100 kg u Portugalu do 893 eur/100 kg u Italiji.

Hrvatska ne proizvodi dovoljne količine maslinovog ulja za domaću potrošnju te se potrebne količine namiruju iz uvoza. U 2023. godini uvezli smo 4.219 tona maslinovog ulja i ostvaren je deficit u vrijednosti od 23,6 milijuna eura.

2.3.7. Vinogradarstvo i vinarstvo

Agroekološki uvjeti u Hrvatskoj povoljni su za uzgoj vinove loze i proizvodnju grožđa, od kojeg se proizvode vina različite kakvoće, a najzastupljenija su vina sa zaštićenom oznakom izvornosti. Utjecaj klimatskih ekstrema opisan kod voća te maslina i maslinovog ulja značajno utječe i na ovaj sektor.

Pod vinogradima je u 2023. godini bilo 19.826 ha poljoprivrednog zemljišta, a proizvedeno je 94.905 tona grožđa i 612 tisuća hl vina. Klimatske nepogode su u 2023. značajno utjecale na vinogradarski sektor pa je u odnosu na prethodnu 2022. godinu proizvodnja grožđa manja za 19,2% dok je proizvodnja vina manja za 15,6%. Za ekološki uzgoj korišteno je 1.179 ha (5,9% ukupnih površina vinograda), a proizvedeno je 3.823 tone ekološki uzgojenog grožđa. Promatrano u odnosu na 2022. proizvodnja ekološki uzgojenog grožđa veća je za 13,3%.

U posljednjih pet godina površine pod vinogradima su smanjene za 3,3% no proizvodnja grožđa i vina je smanjena za više od 35%. U razdoblju 2018.-2023. sektor vinogradarstva i vinarstva u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje u prosjeku sudjeluje sa 6,2%.

Tablica 13. Površine, prirod i proizvodnja grožđa te proizvodnja vina

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Grožđe						
Površina, ha	20.512	19.824	21.454	21.213	20.597	19.826
Prirod po ha, tone	7,1	5,5	5,8	5,5	5,7	4,8
Proizvodnja, tone	146.242	108.296	123.554	116.209	117.504	94.905
Prirod po trsu, kg	1,6	1,4	1,2	1,2	1,3	1,0
Vino, tisuće hl	952	704	800	765	725	612

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[18] Za više informacija o cijenama maslinovog ulja vidjeti u Dodatku Tablica 63. „Veleprodajne cijene maslinovog ulja“.

U proizvodnji grožđa prevladavaju vinske sorte pa Hrvatska uvozi stolno grožđe (u 2023. godini uvezli smo 12,9 tisuća tona stolnog grožđa uz ostvareni deficit od 20 milijuna eura). Neto uvoz vina u 2023. iznosio je 21,3 tisuća tona te je ostvaren deficit u iznosu od 27,6 milijuna eura.

2.3.8. Duhan

U posljednje dvije godine proizvodnja duhana se smanjuje.

U 2023. godini na površini od 2.283 ha proizvedeno je 4.154 tona duhana. U odnosu na prethodnu 2022. godinu površine za uzgoj duhana smanjene su za 24,8%, a proizvodnja duhana za 34,1%.

Najzastupljenija sorta duhana je Virginia s oko 90% zastupljenosti.

Tablica 14. Površine, prirod i proizvodnja duhana

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Žetvena površina, ha	3.834	3.940	3.420	3.488	3.036	2.283
Prirod po ha, tone	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1	1,8
Proizvodnja, tone	7.561	7.878	7.084	7.384	6.303	4.154

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. razmjenom neprerađenog duhana ostvaren je suficit u iznosu od 11,6 milijuna eura (iskazano količinski neto izvoz iznosi 1.730 tona).

2.3.9. Šećerna repa

U razdoblju od 2018. godine proizvodnja šećerne repe se smanjuje. U 2023. godini na površini od 8.010 ha proizvedeno je 499.911 tona šećerne repe. U odnosu na prethodnu godinu površine pod šećernom repom smanjene su za 9,9%, dok je proizvodnja manja za 12,6%. Međutim u usporedbi s 2018. godinom smanjenje je znatno veće: površine pod šećernom repom smanjene su za 43,1%, dok je proizvodnja manja za 35,6%.

Tablica 15. Površine, prirod i proizvodnja šećerne repe

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Žetvena površina, ha	14.066	11.583	10.458	10.066	8.889	8.010
Prirod po ha, tone	55,2	61,2	74,0	70,2	64,4	62,4
Proizvodnja, tone	776.491	708.575	774.331	707.000	572.186	499.911

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2.3.10. Suhe mahunarke

U 2023. godini na površini od 4.058 ha proizvedeno je ukupno 6.693 tona suhih mahunarki. U usporedbi s 2022. godinom, površine su veće za 30,9%, a proizvodnja je veća za 41,1%.

U strukturi proizvodnje grašak čini 20,5% ukupne količine proizvodnje suhih mahunarki, grah 17,8% dok ostale suhe mahunarke čine 61,7%.

Tablica 16. Površine, prirod i proizvodnja suhih mahunarki

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Grašak, suho zrno	Žetvena površina, ha	147	143	130	68	80	12
	Prirod po ha, t	2,1	3,5	1,3	4,7	3,5	1,3
	Proizvodnja, t	314	499	170	319	280	15
Stočni grašak	Žetvena površina, ha	915	1.181	602	792	600	1.278
	Prirod po ha, t	2,4	2,4	2,7	2,9	1,9	1,1
	Proizvodnja, t	2.223	2.870	1.629	2.331	1.160	1.358
Grah, suho zrno	Žetvena površina, ha	1.403	1.113	984	1.195	930	1.039
	Prirod po ha, t	1,2	1,2	1,3	0,9	0,9	1,1
	Proizvodnja, t	1.737	1.381	1.325	1.061	814	1.193
Ostale suhe mahunarke	Žetvena površina, ha	77	75	179	159	1.490	1.729
	Prirod po ha, t	2,9	2,1	1,8	2,2	1,7	2,4
	Proizvodnja, t	222	156	326	357	2.490	4.127

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2.3.11. Krmno bilje

Za proizvodnju krmnoga bilja koristi se više od polovice ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta, a krmno bilje ovisno o godini u ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti sudjeluje između 5% i 10%.

U 2023. godini na površini od 644.050 ha proizvedeno je više od 2 milijuna tona krmnog bilja. U odnosu na prethodnu godinu površine pod krmnim biljem povećane su za 4,1%, a proizvodnja krmnog bilja je veća za 26,2%.

U proizvodnji krmnog bilja u 2023. najzastupljeniji su silažni kukuruz s udjelom od 42,8% i krmno bilje s trajnih travnjaka s udjelom od 31,6%. U odnosu na prethodnu 2022. godinu sve krmne kulture su ostvarile rast proizvodnje, pri čemu je najznačajnija kultura, silažni kukuruz, ostvarila rast proizvodnje od 24,9%.

Graf 22. Proizvodnja krmnog bilja, tone

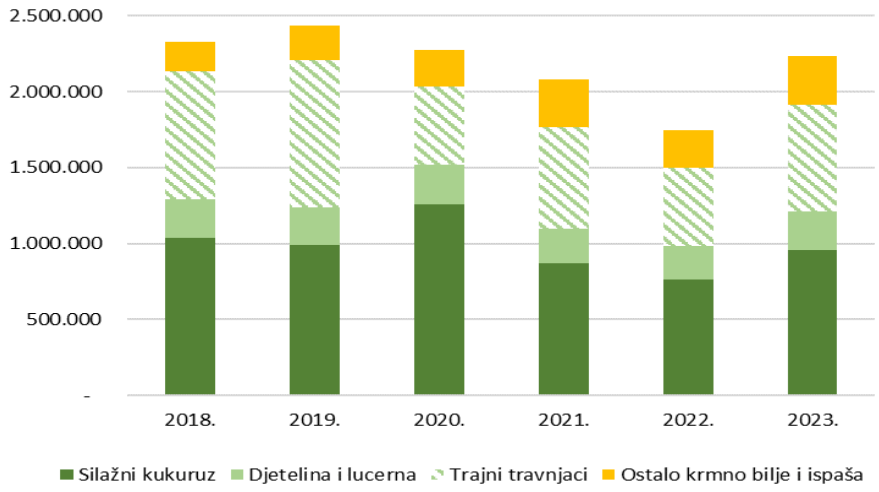

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2.3.12. Sjeme i sadni materijal

U proizvodnji sjemenskih kultura najzastupljeniji su ozima pšenica, soja, ozimi ječam i kukuruz. Do 2022. godine bilježen je rast količine certificiranog sjemena no smanjenje ostvareno u sezoni 2022/2023 zabilježeno je i u sezoni 2023/2024 (u odnosu na prethodnu 2022/2023 sezonu količina certificiranog sjemena je manja za 7,9%).

Tablica 17. Pregled deklariranih količina sjemena po osnovnim biljnim vrstama

(tone)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.*
Pšenica ozima	30.884	33.091	36.700	39.974	40.414	34.094
Ječam ozimi	7.497	9.052	9.059	9.378	10.809	8.107
Raž ozima	46	208	562	173	62	56
Tritikale	2.859	2.061	1.709	1.823	1.458	1.100
Ječam jari	1.322	2.122	2.232	2.904	3.503	3.364
Zob jara	830	829	805	859	731	905
Uljana repica	9	17	8	15	13	12
Kukuruz	3.590	3.458	3.300	5.598	4.723	5.212
Soja	9.963	10.275	10.937	11.223	8.249	11.328
Suncokret	27	24	29	53	46	57
Krumpir	505	488	764	375	461	648
Lučica luka	1	2	6	3	3	0
Ostalo povrće	5	4	3	2	1	1

*privremeni podaci

(izvor: HAPIH; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. nastavljen je pad proizvodnje voćnih sadnica zabilježen u 2022. godini. U 2023. proizvedeno je 2.018.955 komada voćnih sadnica, a najzastupljenije su bile sadnice lijeske s udjelom od 35,8%, sadnice masline s udjelom od 12%, sadnice šljive s udjelom od 8,8% te sadnice jabuke s udjelom od 6%.

Graf 23. Proizvodnja voćnih sadnica u 2023. godini, u komadima

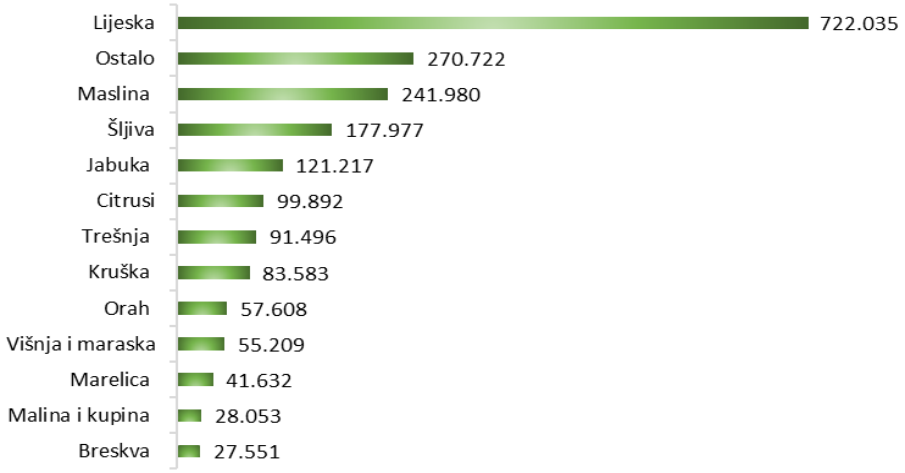

(izvor: HAPIH; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Nakon značajnijeg smanjenja proizvodnje cijepova vinove loze u 2022. godini, u 2023. godini proizvodnja stagnira. Iznosila je 1.037.025 komada cijepova vinove loze, što je u odnosu na 2022. godinu manja proizvodnja za 0,2%.

2.3.14. Tov goveda i proizvodnja mlijeka

Goveda čine oko 40% ukupnog stočnog fonda Hrvatske, a sektor govedarstva značajno doprinosi cjelokupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje. U razdoblju 2018.-2023. uzgoj goveda i proizvodnja mlijeka čine 16,9% vrijednosti poljoprivredne proizvodnje. Kontinuirano smanjenje broja muznih krava prati i smanjenje proizvodnje mlijeka. Razmjenom živih goveda, goveđeg mesa te mlijeka i mliječnih proizvoda ostvarujemo deficit.

Ukupan broj goveda u 2023. godini iznosio je 415,2 tisuće grla[19] i u odnosu na prethodnu godinu smanjen je za 6,6 tisuća grla ili za 1,6%. Promatrano po kategorijama goveda povećan je broj junica starosti 1 do 2 godine (za 12,8%), junica starijih od 2 godine (za 4,7%) i ostalih krava (za 2%), dok je u ostalim kategorijama broj goveda smanjen.

U 2023. registrirano je 71.423 muznih krava što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 7,6 tisuća grla ili za 9,6%. U ukupnom broju krava, simentalska pasmina čini 52,7%, holstein pasmina 21,4%, smeđa 1,5%, križanci 12,5%, a ostale pasmine 11,9%. Za razliku od muznih krava, kategorija ostale

[19] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 65. „Broj goveda“.

krave bilježi povećanje broja grla (za 2% u usporedbi s 2022.), a najzastupljenije su krave mesnih pasmina. Promatrano u odnosu na 2018., broj ostalih krava povećan je više no šesterostruko.

Tablica 18. Obrt goveda

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.*
Broj grla početkom godine	450.757	414.125	420.239	422.881	427.587	421.844
Oteljeno tijekom godine	123.261	119.443	118.361	122.203	116.095	:
Uvoz	130.000	141.706	138.158	161.953	152.390	170.063
Izvoz	44.000	44.466	53.433	72.256	80.230	91.056
Zaklano	182.555	183.079	169.624	170.812	162.488	158.815
Uginulo	25.647	27.490	30.820	36.382	31.510	:
Broj grla na kraju godine	414.125	420.239	422.881	427.587	421.844	415.204

*privremeni podaci
(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2023. prosječna otkupna cijena žive simentalske teladi (80 - 160 kg) iznosila je 3,94 eur/kg i u odnosu na 2022. bila je za 6% viša, čime je nastavljen njezin višegodišnji kontinuirani porast.

Prosječna otkupna cijena živih bikova simentalske pasmine težine veće od 450 kg na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2023. godini iznosila je 3,16 eur/kg žive vage, što je za 19,4% više nego u prethodnoj 2022. godini.

Otkupna cijena junica simentalske pasmine za klanje na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima rasla je kontinuirano cijele 2023. godine, uz ostvareni godišnji prosjek od 3,01 eur/kg, što je za 21% više u odnosu na 2022.

U posljednje tri godine rastao je i uvoz i izvoz goveda, pri čemu je uvoz značajno nadmašivao izvoz. U 2023. godini uvezli smo 99,4 tisuća grla goveda više no što smo ih izvezli te je ostvaren deficit u iznosu od 24,8 milijuna eura. U odnosu na 2022. godinu vrijednost uvoza živih goveda povećala se za 28,2%, dok se vrijednost izvoza živih goveda povećala za 9,7%.

Živa goveda spadaju u naše najznačajnije proizvode robne razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. U 2023. najviše smo uvezli goveda za tov težine od 160 do 300 kg (u rangu najznačajnijih uvoznih proizvoda nalaze se na 13. mjestu), dok smo najviše izvezli goveda za klanje težine veće od 300 kg (u rangu najznačajnijih izvoznih proizvoda nalaze se na 15. mjestu). U rangu dvadeset najznačajnijih hrvatskih izvoznih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na 18. mjestu nalaze se i junice za klanje mase veće od 300 kg.

Proizvodnja kravljeg mlijeka

U razdoblju od 2018. do 2023. godine broj muznih krava je smanjen za 47,4%.

Usporedo sa smanjenjem broja muznih krava smanjuje se i proizvodnja kravljeg mlijeka. U 2023. godini iznosila je 406,9 milijuna litara, što je za 19,8% manje nego u 2022. godini, a u usporedbi s 2018. proizvodnja mlijeka je smanjena za 32,2%.

Tablica 19. Proizvodnja kravljeg mlijeka

	broj muznih krava	ukupna proizvodnja (tisuće l)	ukupna proizvodnja (tisuće kg)	prosječna proizvodnja po kravi (kg)
2018.	135.851	599.869	617.865	4.548
2019.	130.025	581.765	599.218	4.608
2020.	109.807	579.095	596.468	5.432
2021.	102.333	541.340	557.580	5.449
2022.	79.042	507.230	522.447	6.610
2023.*	71.423	406.859	419.065	5.867

*Referentni datum brojnog stanja stoke i peradi za 2022. jest 1. prosinca tekuće godine. Referentni datum brojnog stanja stoke i peradi za 2023. jest 1. studenoga tekuće godine.

(izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. prikupljeno je 377 tisuća tona mlijeka, ili za 7% manje nego 2022. godine. U usporedbi s drugim državama članicama, Hrvatska je u 2023. ostvarila najveći pad (7%) u količini prikupljenog mlijeka[20].

Nastavljen je trend smanjenja broja isporučitelja kravljeg mlijeka, uz rast prosječne isporučene količine mlijeka po isporučitelju. U 2023. u isporuci mlijeka otkupljivačima sudjelovalo je 2.939 proizvođača mlijeka, što je za 15,5% manje nego godinu dana ranije. Međutim, povećana je količina mlijeka po isporučitelju za 7,2% u usporedbi s 2022. godinom te za 71% u odnosu na prosječnu isporučenu količinu zabilježenu 2018. godine.

Graf 24. Broj isporučitelja i isporučene količine mlijeka po isporučitelju

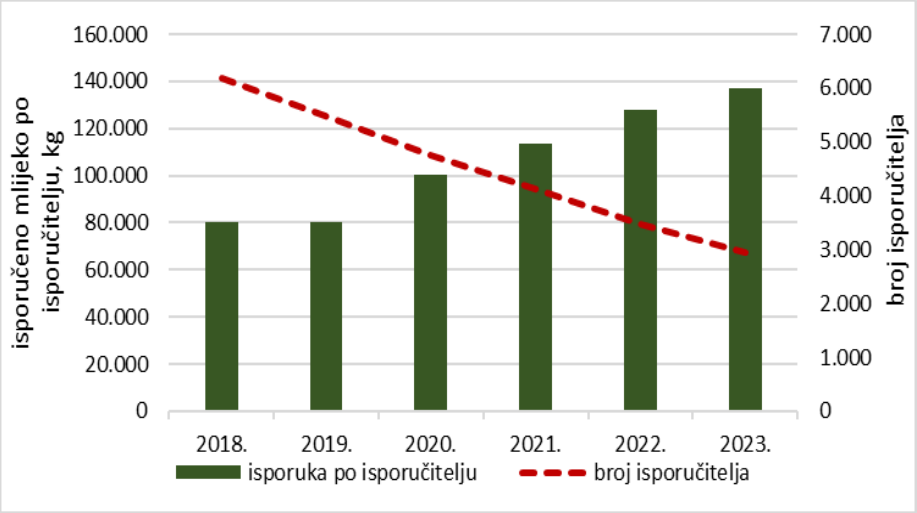

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[20] Eurostat na dan 10. svibnja 2024.

Proizvođači koji godišnje isporučuju manje od 10.000 kg mlijeka čine 18,5% od ukupnog broja isporučitelja, a u ukupnoj isporuci mlijeka sudjeluju s 0,7%. Najveća količina isporučenog mlijeka dolazi od 251 isporučitelja koji isporučuju više od 200.000 kg mlijeka godišnje. Ovi proizvođači čine svega 8,5% isporučitelja, ali isporučuju 68,4% mlijeka, odnosno prosječno 1.027.972 kg po proizvođaču. Intenzitet smanjenja broja proizvođača izraženiji je u kategorijama koje godišnje isporučuju manje količine mlijeka, dok je broj isporučitelja koji godišnje isporučuju više od 200.000 kg mlijeka stabilan.

Tijekom 2023. godine mlijeko je otkupljivalo 29 otkupljivača mlijeka. Dva najveća otkupljivača otkupila su 74% od ukupnih količina mlijeka.

Suprotno rastućem trendu u 2022. godini, otkupna cijena mlijeka tijekom cijele 2023. godine bila je u laganom padu, ali je i dalje bila na razinama višima u odnosu na prethodnu godinu, za 10 do 40%. Prosječna godišnja otkupna cijena mlijeka realne kvalitete u 2023. god. iznosila je 0,49902 €/kg i bila je viša za 17,5% u odnosu na prosječnu cijenu mlijeka u 2022. godinu, a u odnosu na petogodišnje razdoblje (2018.-2022.) za 41,9%.[21]

Graf 25. Prosječne cijene sirovog mlijeka

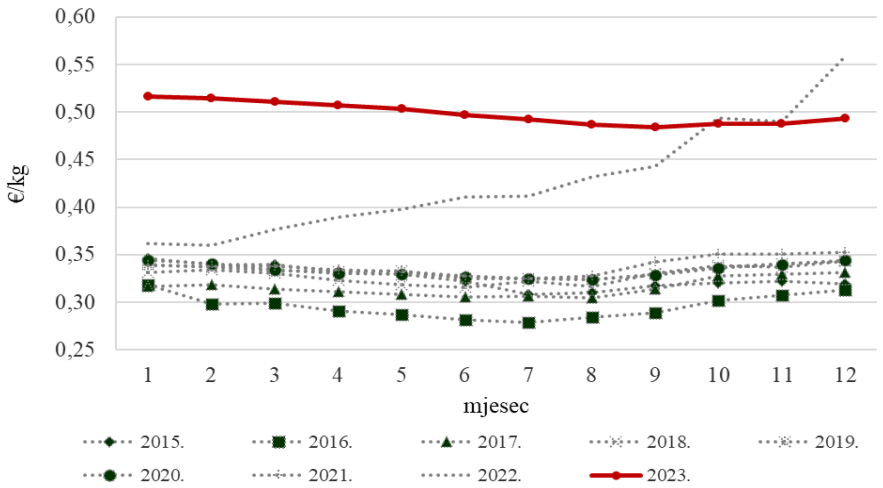

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Nakon rekordnih cijena mliječnih proizvoda u 2022. godini, u 2023. godini prosječne godišnje cijene maslaca (250g; blok 25 kg) i polutvrdog sira edama, unatoč postupnom padu tijekom godine, zadržale su se na razini cijena prethodne godine. Neznatno niža bila je cijena sira goude, dok je cijena svježeg sira bila viša u odnosu na prethodnu godinu za 16%.

Razmjenom mlijeka (koncentrirano i nekoncentrirano, tarifni brojevi 0401 i 0402) ostvarujemo deficit, a u 2023. iznosio je 127,8 milijuna eura. Kod mliječnih proizvoda suficit ostvarujemo razmjenom fermentiranih mliječnih proizvoda (jogurt, kefir i sl.), a u 2023. iznosio je 12,5 milijuna eura.

[21] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 68. „Otkupne cijene mlijeka te prosječne veleprodajne cijene mliječnih proizvoda, bez PDV-a“.

Iskazano količinski i promatrano u odnosu na prethodnu godinu, u 2023. uvezli smo više maslaca, mliječnih namaza te masti i ulja dobivenih iz mlijeka (za 32,6%), sira i skute (za 11,3%) i mlijeka (za 3,8%) dok smo više izvezli fermentiranih proizvoda (za 5,7%) i maslaca, mliječnih namaza te masti i ulja dobivenih iz mlijeka (za 8%).

Proizvodnja goveđeg mesa

Proizvodnja goveđeg mesa u ukupnoj proizvodnji mesa u Hrvatskoj zastupljena je sa 16,6%. U 2023. godini proizvedeno je 43,3 tisuća tona goveđeg mesa[22]. Razvrstano je ukupno 158,8 tisuća goveđih trupova ukupne mase 41,2 tisuće tona. Proizvodnja goveđeg mesa u 2023. godini, promatrano u odnosu na proizvodnju iz 2022. godine smanjena je za 11,2% no u usporedbi s proizvodnjom iz 2018. povećana je za 1,6%[23].

Godišnja prosječna **otkupna cijena** hladnih trupova goveda AR3 (mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca) u 2023. bila je za 6,3% viša nego u 2022.

2023. je započela na visokoj cjenovnoj razini iz 2022., uz blagi porast cijena od travnja do kraja lipnja. Zatim je bilo laganih oscilacija, no i dalje na najvišoj cjenovnoj razini u posljednjih deset godina. Godina je završila na višoj cjenovnoj razini od EU prosjeka s iznosom 5,10 eur/kg.

Graf 26. Prosječne cijene hladnih trupova goveda (A mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca R3)

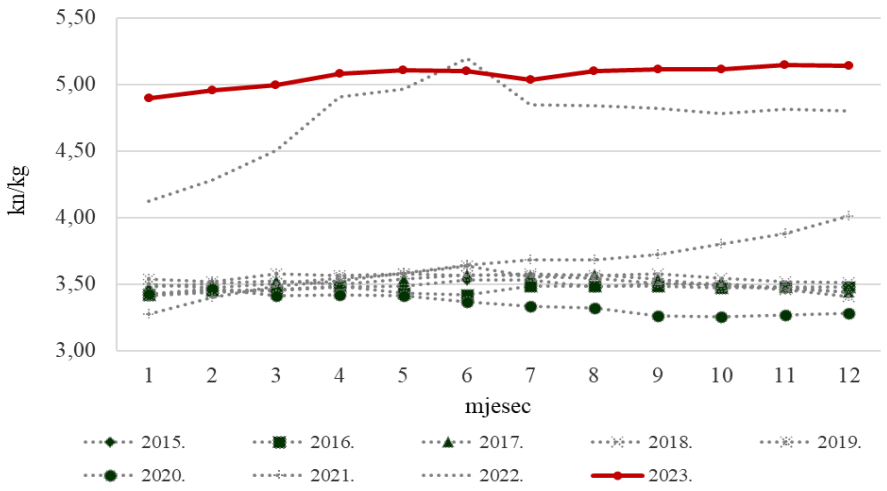

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[22] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 69. „Proizvodnja mesa“.
[23] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 70. „Klanje stoke i peradi u klaonicama“.

Uzlazni trend cijena zabilježen je i za druge kategorije trupova goveda. Godišnja prosječna otkupna cijena hladnih trupova goveda D-krave O3 (3,96 eur/kg) bila je za 9,9% viša od one u 2022. godini, za hladne trupove goveda, E-junice R3 prosječna cijena (5,14 eur/kg) bila je za 9,6% viša. [24]

Razmjenom goveđeg mesa ostvarujemo deficit. U 2023. neto uvoz goveđeg mesa (tarifni brojevi 0201 i 0202) iznosio je 29,1 tisuća tona te je ostvaren deficit u iznosu od 166,9 milijuna eura.

2.3.15. Svinjogojstvo

Svinje čine trećinu ukupnog stočnog fonda Hrvatske. U ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje sektor svinjogojstva, u razdoblju 2018.-2023., sudjeluje s 9,9%. Vlastitom proizvodnjom svinjskog mesa ne podmirujemo potrebe domaćeg tržišta pa uvozimo znatne količine svinjskog mesa što rezultira ostvarenjem deficita. Za razliku od svinjskog mesa, razmjenom živih svinja ostvarujemo suficit.

Ukupan broj svinja u 2023. godini iznosio je 852,5 tisuća grla, što predstavlja smanjenje od 92 tisuće grla ili 9,7% u odnosu na 2022. godinu[25]. Radi se o najmanjem registriranom broju svinja u razdoblju od 2018. godine.

Na značajno smanjenje broja svinja u 2023. godini utjecala je pojava afričke svinjske kuge. Bolest je prvi puta potvrđena 26. lipnja 2023. godine na području Vukovarsko-srijemske županije. Tijekom sljedećih nekoliko mjeseci bolest se ubrzo proširila na veće područje Vukovarsko-srijemske županije zatim u ograničeno područje Brodsko-posavske županije te tijekom listopada na ograničeno područje Osječko-baranjske županije. Provođenje strogih mjera kontrole uključivalo je i usmrćivanje domaćih svinja na zaraženim objektima odnosno lokacijama te je ukupno usmrćeno 37.897 svinja od čega je u klaonicama usmrćeno 7.193 svinja, a na gospodarstvima 30.704 svinja.

Promatrano po kategorijama svinja i u odnosu na 2022. godinu povećan je broj nazimica (za 25,1%) i svinja za tov težine 50 do 80 kg (za 16,3%), dok je u ostalim kategorijama broj svinja smanjen. Broj krmača je smanjen za 5,2%.

U pasminskoj strukturi prevladavaju krmače hibridnih programa PIC sa zastupljenošću od 56,4% i Topigs sa zastupljenošću od 25,4%. U ukupnom broju uzgojno valjanih krmača hrvatski uzgojni program zastupljen je sa 7,4%, a izvorne pasmine zastupljene su s udjelom od 7,3%.

[24] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 71. „Otkupne cijene goveđeg mesa, bez PDV-a“
[25] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 72. „Broj svinja“

Tablica 20. Obrt svinja

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.*
Broj grla početkom godine	1.121.032	1.049.123	1.022.350	1.033.048	971.307	944.495
Oprašeno tijekom godine	1.487.796	1.482.633	1.449.116	1.592.384	1.388.659	:
Uvoz	485.200	484.227	497.350	620.336	657.928	534.076
Izvoz	278.900	229.958	277.137	365.604	349.341	317.922
Zaklano	1.567.093	1.604.709	1.496.701	1.701.547	1.558.383	1.524.588
Uginulo	198.912	157.966	161.930	207.310	165.675	:
Broj grla na kraju godine	1.049.123	1.022.350	1.033.048	971.307	944.495	852.523

*Privremeni podaci

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Prosječna otkupna cijena živih odojaka težine od 25 do 35 kg sa sajmova i otkupnih mjesta u Republici Hrvatskoj u 2023. iznosila je 3,11 eur/kg i u odnosu na 2022. bila je viša za 12,3%. Nedostatna domaća ponuda nadomještena je uvozom iz država članica Europske unije.

Kao i kod odojaka, tijekom 2023. bilježio se kontinuirani rast cijena živih svinja težine od 80 do 120 kg na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima. Prosječna otkupna cijena za 2023. godinu u iznosu od 2,48 eur/kg je u odnosu na prethodnu 2022. bila viša za 45,2%.[26]

Proizvodnja svinjskog mesa u ukupnoj proizvodnji mesa u Hrvatskoj zastupljena je sa 47,9%. U 2023. godini proizvedeno je 125 tisuća tona svinjskog mesa. U odnosu na prethodnu 2022. godinu proizvodnja je smanjena za 3,5%[27].

Razvrstano je ukupno 1,1 milijuna svinjskih trupova ukupne mase 77,2 tisuća tona.[28]

U posljednjih deset godina najviša razina prosječne otkupne cijene hladnih svinjskih trupova E klase u Hrvatskoj ostvarena je u 2023. godini, dok je najniža razina ostvarena u 2021. godini.

Prosječna otkupna cijena hladnih svinjskih trupova E klase u Hrvatskoj u 2023. iznosila je 2,19 eura/kg i u odnosu na 2022. bila je viša za 21,4% dok je u odnosu na 2021. bila viša za čak 56,8%.

Visoki cjenovni trend bilježen u 2022. godini nastavljen je i početkom 2023., a nakon pada u ljetnim mjesecima, cijena svinjskih trupova završila je u prosincu 2023. s iznosom od 1,93 eura/kg.

[26] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 66. „Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a“
[27] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 69. „Proizvodnja mesa“.
[28] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 70. „Klanje stoke i peradi u klaonicama“.

Graf 27. Prosječne cijene svinjskih trupova (težine 50 do 120 kg) T1E klase

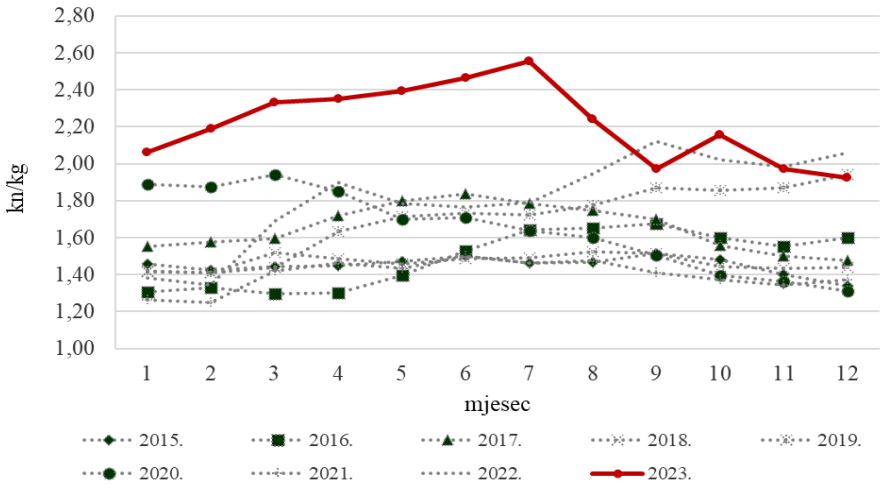

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Prosječna otkupna cijena hladnih trupova odojaka u Republici Hrvatskoj za 2023. iznosila je 4,44 eura/kg i viša je za 53,1% nego u 2022. godini.

Struktura proizvodnje, kao i struktura uvoza i izvoza živih svinja i svinjskog mesa, ukazuje na to da se zbog nedostatne proizvodnje odojaka namijenjenih tovu potrebe nadoknađuju uvozom živih životinja mlađih dobnih kategorija namijenjenih tovu. U 2023. godini uvezeno je ukupno 535 tisuća svinja, a izvezeno 318,6 tisuća svinja. Unatoč neto uvozu od 216,4 tisuća grla, razmjenom živih svinja ostvaren je suficit u iznosu od 19,6 milijuna eura. 97% uvezenih svinja bilo je u kategoriji mase manje od 50 kg dok je 77% izvezenih svinja bilo u kategoriji mase veće od 50 kg.

U 2023. iskazano količinski izvoz svinjskog mesa je smanjen za 27,9%, dok je uvoz neznatno smanjen za 0,6%. Neto uvoz svinjskog mesa iznosi 93,3 tisuća tona te je ostvaren deficit u iznosu od 296,8 milijuna eura. U rangu naših najznačajnijih uvoznih proizvoda u 2023. godini svježe ili rashlađeno meso od domaćih svinja nalazi se na drugom mjestu te čini 2,1% ukupne vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

2.3.16. Uzgoj ovaca i koza

Ovce i koze čine oko 10% ukupnog stočnog fonda Hrvatske. U ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje sektori ovčarstva i kozarstva u razdoblju 2018.-2023., sudjeluju s 1,5%. Razmjenom živih ovaca te ovčjeg i kozjeg mesa ostvarujemo deficit.

U posljednje tri godine broj ovaca i koza se smanjuje. Ukupan broj ovaca u 2023. godini iznosio je 552,1 tisuća grla i u odnosu na 2022. godinu bio je manji za 90,7 tisuća grla ili 14,1%, a ukupan broj koza iznosio je 72,8 tisuća grla i u odnosu na 2022. godinu bio je manji za 8,8 tisuća grla ili 10,8%.

Tablica 21. Obrt ovaca

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.*
Broj grla početkom godine	636.808	636.294	657.197	661.992	654.339	642.808
Ojanjeno tijekom godine	414.483	445.588	417.015	477.604	479.632	:
Uvoz	119.900	106.845	66.587	55.396	78.056	103.899
Izvoz	27.100	18.173	7.950	5.802	6.273	13.864
Zaklano	454.316	464.156	429.528	484.723	512.230	536.917
Uginulo	53.481	49.201	41.329	50.128	50.716	:
Broj grla na kraju godine	636.294	657.197	661.992	654.339	642.808	552.083

*privremeni podaci

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 22. Obrt koza

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.*
Broj grla početkom godine	76.771	80.064	81.540	86.258	85.783	81.581
Ojareno tijekom godine	54.913	56.379	62.314	54.747	52.944	:
Zaklano	43.073	49.144	53.335	49.179	49.199	46.876
Uginulo	8.547	5.759	4.261	6.043	7.947	:
Broj grla na kraju godine	80.064	81.540	86.258	85.783	81.581	72.809

*privremeni podaci

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Procjenjuje se da od ukupnog broja ovaca u Hrvatskoj 80% otpada na izvorne pasmine koje su vrlo skromne u pogledu ishrane i njege, kao i otporne prema nepovoljnim klimatskim čimbenicima. U priobalnim županijama nalazi se preko 50% ukupnog broja evidentiranih ovaca. Pasminskim sastavom u ovim županijama dominiraju izvorne pasmine, dok su u kontinentalnim dijelovima Hrvatske najviše zastupljene inozemne pasmine ovaca. Proizvodnja na mnogim ovčarskim farmama zasniva se kao dodatan izvor dohotka za članove gospodarstava te je samo manjem broju gospodarstava ovčarstvo jedini izvor prihoda.

U Hrvatskoj ovce se najviše uzgajaju radi proizvodnje mesa. U razdoblju 2020.-2023. smanjen je broj muznih ovaca kao i proizvodnja ovčjeg mlijeka. Promatrano u odnosu na 2018., u 2023. broj muznih ovaca je manji za 27,6% dok je proizvodnja ovčjeg mlijeka manja za 39,5%. Najveći dio proizvedenog ovčjeg mlijeka koristi za othranu janjadi za klanje, a tek dio preostalog mlijeka koristi se za proizvodnju mliječnih proizvoda. Proizvodnja vune u Hrvatskoj kreće se oko tisuću tona godišnje.

Tijekom 2023. godine u otkupu ovčjeg mlijeka sudjelovalo je 259 isporučitelja. Ukupan broj otkupljivača je 12, od čega su tri najveća otkupljivača otkupila 75,5% isporučenih količina. Tijekom 2023. godine ukupno je isporučeno 1.781 tona ovčjeg mlijeka, odnosno 20,2% manje u odnosu na prethodnu godinu.

I koze se najviše uzgajaju radi proizvodnje mesa, a kao i kod proizvodnje ovčjeg mlijeka u razdoblju 2018.-2023. smanjena je proizvodnja kozjeg mlijeka (promatrano u odnosu na 2018., u 2023. proizvodnja kozjeg mlijeka manja za 40,4%). Proizvodnja kozjeg mlijeka temelji se na uvezenim pasminama koza, i to na alpini (koja je najzastupljenija) te sanskoj kozi. Ukupna isporuka kozjeg mlijeka

u 2023. godini bila je 3.145 tona, što je u odnosu na 2022. godinu manja količina za 11,6%. U otkupu kozjeg mlijeka sudjelovalo je šest otkupljivača, koji su mlijeko dobavljali od 103 isporučitelja. Proizvodnja kozjeg mlijeka najzastupljenija je u Varaždinskoj i Međimurskoj županiji, koje u otkupu sudjeluju sa 67,8%. U drugim dijelovima Hrvatske, gdje ne postoji interes mljekara za otkup kozjeg mlijeka, ova proizvodnja uglavnom je vezana uz proizvodnju sireva. Najvećem otkupljivaču, koji otkupljuje čak 92,1% ukupne isporučene količine kozjeg mlijeka u 2023. godini, mlijeko isporučuje 81,6% isporučitelja.

Ukupna proizvodnja ovčjeg i kozjeg mesa u razdoblju 2018.-2022. kretala se oko 5 tisuća tona godišnje, a u 2023. godini iznosila je 6.112 tona[29].

Broj klaonički obrađenih i klasiranih ovčjih trupova u 2023. godini (145,5 tisuća komada) veći je za 11,1% u odnosu na 2022. godinu[30].

Prosječna otkupna cijena žive janjadi na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2023. godini iznosila je 5,03 eur/kg i u odnosu na 2022. zabilježen je porast prosječne otkupne cijene za 46,5%.[31]

Prosječna otkupna cijena hladnih janjećih trupova (laka janjad - LL B1 klase) porasla je u odnosu na 2022. za 21,4% i bila je na najvišoj razini u posljednjih deset godina.[32]

U Hrvatsku se uvozi značajan broj ovaca, a u 2023. povećan je za 43,1% te je ukupan neto uvoz ovaca dosegao 97,8 tisuća grla. Najviše smo uvezli janjadi i ovaca starosti do godinu dana namijenjenih za tov. Deficit u razmjeni ovaca iznosi 9,7 milijuna eura. Uvoz i izvoz koza je neznatan.

Neto uvoz svježeg i smrznutog ovčjeg mesa u 2023. godini bio je 1.663 tone te je ostvaren deficit od 14,9 milijuna eura.

2.3.17. Uzgoj peradi i proizvodnja jaja

U ukupnom stočnom fondu Hrvatske perad sudjeluje sa 16%. U ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje sektor peradarstva s proizvodnjom jaja u razdoblju 2018.-2023. sudjeluje sa 7,5%. Razmjenom peradi ostvarujemo suficit, no razmjenom peradskog mesa i jaja ostvarujemo deficit.

Ukupan broj peradi u 2023. godini iznosio je 10,7 milijuna kljunova i u odnosu na 2022. godinu smanjen je za 172 tisuće kljunova ili 1,6%. Promatrano po kategorijama peradi povećan je broj kokoši nesilica (za 2,8%) i ostalih kokoši (za 6,5%).

Od ostale peradi u uzgoju su značajnije zastupljene pure (357 tisuća kljunova u 2023. godini), a u odnosu na 2022. godinu broj kljunova je manji za 14,7%.

[29] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 69. „Proizvodnja mesa“.
[30] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 70. „Klanje stoke i peradi u klaonicama“.
[31] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 66. „Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a“
[32] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 76. „Otkupne cijene janjećih trupova, bez PDV-a“

Tablica 23. Broj peradi u Hrvatskoj

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Perad, ukupno	**11.412.805**	**12.746.691**	**13.056.718**	**12.096.168**	**10.916.570**	**10.744.878**
Tovljeni pilići (brojleri)	7.525.122	8.895.498	9.213.219	8.012.409	7.302.326	7.106.146
Kokoši	2.796.254	2.786.363	2.865.082	3.257.811	2.681.561	2.756.174
Ostale kokoši (pilenke i pijetlovi)	560.164	479.732	429.974	358.787	451.799	481.314
Pure	442.028	511.289	480.973	417.424	419.007	357.373
Guske	16.089	16.533	11.938	12.388	12.567	9.029
Patke	55.603	52.114	52.638	35.476	48.545	33.124
Ostala perad	17.545	5.162	2.894	1.873	765	1.718

*Referentni datum brojnog stanja stoke i peradi za 2021. jest 1. prosinca tekuće godine. Referentni datum brojnog stanja stoke i peradi za 2022. jest 1. studenoga tekuće godine.
(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Prema podacima DZS-a, u Hrvatskoj je u 2023. godini bilo registrirano 20 objekata za valenje kokošjih jaja kapaciteta iznad 1.000 jaja u turnusu. Ukupni kapacitet valionica je 6,8 milijuna jaja. Tijekom 2023. godine ukupno je inkubirano oko 63,464 milijuna jaja, a u usporedbi s 2022. godinom broj inkubiranih jaja je manji za 12,4%.

Najveći broj inkubiranih jaja namijenjeno je za uzgoj pilića za tov (97%). U usporedbi s 2022. godinom broj inkubiranih jaja namijenjenih za uzgoj pilića za tov je manji za 13%.

U posljednje dvije godine proizvodnja kokošjih jaja se smanjuje. Procjenjuje se da je u 2023. godini proizvedeno 631 milijun komada kokošjih jaja, što je u odnosu na prethodnu 2022. godinu smanjenje proizvodnje za 5,4%.

Graf 28. Proizvodnja kokošjih jaja (milijuna komada)

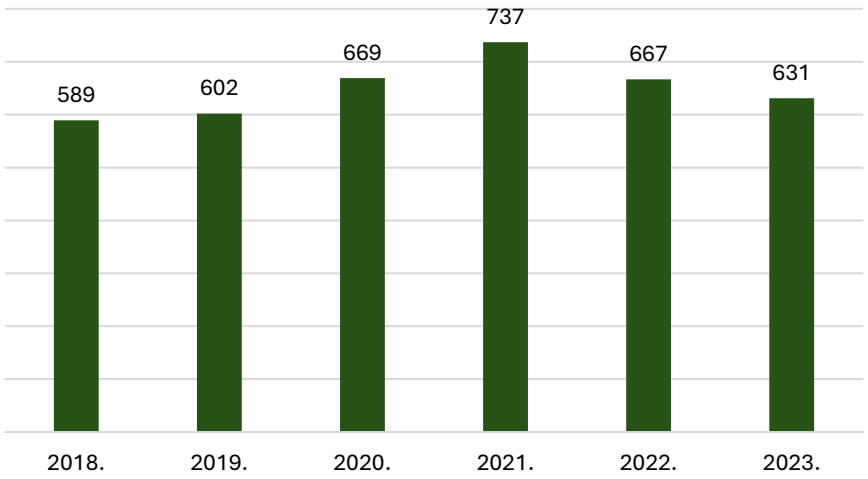

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tijekom 2023. godine veleprodajne cijene jaja bile su u postupnom padu, ali i dalje znatno više od ranijeg višegodišnjeg prosjeka. Prosječne veleprodajne cijene jaja u 2023. godini bile su, ovisno o kategoriji, i do 100% više nego u 2022. godini.[33]

Graf 29. Indeksi veleprodajnih cijena kokošjih jaja

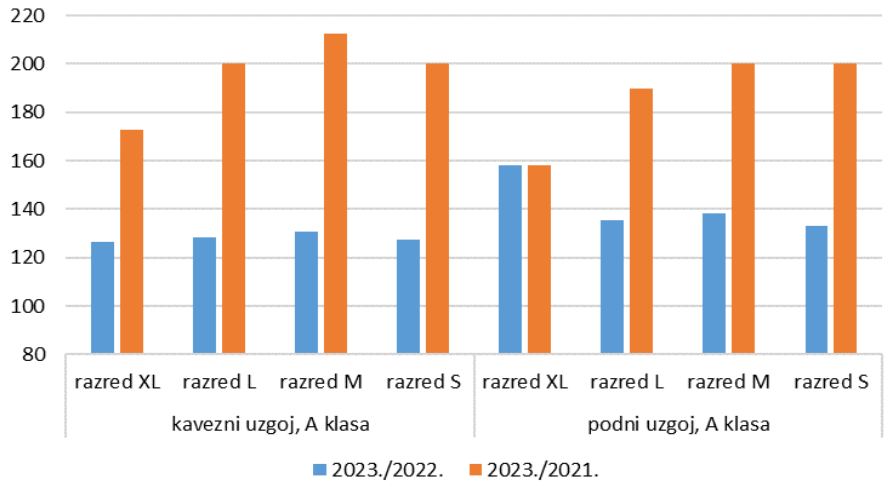

(izvor: TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Nakon povećanja proizvodnje peradskog mesa u 2021. i 2022. godini, u 2023. bilježimo smanjenje proizvodnje za 5,3%[34].

[33] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 77. „Veleprodajne cijene pilećeg mesa i konzumnih jaja, bez PDV-a“

[34] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 69. „Proizvodnja mesa“.

Graf 30. Proizvodnja peradskog mesa (tone)

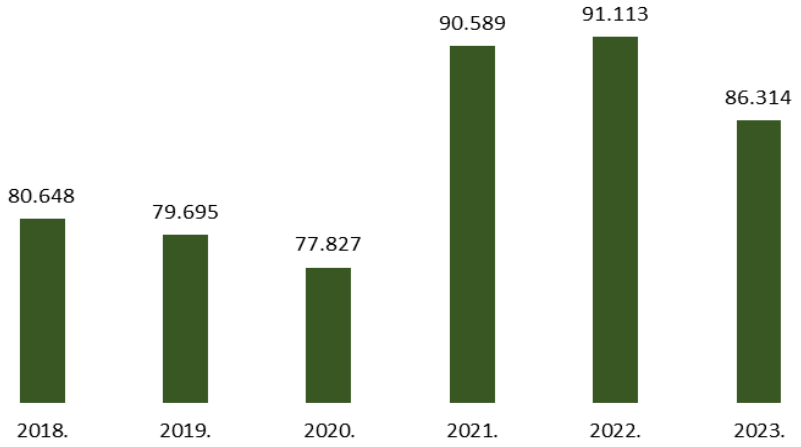

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Nastavljajući trend stabilnih cijena s kraja 2022. godine i u 2023. veleprodajne cijene peradskog mesa uglavnom su bile stabilne, na razini oko 2,55 eura/kg. Prosječne godišnje cijene peradskog mesa u 2023. godini bile su povijesno najviše, za 30% u odnosu na petogodišnje razdoblje (2018.-2022.) te za 6,6% više u odnosu na cijene iz 2022. godine.[35]

Graf 31. Prosječne cijene pilećih trupova A klase (65 postotno pile)

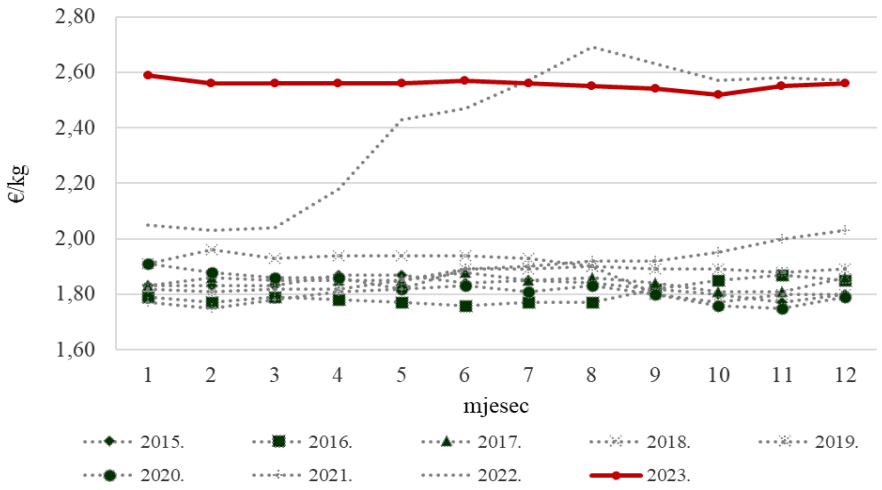

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[35] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 77. „Veleprodajne cijene pilećeg mesa i konzumnih jaja, bez PDV-a“.

Tijekom 2023. godine razmjenom žive peradi ostvarena je pozitivna bilanca vanjskotrgovinske razmjene u vrijednosti od 661,8 tisuća eura.

Razmjenom jaja ostvaren je neto uvoz od 7 tisuća tona, čime je ostvaren deficit vanjskotrgovinske bilance u visini 20,3 milijuna eura, a razmjenom peradskog mesa ostvaren je neto uvoz od 19,3 tisuća tona i deficit u iznosi od 56,1 milijuna eura.

2.3.18. Uzgoj kopitara

Sve veći interes za uzgojem kopitara utjecao je i na povećanje njihovog udjela u ukupnom stočnom fondu na 4%, međutim uzgoj kopitara ima vrlo mali doprinos u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje (0,04%).

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, u 2023. godini registrirano je 33.053 konja i 1.381 magarac. U proteklih godinu dana broj konja povećan je za 1.901 grlo (6,1%) dok je broj magaraca povećan za 89 grla (6,9%).

U Središnjem registru kopitara upisano je više od 100 pasmina i uzgojnih tipova te križanaca konja. U ukupnom broju konja prevladavaju hrvatske izvorne pasmine: hrvatski hladnokrvnjak (11.883 grla), hrvatski posavac (8.701 grla) te lipicanac (2.217 grla). U odnosu na 2022. godinu povećanje broja grla hrvatskog posavca iznosi 8,2%, hrvatskog hladnokrvnjaka 8,7%, dok se broj lipicanaca smanjio za 1,1%.

Gotovo četvrtina ukupne populacije konja uzgaja se na području Sisačko-moslavačke županije (8.115 grla ili 24,6%), a 65% ukupne populacije magaraca uzgaja se u priobalnim županijama.

Graf 32: Broj konja i magaraca

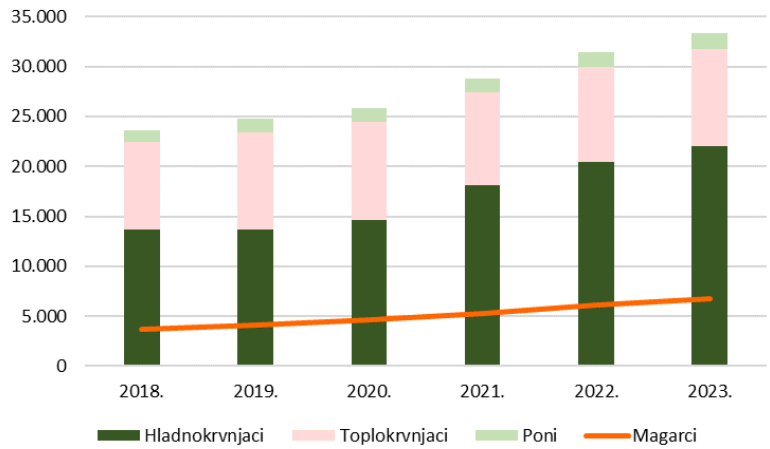

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2.3.19. Pčelarstvo

U Hrvatskoj u 2023. godini pčelarenjem se bavilo 9.262 pčelara (za 0,8% više nego 2022.) te je evidentirano 461.497 košnica. Broj košnica je za 5,8% veći u odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2018. do 2023. godine.

Više od polovice evidentiranih pčelara (njih 5.089 ili 55%) posjeduje pčelinjake veličine između 31 i 150 košnica i zajedno posjeduju 70% svih košnica.

Tablica 24. Broj i udio pčelara i košnica te prosječan broj košnica po pčelaru prema veličini pčelinjaka u Republici Hrvatskoj u 2023. godini

veličina pčelinjaka (broj košnica na pčelinjaku)	**pčelari**		**košnice**		**prosječan broj košnica po pčelaru**
	broj	%	broj	%	
od 1 do 30	3.858	41,7	63.805	13,8	17
od 31 - 150	5.089	54,9	323.655	70,1	64
> 150	315	3,4	74.037	16	235
Ukupno	**9.262**	**100**	**461.497**	**100**	**50**

(izvor: Hrvatski pčelarski savez, Evidencija pčelara i pčelinjaka 2023.,obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Graf 33. Broj pčelara i košnica

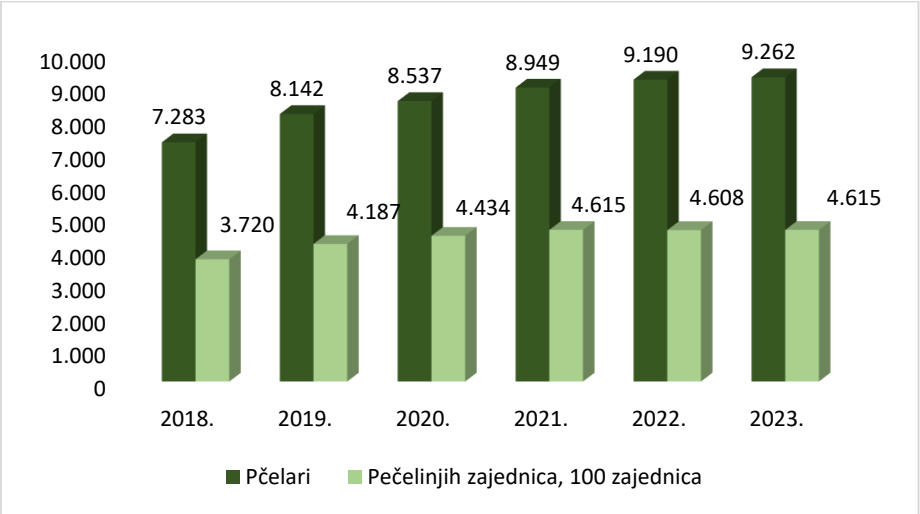

(izvor: Hrvatski pčelarski savez; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2.3.20. Ekološka poljoprivreda

Premda za proizvodnju ekoloških proizvoda koristimo manje od 10% ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta, u desetogodišnjem razdoblju ovaj udio povećan je za 5,5 postotnih bodova.

Evidentan je i rast ekološke proizvodnje u stočarstvu. U razdoblju od 2013.[36] do 2023. udio ekološki uzgojenih ovaca u ukupnom broju ovaca je povećan za 10,1 postotnih bodova, udio ekološki uzgojenih goveda u ukupnom broju goveda za 7,7 postotnih bodova, udio ekološki uzgojenih koza u ukupnom broju koza za 7,4 postotnih bodova dok je udio ekološki uzgojenih kopitara u ukupnom broju kopitara povećan za 13,3 postotnih bodova.

U Hrvatskoj je u 2023. godini evidentirano ukupno 6.695 subjekata u ekološkoj poljoprivredi, od čega je 6.274 ekoloških poljoprivrednih proizvođača i 421 prerađivač. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu broj subjekata u ekološkoj poljoprivredi je veći za 2,8%, a u usporedbi s 2013. godinom veći je za 41,2%.

Tablica 25. Broj subjekata u ekološkoj poljoprivredi

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Poljoprivredni proizvođači	4.374	5.153	5.548	6.024	6.132	6.274
Prerađivači	368	395	389	378	380	421
Ukupno	**4.742**	**5.548**	**5.937**	**6.402**	**6.512**	**6.695**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. godini zaustavljen je rast udjela površina pod ekološkom proizvodnjom. Ukupna površina pod ekološkom proizvodnjom u 2023 godini iznosila je 119,9 tisuća hektara, što čini 8,1% od ukupno korištenih poljoprivrednih površina.[37]

Prema kategorijama zemljišta u ekološkoj biljnoj proizvodnji najzastupljeniji su trajni travnjaci (52,7% ukupnih površina pod ekološkom proizvodnjom), slijede oranice i vrtovi (34%) te trajni nasadi (13,3%).

Ekološka proizvodnja na oranicama i vrtovima usmjerena je na proizvodnju zelene krme (40,3% ukupnih površina oraničnih usjeva pod ekološkom proizvodnjom), meke pšenice i pira (17,4%) te aromatskog, ljekovitog i začinskog bilja (11,3%). Za proizvodnju ekološki uzgojenog povrća koristi se svega 0,5% ukupnih površina oraničnih usjeva pod ekološkom proizvodnjom pa sektor povrtlarstva predstavlja velik potencijal za širenje ekološke proizvodnje.

U odnosu na prethodnu 2022. godinu smanjena je ekološka proizvodnja krumpira (za 32%), uljarica (za 26,5%), žitarica (za 22,4%) te aromatskog, ljekovitog i začinskog bilja (za 16,9%).

[36] Upisnik subjekata u ekološkoj poljoprivredi uspostavljen je 2013. godine.
[37] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 78. „Površine pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom“.

Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, u 2023. površine trajnih nasada su smanjene za 10,4%. Najveće površine trajnih nasada pod ekološkom proizvodnjom odnose se na voćnjake koji u ukupnoj površini ekoloških trajnih nasada zauzimaju 77%.[38]

U proizvodnji ekološkog voća iskazano površinom najzastupljenije je orašasto voće, međutim najviše proizvodimo ekoloških jabuka. U usporedni s prethodnom 2022. godinom povećana je proizvodnja ekoloških citrusa za 40,9%, ekoloških jabuka za 34%, ekološkog grožđa za 13,3% i ekoloških maslina za 2,5%, dok ostale vrste evidentirane u ekološkoj proizvodnji bilježe smanjenje proizvodnje.

Graf 34. Korištene poljoprivredne površine pod ekološkom proizvodnjom po kategorijama (ha)

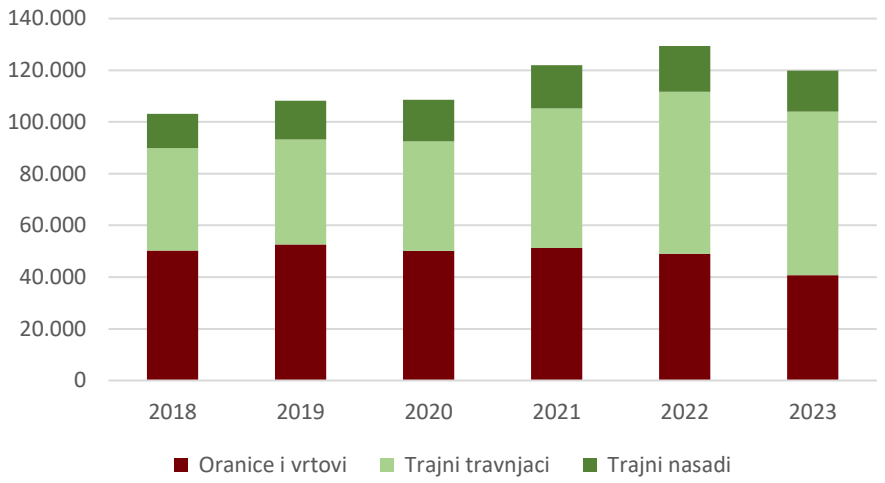

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U stočarstvu najmanji interes za ekološkim uzgojem evidentan je u svinjogojstvu i peradarstvu, u kojima ekološki uzgojena stoka čini neznatan udio u ukupnom broju grla/kljunova (0,1%). U odnosu na 2022. godinu povećan je broj ekološki uzgojenih kopitara za 21,4%, ekološki uzgojenih svinja za 20,5%, ekološki uzgojenih goveda za 10,1% i ekološki uzgojenih koza za 5,4%.

Tablica 26. Broj uzgojene stoke na ekološki način

(grlo/kljun)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Goveda	19.613	21.551	22.302	31.076	34.518	38.015
Kopitari	2.388	2.234	3.003	4.004	5.225	6.344
Ovce	62.315	65.632	61.382	76.308	83.594	72.980
Koze	4.199	5.597	4.693	5.484	6.879	7.253
Svinje	1.887	2.873	420	468	528	636
Perad	1.870	1.523	4.918	10.578	11.834	10.095
Broj pčelinjih zajednica	2.022	2.023	2.367	2.127	2.274	2.106

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[38] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 79. „Površine ekoloških oraničnih usjeva i trajnih nasada“.

2.4. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Prema podacima DZS-a u 2023. godini uvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 5,9 milijardi eura, a izvezeno ih je u vrijednosti od 3,9 milijardi eura, čime je ostvaren deficit od 2,0 milijarde eura.

U ukupnoj bilanci robne razmjene Republike Hrvatske, bilanca vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2023. godini činila je 12,0%.

Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno prehrambenih proizvoda u 2023. godini iznosila je 65,9% i veća je od pokrivenosti uvoza izvozom ostalih proizvoda vanjskotrgovinske razmjene za 8,1 postotnih bodova.

Graf 35. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

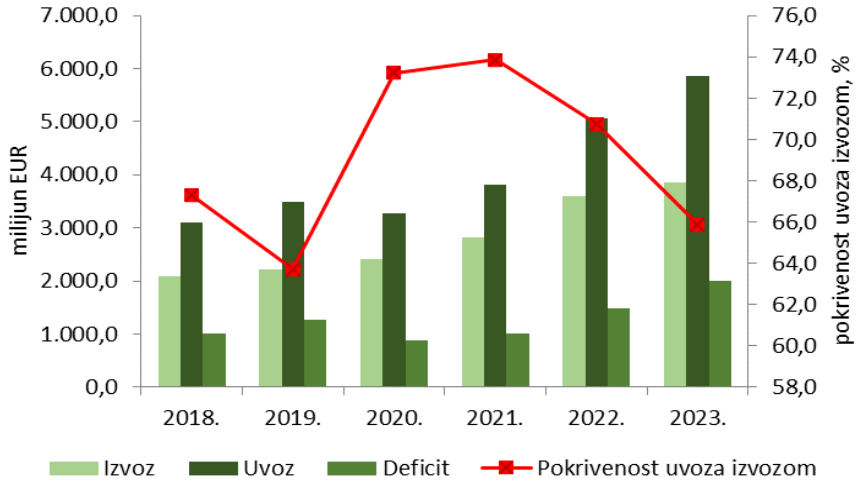

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kontinuirano raste u promatranom razdoblju, ali isto tako i uvoz. Ipak, povećanje deficita u 2023. godini više je potaknuto rastom cijena hrane, a manje rastom uvezenih količina. Promatrano u odnosu na 2018., u 2023. godini vrijednost izvoza veća je za 85,6%, a vrijednost uvoza za 89,6%.

Tablica 27. Pregled poljoprivredne razmjene[39]

	tisuću EUR			udio poljoprivredne u ukupnoj razmjeni (%)		godišnja stopa promjene (%)	
	izvoz	**uvoz**	**bilanca**	**izvoz**	**uvoz**	**izvoz**	**uvoz**
2018.	2.082.372	3.094.027	-1.011.655	14,3	13,0	8,6	4,4
2019.	2.217.682	3.480.879	-1.263.197	14,6	13,9	6,5	12,5
2020.	2.401.219	3.279.673	-878.454	16,1	14,3	8,3	-5,8
2021.	2.823.507	3.822.387	-998.879	15,4	13,5	17,6	16,5
2022.	3.586.582	5.068.516	-1.481.934	14,9	12,1	27,0	32,6
2023.	3.865.207	5.866.432	-2.001.225	16,9	14,8	7,8	15,7

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. godini Hrvatska je izvezla poljoprivredno-prehrambene proizvode u 137 zemalja, a iz 136 zemalja ih je uvezla. S državama članicama Europske unije ostvarili smo 78% vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenim proizvodima, a daljnjih 13,8% s državama članicama CEFTA-e.

Iskazano vrijednosno najviše poljoprivredno-prehrambenih proizvoda izvezeno je u Italiju (19,6%), Sloveniju (14,5%), Bosnu i Hercegovinu (9,9%), Njemačku (8,2%) i Srbiju (7,0%), dok ih je najviše uvezeno iz Njemačke (13,1%), Italije (11,4%), Mađarske (9,6%), Slovenije (9,5%) i Nizozemske (7,8%).

Tablica 28. Rang-lista 10 država prema ostvarenom suficitu/deficitu u hrvatskoj poljoprivrednoj razmjeni u 2023.[40]

država	**ostvareni suficit (mil EUR)**		**država**	**ostvareni deficit (mil EUR)**
Bosna i Hercegovina	286,6		Njemačka	-448,2
Crna Gora	89,5		Mađarska	-371,7
Italija	86,6		Nizozemska	-371,4
Kosovo	78,5		Poljska	-253,5
Japan	50,0		Španjolska	-180,8
Libanon	24,0		Austrija	-145,8
Ujedinjena Kraljevina	20,2		Francuska	-123,5
Ujedinjeni Arapski Emirati	16,2		Češka	-120,7
Malta	13,8		Kina	-115,9
Saudijska Arabija	13,7		Danska	-101,9

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[39] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 81. „Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, prema glavama Carinske tarife, mil. EUR“.

[40] Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 84. „Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2023. prema zemlji izvoza“ te Tablicu 85. „Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2023. prema zemlji uvoza“.

U 2023. godini najvažniji izvozni proizvodi bili su kukuruz (tarifna oznaka 1005 90), punjena čokolada (1806 31), proizvodi koji sadrže nikotin (2404 12), prehrambeni proizvodi nespomenuti na drugom mjestu (2106 90), živa goveda (0102 29) i cigarete koje sadrže duhan (2402 20). Navedeni proizvodi činili su 23,6% vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Najvažniji uvozni proizvodi promatrano na razini oznake carinske tarife HS 6 bili su svježe ili rashlađeno svinjsko meso (0203 19), pekarski proizvodi (1905 90), prehrambeni proizvodi nespomenuti na drugom mjestu (2106 90), hrana za životinje, osim za pse i mačke (2309 90), živa goveda (0102 29) i sir (0406 90). Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda heterogeniji je od izvoza te navedeni proizvodi čine 16,7% vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Hrvatska je najveći suficit 2023. godini ostvarila izvozom žitarica (223,5 milijuna eura), uljarica i industrijskog bilja (102,3 milijuna eura), riba i rakova (60,7 milijuna eura), duhana i prerađenih nadomjestaka duhana (30,6 milijuna eura) te kakaa i proizvoda od kakaa (23,9 milijuna eura).

Najveći deficit ostvaren je razmjenom mesa i jestivih klaoničkih proizvoda (565,9 milijuna eura), mliječnih proizvoda, jaja i prirodnog meda (311,3 milijuna eura), ostataka i otpadaka prehrambene industrije (290,6 milijuna eura), voća i orašastih plodova (deficit od 220,7 milijuna eura) te proizvoda od žitarica (deficit od 204 milijuna eura).

Graf 36. Trgovinska bilanca razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po skupinama u 2023. godini (mil. eura)

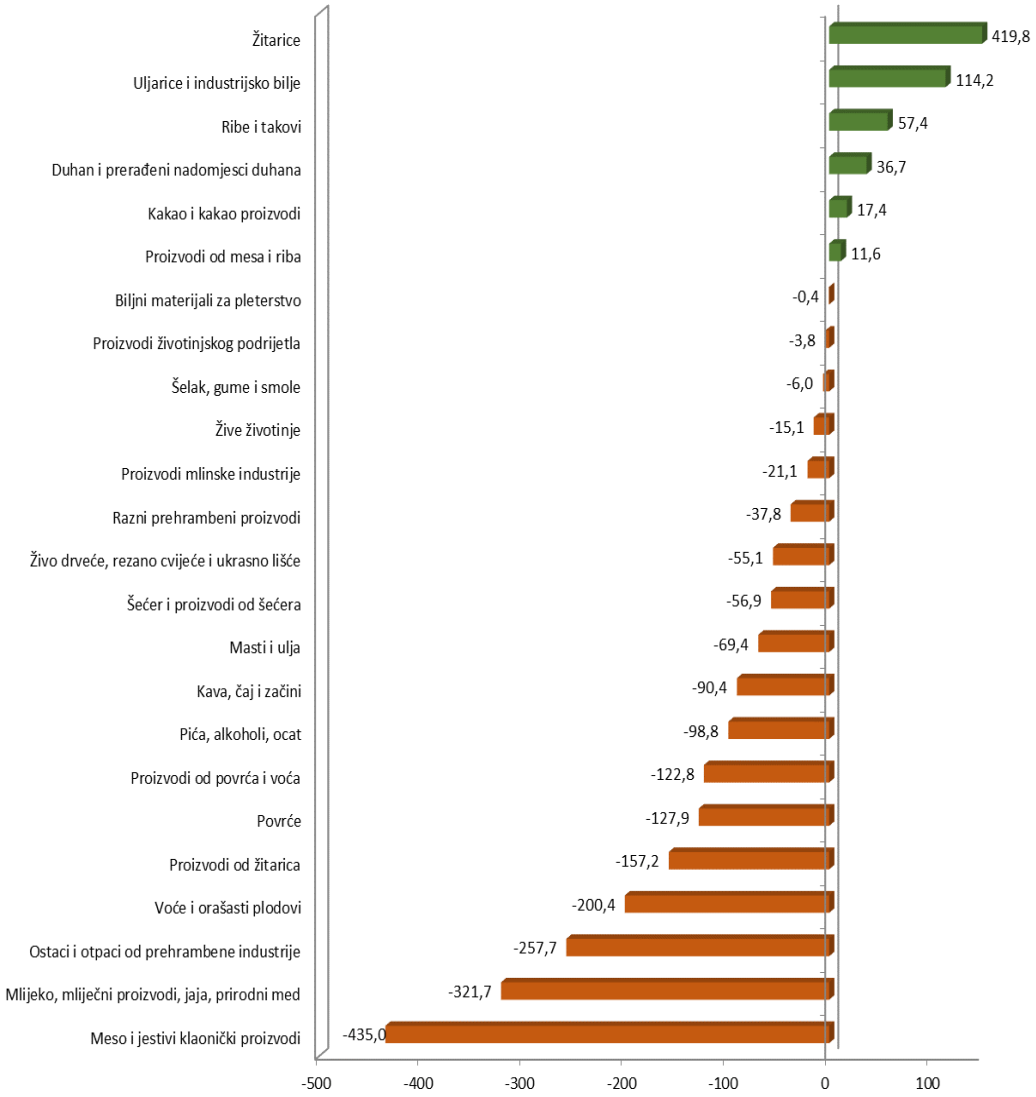

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

2.5. Registracija i zaštita naziva hrvatskih autohtonih proizvoda

Sustavi kvalitete

Oznake kvalitete omogućuju potrošačima lakše prepoznavanje određene kvalitete proizvoda, a proizvođačima bolji plasman na tržištu. Osim europskog sustava kvalitete države članice mogu uspostaviti i dobrovoljne nacionalne sustave.

Tri su oznake iz europskog sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode:

Zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) - oznaka koja označava proizvod koji je u cijelosti proizveden u određenom zemljopisnom području primjenom priznatih vještina i korištenjem sirovina i sastojaka koji također potječu iz tog područja. Karakteristike kvalitete proizvoda označenog ovim znakom izravno su povezane s utjecajem prirodnih i ljudskih čimbenika zemljopisnog područja iz kojeg proizvod potječe.

Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) - oznaka koja označava proizvod koji je svojom kvalitetom i ugledom povezan s točno određenim zemljopisnim područjem u kojem se provodila ključna odnosno najmanje jedna faza proizvodnje tog proizvoda.

Zajamčeno tradicionalni specijalitet (ZTS) - oznaka koja označava proizvode proizvedene po tradicionalnoj recepturi, tradicionalnim postupcima i metodama proizvodnje ili korištenjem tradicionalnih sastojaka.

Do kraja 2023. godine Hrvatska je ostvarila registraciju 47 proizvoda, čime se svrstava na visoko sedmo mjesto među državama članicama po broju registriranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. U 2023. godini Europskoj komisiji podnesen je zahtjev za registraciju prvog hrvatskog zajamčeno tradicionalnog specijaliteta čija se registracija očekuje tijekom 2024. godine.

Tijekom 2023. godine registrirano je ukupno osam poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i to Goranski medun ZOI, Dalmatinska janjetina ZOI, Novigradska dagnja ZOI, Meso turopoljske svinje ZOI, Meso crne slavonske svinje ZOI, Slavonska kobasica ZOZP, Komiški rogač ZOZP, Varaždinsko bučino ulje ZOZP, a dodatno se vodio postupak registracije za još pet proizvoda i to Istarski ovčji sir / Istrski ovčji sir ZOI, Dalmatinski med ZOI, Istarski med / Istrski med ZOI, Ludbreški hren ZOZP i Vrbovečka pera ZTS. Registracija tih pet proizvoda očekuje se tijekom 2024. godine.

Na nacionalnoj razini u 2023. godini provodili su se sljedeći postupci zaštite naziva proizvoda oznakama iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode:

- podneseni zahtjevi za zaštitu naziva proizvoda: Med hrvatskog primorja ZOI i Čepinski kupus ZOZP
- proizvodi zaštićeni prijelaznom nacionalnom zaštitom: Istarska kobasica/Istrska klobasa ZOZP

Nacionalni sustav kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda „Dokazana kvaliteta“

Sustav „Dokazana kvaliteta“ nacionalni je sustav kvalitete uspostavljen *Zakonom o poljoprivredi*[41] i *Pravilnikom o nacionalnom sustavu kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda „Dokazana kvaliteta“*[42]. Ovim sustavom obuhvaćeni su proizvodi posebne kvalitete, proizvedeni u skladu s određenim nadstandardima u proizvodnji.

S obzirom na podrijetlo glavnog sastojka, proizvodi koji su proizvedeni sukladno pravilima iz nacionalnog sustava kvalitete „Dokazana kvaliteta”, mogu biti označeni znakom na dva načina: s navođenjem naziva države (Hrvatske ili neke druge države) ili bez navođenja države unutar znaka. Ovisno o navođenju države ili ne, znakovi imaju sljedeće značenje:

Znakom **„Dokazana kvaliteta” s naznakom države Hrvatske** označeni su poljoprivredni i prehrambeni proizvodi koji su proizvedeni i/ ili prerađeni u Republici Hrvatskoj, a Hrvatska je ujedno i zemlja podrijetla glavnog sastojka.

Znakom **„Dokazana kvaliteta” s naznakom države** mogu se označiti samo poljoprivredni i prehrambeni proizvodi kod kojih država na znaku označava zemlju gdje je taj proizvod proizveden i/ili prerađen, a ista je kao i zemlja podrijetla glavnog sastojka.

Znakom „**Dokazana kvaliteta” bez naznake države** mogu se označiti samo poljoprivredni i prehrambeni proizvodi kod kojih zemlja u kojoj su proizvedeni i/ili prerađeni nije ista kao i zemlja podrijetla glavnog sastojka.

U 2023. godini podnesen je zahtjev za priznavanje oznake „Dokazana kvaliteta“ za juneće meso. Tijekom godine dovršen je postupak priznavanja za proizvode u sektoru junećeg mesa, svježeg svinjskog mesa, mlijeka i mliječnih proizvoda te meda.

[41] „Narodne novine“, br. 118/18., 42/21., 127/20. - Odluka USRH, 52/21. i 152/22.)
[42] „Narodne novine“, br. 18/20., 93/21., 128/22. i 20/24.

3. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE

U 2023. započelo je novo programsko razdoblje zajedničke poljoprivredne politike pa je Vlada Republike Hrvatske dana 24. veljače 2023. godine donijela Odluku o donošenju Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2023. – 2027.[43] (u daljnjem tekstu: Strateški plan). Strateškim planom predviđeni su instrumenti potpore kojima se osigurava dugoročna sigurnost opskrbe hranom. Strateški plan ujedno pridonosi djelovanju u području klime, zaštiti prirodnih resursa i očuvanju/povećanju bioraznolikosti te jačanju socioekonomske strukture ruralnih područja.

Veliki broj poljoprivrednika koristi izravna plaćanja. U 2023. u sklopu izravnih plaćanja provodilo se ukupno 15 intervencija za koje je odobren iznos od 275 milijuna eura.[44]

Najveći iznos izravnih plaćanja odnosi se na proizvodno nevezane potpore u sklopu kojih se provodilo sedam intervencija za koje je odobren iznos od 248,5 milijuna eura, dok je za osam intervencija proizvodno vezane potpore odobren iznos od 26,5 milijuna eura.

2023. godina je prva godina provedbe Strateškog plana pa je naglasak stavljen na uspostavu okvira za njegovu provedbu. Provedba intervencija za ruralni razvoj započeta je za četiri intervencije, no nastavljena je i provedba mjera iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. i to za projekte koji imaju višegodišnju obvezu. Ukupno za potporu ruralnom razvoju isplaćeno je 96,6 milijuna eura. Temeljem Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. isplaćeno je 56,6 milijuna eura, a temeljem Strateškog plana 40 milijuna eura.

Najveći iznos potpore ruralnom razvoju isplaćen je za intervenciju 71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (40 milijuna eura, 41% ukupnog iznosa potpore za ruralni razvoj) i za mjeru M22 Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni učinkom ruske invazije na Ukrajinu (31,9 milijuna eura, 33% ukupnog iznosa potpore za ruralni razvoj).

Sektorske intervencije Strateškog plana provode se putem intervencija u sektoru voća i povrća, u sektoru pčelarstva i u sektoru vina, a u 2023. godini odobrena su sredstva jedino u sektoru pčelarstva za devet intervencija i to u ukupnom iznosu od 3,8 milijuna eura za 4.225 korisnika.

Hrvatski poljoprivrednici na raspolaganju imaju i financijske instrumente, a najveći interes za njihovo korištenje poljoprivrednici iskazuju za tip operacije restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. U 2023. s HBOR-om je pokrenuta nacionalna kreditna linija u svrhu financiranja likvidnosti poduzetnika u poljoprivredi i preradi, a čije je poslovanje pogođeno ruskom agresijom na Ukrajinu.

U sklopu mjera zajedničke organizacije tržišta u 2023. završena je provedba Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine i Nacionalne strategije za održive operativne programe. Za pomoć sektoru vina isplaćeno je 10,4 milijuna eura, a za jedan operativni fond

[43] „Narodne novine“, broj 22/23.

[44] Za detaljnije informacije o odobrenim iznosima izravnih potpora i broju korisnika vidjeti u Dodatku Tablicu 86. „Odobreni iznosi izravnih potpora u 2023. godini, po vrstama potpora“.

za provedbu operativnog programa proizvođačke organizacije u sektoru voća odobren je iznos potpore od 184,2 tisuća eura. U školskoj godini 2022./2023. program Školske sheme proveden je u 708 odgojno-obrazovnih ustanova i isplaćeno je 10,9 milijuna eura.

Temeljem članka 39. Zakona o poljoprivredi uz program potpore za iznimno osjetljive sektore provodio se još 31 program. Za iznimno osjetljive sektore odobrena je potpora u iznosu od 10 milijuna eura, a za ostale programe odobrena je potpora u iznosu od 96 milijuna eura.

U okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (u daljnjem tekstu: NPOO) do kraja 2023. godine uspješno su provedene aktivnosti vezane uz uspostavu logističko distributivnog centra, postavljeno je 30 trajnih monitoring postaja za uzimanje uzoraka tla i vode te je opremljeno 50 posrednika za prihvat i doniranje hrane.

Hrvatskim poljoprivrednicima je na raspolaganju i posebna potpora u vidu korištenja plavog dizela koji je oslobođen plaćanja trošarina. U 2023. oslobođenje plaćanja trošarina za 144,3 milijuna litara plavog dizela iznosi 54 milijuna eura.

Temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu do kraja 2023. godine sklopljena su 2.142 ugovora za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države (za ukupno 14.799,59 hektara) te 39 ugovora za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države (za ukupno 75,18 hektara).

U 2023. godini priznato je pet proizvođačkih organizacija, čime je broj proizvođačkih organizacija povećan na 27.

3.1. Strateški plan

Hrvatska je u Strateški plan ugradila deset ciljeva koji su prilagođeni nacionalnim potrebama i kapacitetima. Strateškim planom predviđene su intervencije za financiranje izravnih plaćanja, potpora ruralnom razvoju i intervencija specifičnih za određene tržišne sektore.

U programskom razdoblju 2023.-2027. hrvatska poljoprivreda na raspolaganju ima nešto više od 3,7 milijardi eura, a najveći iznosi usmjereni su za izravna plaćanja (50% ukupne omotnice) i potporu ruralnom razvoj (48% ukupne omotnice), dok je 2% ukupne omotnice usmjereno na sektorsku potporu.

Tablica 29. Raspodjela financijskih sredstava u razdoblju 2023. – 2027.

	Proračun EU-a (eur)	Nacionalno sufinanciranje (eur)	Ukupno (eur)
Izravna plaćanja	1.873.851.185	:	1.873.851.185
Sektorska potpora	52.947.558	9.541.953	62.489.511
Ruralni razvoj	1.458.079.005	352.019.751	1.810.098.756
Ukupno	**3.384.877.748**	**361.561.704**	**3.746.439.452**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.1.1. Izravna plaćanja

Izravna plaćanja predstavljaju godišnju potporu dohotku koja se dodjeljuje aktivnim poljoprivrednicima za obavljanje poljoprivredne aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu, odnosno za proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda, uzgoj ili držanje stoke te za održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj.

Za proizvodnu 2023. godinu odobreno je ukupno 275 milijuna eura. Do kraja 2023. godine isplaćen je predujam u iznosu od 236 milijuna eura, a ostatak iznosa do pune godišnje omotnice od 374,8 milijuna eura isplaćuje se u 2024. godini.[45]

U 2023. za 99.128 poljoprivrednika odobrena je potpora u sklopu izravnih plaćanja, a provodilo se ukupno 15 intervencija.

Proizvodno nevezane potpore obuhvaćale su tri potpore dohotku (osnovna potpora dohotku za održivost, dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost i dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike) i četiri intervencije u sklopu eko shema (intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina, intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina, minimalni udio leguminoza te očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti), a u ukupno odobrenom iznosu za izravna plaćanja proizvodno nevezane potpore dohotku činile su 90%.

10 % ukupno odobrenog iznosa za izravna plaćanja odnosilo se na proizvodno vezane potpore u sklopu kojih se provodilo osam intervencija.

3.1.1.1. Proizvodno nevezane potpore dohotku

Proizvodno nevezane potpore dohotku plaćaju se po prihvatljivom hektaru poljoprivrednog zemljišta za koje je dodijeljeno i aktivirano pravo na plaćanje.

U 2023. godini 77% financijske omotnice za izravna plaćanja usmjereno je na proizvodno nevezane potpore dohotku, a najveći iznos potpore odnosi se na osnovno plaćanje za koje je odobren iznos od 132,1 milijuna eura (62% odobrenog iznosa potpore za proizvodno nevezane potpore dohotku).

[45] Za detaljnije informacije o odobrenim iznosima izravnih potpora i broju korisnika izravnih potpora vidjeti u Dodatku Tablicu 86. „Odobreni iznosi izravnih potpora u 2023. godini, po vrstama potpora“.

Tablica 31. Provedba proizvodno nevezane potpore dohotku u 2023. godini

naziv intervencije	broj korisnika	odobreni iznosi, eur
Osnovna potpora dohotku za održivost (osnovno plaćanje)	98.811	132.131.764,00
Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost (preraspodijeljeno plaćanje)	98.431	73.110.702,54
Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike	7.396	6.355.710,90
Ukupno		**211.598.177,44**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.1.1.2. Eko sheme

Eko sheme kao klimatsko okolišne intervencije unutar izravnih plaćanja su dobrovoljne za korisnika. Korisnici prilikom provedbe eko shema preuzimaju jednogodišnju obvezu. Potpora se dodjeljuje u obliku dodatnih plaćanja na osnovnu potporu dohotku (intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina i intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina) ili nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza (ekstenzivno gospodarenje pašnjacima, uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama, minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina, konzervacijska poljoprivreda, očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti).

Za eko sheme obavezno se izdvaja 25% omotnice za izravna plaćanja.

Najveći broj korisnika eko shema koristio je potporu za intenziviranu raznolikost poljoprivrednih površina, a odobren je iznos od 28,5 milijuna eura (77% odobrenog iznosa potpore za eko sheme).

Tablica 32. Provedba eko shema u 2023. godini

naziv intervencije	broj korisnika	odobreni iznosi, eur
Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	52.484	28.467.585,86
Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	125	600.091,24
Minimalni udio legumionza od 20% unutar poljoprivrednih površina	3.960	7.275.535,81
Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti	280	560.639,10
Ukupno		**36.903.852,01**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.1.1.3. Proizvodno vezana potpora dohotku

Proizvodno vezana potpora dohotku namijenjena je proizvodnji u sektorima koji su u poteškoćama i koji su važni iz ekonomskih, socijalnih i okolišnih razloga. Za proizvodno vezanu potporu dohotku izdvaja se 15% ukupne omotnice izravnih plaćanja.

U Hrvatskoj proizvodno vezana potpora dodjeljuje se za krave u proizvodnji mlijeka (krave i prvotelke), tov junadi, krave dojilje, ovce i koze, povrće, voće, šećernu repu, sjeme (kukuruz, krmno bilje, povrće uključujući krumpir, uljarice i predivo bilje) i krmno proteinske usjeve, a isplaćuje se po prihvatljivom hektaru ili grlu.

U 2023. godini za proizvodno vezane potpore odobren je iznos od 26,5 milijuna eura. Više od 60% ovog iznosa odnosi se na dvije mjere proizvodno vezana plaćanja za krave u proizvodnji mlijeka (i krave i prvotelke, 38% ukupno odobrenog iznosa proizvodno vezane potpore) i proizvodno vezana plaćanja za tov junadi (25% ukupno odobrenog iznosa proizvodno vezane potpore).

Najveći broj korisnika koristio je proizvodno vezanu potporu za ovce i koze.

Tablica 33. Provedba proizvodno vezane potpore dohotku u 2023. godini

	broj korisnika	**odobreni iznos, eur**
Krave u proizvodnji mlijeka	3.132	10.097.292,01
Tov junadi	3.856	6.711.429,83
Krave dojilje	3.605	2.587.596,14
Ovce i koze	4.238	1.081.103,80
Povrće	543	331.296,96
Voće	989	358.391,23
Šećerna repa	323	2.006.937,49
Krmni proteinski usjevi	5.100	3.319.413,02
Ukupno		**26.493.460,48**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.1.2. Sektorske intervencije

3.1.2.1. Intervencije u sektoru voća i povrća

U prosincu 2023. godine objavljen je Pravilnik o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća [46] koji obuhvaća 11 intervencija te će njihova provedba započeti tijekom 2024. godine.

3.1.2.2. Intervencije u sektoru pčelarstva

Nakon objave Pravilnika o provedbi intervencija u sektoru pčelarstva unutar Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.[47] u 2023. godini provodilo se ukupno devet intervencija za koje je odobren iznos od 3,8 milijuna eura.

Najveći iznos potpore odobren je za nabavu novih pomagala, pribora i opreme (2,4 milijuna eura, a u ukupno odobrenom iznosu za intervencije u pčelarstvu čini 64%) i najveći broj korisnika koristio je ovu intervenciju.

Tablica 34. Intervencije Strateškog plana u sektoru pčelarstva koje su provedene u 2023.godini

broj i naziv intervencije	odobreni zahtjevi	odobrena sredstva, eur
55.1.a.01.01. Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije a) edukacije, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza pčelara te troškovi prikupljanja informacija o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja	12	8.447,96
55.1.a.01.02. Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije b) izrada i tisak informativnog materijala, izrada mrežnih stranica organizacija pčelara, tisak i dostava stručnih časopisa, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim i drugim skupovima.	5	39.634,16
55.1.b.01. Nabava novih pomagala, pribora i opreme	2.307	2.434.981,52
55.1.b.02. Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze	1.641	377.316,92
55.1.b.03. Racionalizacija selećeg pčelarenja	175	475.251,36
55.1.c.01. Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele	17	923,58
55.1.d.01. Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	44	394.338,40

[46] „Narodne novine“, broj 154/23.
[47] „Narodne novine“, broj 24/23.

broj i naziv intervencije	odobreni zahtjevi	odobrena sredstva, eur
55.1.e.01. Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda	3	25.066,38
55.1.f.01. Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda	21	21.625,46
Ukupno	**4.225**	**3.777.585,74**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.1.2.3. Intervencije u sektoru vina

U 2023. godini provodio se Nacionalni program pomoći sektoru vina 2019. – 2023.

Pravilnik o provedbi intervencija iz sektora vina unutar Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.[48] objavljen je u studenom 2023. godine. Pravilnikom su predviđene četiri intervencije za sektor vina, a natječaj za provedbu intervencije 58.1.b.01 INWINE-ulaganja objavljen je koncem 2023. te će provedba intervencije započeti u 2024.

3.1.3. Intervencije za ruralni razvoj iz Strateškog plana

U 2023. godini, koja je prva godina provedbe Strateškog plana, velik dio aktivnosti odnosio se na uspostavu provedbenog okvira te su samo četiri intervencije za ruralni razvoj započele s provedbom.

Za intervenciju 71.01. Plaćanja područjima s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima odobrena je potpora u iznosu od 40 milijuna eura.

Za najveći broj korisnika, njih 31.696, odobrena je potpora za plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima u iznosu od 25,3 milijuna eura (63% ukupno odobrenih sredstava potpore za plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima).

Tablica 35. Provedene IAKS intervencije ruralnog razvoja iz Strateškog plana u 2023. godini

naziv operacije	broj korisnika	odobrena sredstva
Plaćanja u gorsko planinskim područjima	6.846	10.393.995,32
Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima	31.696	25.274.597,35
Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima	14.039	4.319.009,41
Ukupno	**51.712**	**39.987.602,08**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[48] „Narodne novine“, br. 140/23. i 152/23.

U sklopu ostalih intervencija ruralnog razvoja provedena su tri natječaja i to za intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja, intervenciju 77.06. Potpora LEADER (CLLD) pristupu te za intervenciju 76.01. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje.

Tablica 36. Provedba ostalih intervencija ruralnog razvoja Strateškog plana u 2023. godini

naziv intervencije	alokacija, eur
78.01. Potpora prenošenju znanja	3.500.000,00
77.06. Potpora LEADER (CLLD) pristupu	102.924.000,00
76.01. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje	13.338.000,00

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.2. Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

Paralelno s provedbom intervencija iz strateškog plana nastavljena je i provedba mjera iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

U 2023. godini iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. provodile su se četiri mjere.

U sklopu Mjere 10 kao IAKS mjere ruralnog razvoja provodile su se tri podmjere za koje je ukupno odobren iznos od 69 tisuća eura. Najveći broj korisnika, njih 74, koristio je podmjeru 10.1.2. Zatravnjivanje trajnih nasada za koju je odobren iznos od 43 tisuće eura (63% ukupno odobrenog iznosa za IAKS mjere ruralnog razvoja). Izvan IAKS mjera ruralnog razvoja za podmjeru 10.2., potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi, isplaćeno je 257 tisuća eura.

U sklopu Mjere 11, također kao IAKS mjere ruralnog razvoja, provodile su se dvije podmjere za koje je ukupno odobren iznos od 3,6 milijuna eura, a 97% ovog iznosa odnosi se na podmjeru 11.2. Plaćanja za održavanje ekoloških poljoprivrednih praksa i metoda koju je koristilo 1.549 korisnika.

Tablica 37. Provedene IAKS mjere ruralnog razvoja iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. u 2023. godini

naziv operacije/podmjere	broj korisnika	odobrena sredstva
10.1.1. Obrada tla i sjetva na nagibu za oranične jednogodišnje kulture	9	5.115,48
10.1.2. Zatravnjivanje trajnih nasada	74	42.966,70
10.1.10. Očuvanje suhozida	41	20.438,89
Mjera 10 - ukupno	**124**	**68.521,07**
11.1. Plaćanja za prijelaz na ekološke poljoprivredne prakse i metode	110	100.551,30
11.2. Plaćanja za održavanje ekoloških poljoprivrednih praksa i metoda	1.549	3.485.858,48
Mjera 11 - ukupno	**1.581**	**3.586.409,78**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Za mjeru M04 Ulaganja u fizičku imovinu isplaćeno je 20,8 milijuna eura, a provodile su se tri podmjere. Najveći broj korisnika koristilo je podmjeru 4.2.1 Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima, njih 43, a isplaćeno im je 15,4 milijuna eura (74% isplaćene ukupne potpore za ulaganja u fizičku imovinu).

Za mjeru M22 Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni učinkom ruske invazije na Ukrajinu isplaćeno je 31,9 milijuna eura. Gotovo cjelokupan iznos potpore bio je usmjeren na izvanrednu privremenu potporu poljoprivrednicima, a koristilo ju je 6.629 poljoprivrednika.

Tablica 38. Provedba ostalih mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. u 2023. godini

naziv mjere	operacija	broj korisnika	isplaćeni iznos potpore, eur
M04 Ulaganja u fizičku imovinu	4.4.1 Neproduktivna ulaganja povezana s očuvanjem okoliša	23	1.407.458,01
	4.2.2 Korištenje obnovljivih izvora energije	25	3.983.246,60
	4.2.1 Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima	43	15.437.939,08
M10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	10.2. Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi	5	257.190,76

naziv mjere	operacija	broj korisnika	isplaćeni iznos potpore, eur
M22 Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni učinkom ruske invazije na Ukrajinu	M22 Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni učinkom ruske invazije na Ukrajinu – „MPS-ovi“	8	125.000,00
	M22 Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni učinkom ruske invazije na Ukrajinu – „POLJOPRIVREDNICI"	6.629	31.726.074,44
Ukupno		**6.697**	**52.936.908,89**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Financijski instrumenti

Financijski instrumenti su oblik financiranja održivih projekata putem zajmova, kredita i jamstava.

Najveći udio krajnjih primatelja financijskih instrumenata čine mikro poduzeća (95%), a prosječna vrijednost odobrenih financijskih instrumenata je oko 60 tisuća eura.

Najveći interes potencijalnih krajnjih primatelja je za tip operacije 4.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. Na taj aspekt ulaganja otpada 90% od ukupno financiranih projekata putem svih financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja.

Provedba financijskih instrumenata namijenjenih financiranju obrtnih sredstava s ciljem osiguravanja likvidnosti u sektorima poljoprivredne proizvodnje, prerađivačkog i šumarskog sektora te poticanju oporavka nakon javnozdravstvene krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 završila je tijekom 2023. godine.

Temeljem prikupljenih povrata sredstava prethodno plasiranih kredita financijskog instrumenta Obrtna sredstva za ruralni razvoj, s korisnikom HBOR je tijekom 2023. godine pokrenuta nacionalna kreditna linija u svrhu financiranja likvidnosti poduzetnika u poljoprivredi i preradi, a čije je poslovanje pogođeno ruskom agresijom na Ukrajinu.

Tablica 39. Status provedbe financijskih instrumenata koje provodi HAMAG-BICRO i HBOR u 2023. godini

vrsta instrumenta	broj	iznos, milijun eura
HAMAG-BICRO		
Mikro zajmovi za ruralni razvoj	28	0,5
Mali zajmovi za ruralni razvoj	306	22,4
Mali zajmovi za ruralni razvoj iz prikupljenih povrata sredstava prethodno plasiranih zajmova	136	9,7
Pojedinačna jamstva za ruralni razvoj	4	1,6

vrsta instrumenta	broj	iznos, milijun eura
Krediti kroz Obrtna sredstva za ruralni razvoj	72	7,9
HBOR		
Krediti kroz Obrtna sredstva za poljoprivredu i preradu	33	4,5

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.3. Mjere i pravila vezana uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda

Zakonom o poljoprivredi, u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 [49], osigurava se primjena širokog spektra mjera i pravila kojima se uređuje unutarnje tržište poljoprivrednih proizvoda Europske unije, mjere i pravila vezana uz trgovinu s trećim zemljama, pravila tržišnog natjecanja te sustav izvanrednih mjera.

Mjere tržišnih intervencija uključuju:

- javne intervencije i potpore privatnom skladištenju
- posebne programe potpore za pojedine sektore kroz:
    - programe za poboljšanje dostupnosti hrane s ciljem poboljšanja distribucije poljoprivrednih proizvoda i poboljšanja prehrambenih navika djece te
    - programe potpore za sektore voća i povrća, vina i pčelarstva.

Uz sustav tržnih intervencija, kroz Uredbu (EU) br. 1308/2013 uspostavljen je i:

- sustav trgovine s trećim zemljama kroz primjenu sustava izvoznih i uvoznih dozvola, povlaštenih uvoznih tarifnih kvota, sustav izvoznih subvencija kada ih provodi Europska komisija
- sustav izvanrednih mjera kojima se u okviru zajedničke organizacije tržišta uspostavljaju:
    - mjere protiv tržišnih poremećaja
    - mjere tržišne potpore koje se odnose na bolesti životinja i gubitak povjerenja potrošača zbog postojanja opasnosti za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka
    - mjere za rješavanje posebnih problema na tržištu.

Dio mjera je trajne naravi, kao što su posebni programi potpora za pojedine sektore (Nacionalni pčelarski program, potpore za Školsku shemu, mjere potpora za Nacionalni vinarski program, potpore za proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća). Povremene aktivnosti pokreću se za javne intervencije (interventne kupnje i prodaje roba, privatno skladištenje) i izvanredne tržišne mjere.

[49] Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007. (SL L 347, 20.12.2013.)

3.3.1. Nacionalni program pomoći sektoru vina

Nacionalni program pomoći sektoru vina u Hrvatskoj provodi se od 2014. godine, a u 2023. godini primjenjivao se Nacionalni program pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni program).

U 2023. iskorištena je cjelokupna financijska omotnica EU sredstava u iznosu od 10,4 milijuna eura. Najveći dio sredstava iskorišten je za ulaganja u vinarije i marketing vina (75% cjelokupnog iznosa omotnice), 22% cjelokupnog iznosa omotnice iskorišteno je za rekonstruiranje i konverziju vinograda dok je 3% omotnice iskorišteno za promidžbu na tržištima trećih zemalja i za informiranje u državama članicama.

U 2023. iz nacionalnih sredstava financirana je promidžba na tržištima trećih zemalja i informiranje u državama članicama.

Tablica 40. Mjere Nacionalnog programa pomoći sektoru vina u 2023. godini

mjera	EU dio			HR dio
	raspoloživa omotnica eur	isplaćen iznos eur	% iskorištenja	eur
Ulaganja u vinarije i marketing vina	7.811.865,00	7.811.864,96	100%	0
Restrukturiranje i konverzija vinograda	2.268.693,82	2.268.672,37	100%	0
Promidžba na tržištima trećih zemalja	319.070,55	319.069,63	100%	108.045,44
Informiranje u državama članicama	10.370,63	10.370,63	100%	2.963,04
Ukupno	**10.410.000,00**	**10.409.977,59**	**100%**	**111.008,48**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.3.3. Nacionalna strategija za održive operativne programe proizvođačkih organizacija

Nacionalna strategija za održive operativne programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje 2021. – 2023. (u daljnjem tekstu: Nacionalna strategija) jedan je od četiri posebna programa potpore Europske unije propisana uredbom o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda, odnosno Uredbom (EU) br. 1308/2013. i radi se o trogodišnjem programu čiji se ciljevi postižu provedbom odobrenih operativnih programa priznatih proizvođačkih organizacija.

Nacionalna strategija se u ovom razdoblju ostvarivala u tri područja: tržišna orijentiranost, pozicioniranje i konkurentnost, održiva proizvodnja i učinkovito upravljanje prirodnim resursima te ublažavanje posljedica nepovoljnih tržišnih uvjeta i posljedica klimatskih promjena.

U skladu s Nacionalnom strategijom, u razdoblju od 01. siječnja 2021. do 31. prosinca 2023. godine ukupno su odobrena dva operativna programa u trajanju od tri godine za dvije proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća, PZ Jabuka HR i Vip Panonia d.o.o. U zadnjoj godini provedbe iz sredstava EFJP-a i sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske, odobren je i isplaćen jedan operativni fond za provedbu operativnog programa u iznosu od 184,2 tisuće eura.

3.3.4. Proizvođačke organizacije

Proizvođačku organizaciju na vlastitu inicijativu osnivaju i kontroliraju poljoprivredni proizvođači koji ravnopravno sudjeluju u donošenju odluka značajnih za rad i poslovanje. Glavni smisao udruživanja u proizvođačku organizaciju jest koncentriranje ponude i plasiranje na tržište proizvoda vlastitih članova, odnosno kroz pregovore s otkupljivačima postizanje povoljnijih uvjeta otkupa njihovog proizvoda.

U Hrvatskoj u 2023. godini ukupno djeluje 27 priznatih proizvođačkih organizacija iz devet sektora. Priznate proizvođačke organizacije djeluju u 11 županija i Gradu Zagrebu.

Tablica 41. Broj proizvođačkih organizacija po sektorima u 2023. godini

sektor	broj proizvođačkih organizacija
Sektor žitarica	4
Sektor mlijeka i mliječnih proizvoda	3
Sektor voća i povrća	7
Sektor svinjskog mesa	1
Sektor mesa peradi	1
Sektor govedine i teletine	3
Sektor vina	2
Sektor drugi proizvodi / krumpir	4
Sektor živo drveće i druge biljke, lukovice, korijenje i sl.	2
Ukupno	**27**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 42. Broj proizvođačkih organizacija po županijama u 2023. godini

županija	broj proizvođačkih organizacija
Sisačko-moslavačka	1
Vukovarsko-srijemska	5
Međimurska	4
Koprivničko-križevačka	2
Virovitičko-podravska	1
Grad Zagreb	4
Osječko-baranjska	3
Zagrebačka	1
Brodsko-posavska	2
Varaždinska	3
Dubrovačko-neretvanska	1
Ukupno	27

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U 2023. godini priznato je ukupno pet proizvođačkih organizacija i to: u sektoru voće i povrće tri proizvođačke organizacije, u sektoru žitarica i u sektoru vina po jedna proizvođačka organizacija.

3.3.5. Školska shema

Ciljevi Školske sheme su povećanje unosa svježeg voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, uz smanjenje unosa hrane s visokim sadržajem masti, šećera i soli u svakodnevnoj prehrani učenika. Nadalje, Školskom shemom se nastoji povećati znanje o važnosti zdrave prehrane i educirati učenike o potrebi smanjenja otpada od hrane.

Program Školske sheme provodi se u skladu s Nacionalnom strategijom za provedbu Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2023./2024. do školske godine 2028./2029. i Pravilnikom o provedbi Nacionalne strategije za provedbu Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2023./2024. do školske godine 2028./2029.[50]

U Školskoj shemi za voće i povrće ciljna skupina su učenici osnovnih i srednjih škola, dok su u raspodjelu za mlijeko i mliječne proizvode uključeni svi učenici od prvog do osmoga razreda osnovnih škola.

U okviru Školske sheme obuhvaćene su sljedeće mjere:

- distribucija i/ili isporuka voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda
- prateće obrazovne mjere
- promocije i
- praćenje i ocjenjivanje programa.

U školskoj godini 2022./2023. za provedbu Školske sheme isplaćeno je 1,9 milijuna eura, a iskorištenost financijskih sredstava iz Europske unije iznosi 76,8%.

Gotovo cjelokupan iznos potpore odnosi se na distribuciju i/ili isporuku voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda. Za isporuku voća i povrća isplaćeno je 1,1 milijuna eura, a za isporuku mlijeka i mliječnih proizvoda isplaćeno je 752 tisuće eura. U provedbi je sudjelovalo 242.942 učenika osnovnih i srednjih škola iz 708 odgojno-obrazovnih ustanova te 30 dobavljača koji su isporučivali proizvode školama.

Praćenjem i ocjenjivanjem programa provjerava se djelotvornost i učinkovitost provedbe programa u školama, pri čemu se posebna pozornost posvećuje promjenama i prihvaćanju zdravih prehrambenih navika. Podaci o učestalosti potrošnje voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda prikupljaju se pomoću upitnika koji se popunjava elektroničkim putem. Za mjeru praćenje i ocjenjivanje isplaćeno je 17 tisuća eura, a za promociju programa 12 tisuća eura.

U školskoj godini 2022./2023. nisu se provodile aktivnosti pratećih obrazovnih mjera.

[50] „Narodne novine“, broj 81/23.

3.4. Programi potpore financirani iz Državnog proračuna

Državna potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju dodjeljuje se u skladu s pravilima Europske unije o pružanju državne potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju, a Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva nadležno je tijelo za državne potpore u području poljoprivrede.

Državne potpore u sektoru poljoprivrede, uz primarnu poljoprivrednu proizvodnju, uključuju i preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda. Državne potpore za preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda, osim pravilima Europske unije, regulirane su i općim pravilima o državnim potporama koje su u nadležnosti Ministarstva financija.

U 2023. godini potpore u sektoru poljoprivrede su dodjeljivane temeljem 178 programa potpora male vrijednosti i 15 programa državne potpore čiji davatelji su Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ministarstvo hrvatskih branitelja, Ministarstvo gospodarstva, HBOR i HAMAG-BICRO.

U 2023. godini po svim programima (potpore male vrijednosti i državne potpore) za sektor poljoprivrede ukupno je dodijeljeno 177 milijuna eura.

Na razini lokalne i regionalne samouprave županije su u 2023. godini dodijelile državne potpore u iznosu 5 milijuna eura, općine su dodijelile državne potpore u iznosu od 1 milijuna eura, dok su gradovi dodijelili državne potpore u iznosu od 2,1 milijuna eura.

3.4.1. Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima

U okviru programa potpore koji se financiraju iz Državnog proračuna prema članku 39. Zakona o poljoprivredi financiraju se plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. ožujka 2023. godine donijela Program državne potpore za iznimno osjetljive sektore u poljoprivredi za 2023. godinu, ukupne vrijednosti 16 milijuna eura. Cilj Programa je unaprjeđenje uzgoja u sektorima mliječnog govedarstva, svinjogojstva, proizvodnje duhana, proizvodnje maslinovog ulja te očuvanje domaćih i udomaćenih sorti poljoprivrednog bilja.

Državna potpora za iznimno osjetljive sektore financira se od 2017. godine u skladu s pravilima uredbi Europske unije koje uređuju potpore male vrijednosti, a u 2023. iznimno osjetljivim sektorima isplaćena je potpora u iznosu od 10 milijuna eura.

Najveći iznos potpore odobren je sektoru duhana u iznosu od 4,7 milijuna eura (46% ukupno odobrenog iznosa potpore za iznimno osjetljive sektore), međutim najveći broj korisnika koristi potporu za mliječne krave, njih 7.297, a odobren im je iznos od 3,7 milijuna eura (37% ukupno odobrenog iznosa potpore za iznimno osjetljive sektore).

Tablica 43. Pregled odobrenih izravnih potpora u iznimno osjetljivim sektorima za 2023. godinu

	broj korisnika	odobreni iznos, EUR
Mliječne krave	7.297	3.688.626,62
Duhan	312	4.669.207,49
Rasplodne krmače	698	858.588,17
Maslinovo ulje	1.688	737.844,04
Izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja	1.354	83.604,91
Ukupno	**11.275**	**10.037.871,23**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.4.2. Programi potpore financirani iz Državnog proračuna prema članku 39. Zakona o poljoprivredi

Osim programa potpore za iznimno osjetljive sektore, u 2023. godini temeljem članka 39. Zakona o poljoprivredi proveden je 31 program za koje je ukupno odobren iznos potpore od 96 milijuna eura.

Najveći iznos potpore odnosi se na ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2022. i 2023. godini. Za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2023. godini isplaćen je iznos od 19 milijuna eura, za 13.942 korisnika, dok je za ublažavanje štete od suše u 2022. godini isplaćen iznos od 8,7 milijuna eura, za 19.426 korisnika. Iznos potpore za ova dva programa čini 23% ukupno odobrenog iznosa potpore za programe provedene temeljem članka 39. Zakona o poljoprivredi.

Petina iznosa ukupno odobrenog iznosa potpore za programe provedene temeljem članka 39. Zakona o poljoprivredi odnosi se na program državne potpore za kompenzaciju rasta troškova proizvodnje u sektorima stočarske i biljne proizvodnje za koji je isplaćeno 20,9 milijuna eura za 22.367 korisnika.

Promatrano po sektorima poljoprivredne proizvodnje najveći broj programa provodio se u stočarstvu. Za 19 programa iz sektora stočarstva isplaćen je iznos potpore od 17,8 milijuna eura (19% ukupno odobrenog iznosa potpore za programe provedene temeljem članka 39. Zakona o poljoprivredi). Sedam programa iz sektora stočarstva odnosilo se na ublažavanje šteta uzrokovanih afričkom svinjskom kugom i za ove programe ukupno je isplaćeno 13,9 milijuna eura (78% ukupnog iznosa potpore za programe iz sektora stočarstva).

Detaljan prikaz programa državnih potpora koji su se provodili prema članku 39. Zakona o poljoprivredi u 2023. godini dan je u tablici 43.

Tablica 44. Programi potpore financirani iz Državnog proračuna prema članku 39. Zakona o poljoprivredi

naziv programa	broj korisnika	odobreno, eur
Nacionalni program poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine konja u Republici Hrvatskoj 2021. - 2025	213	164.574,84
Program potpore za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza za razdoblje od 2021. do 2023. godine	275	331.805,62

naziv programa	broj korisnika	odobreno, eur
Program potpore za sufinanciranje rada uzgojnih udruženja u području stočarstva za razdoblje 2021. – 2023. godine	18	398.169,00
Program potpore za unaprjeđenje uzgoja izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2021. do 2023. godine	89	276.265,78
Program državne potpore za kompenzaciju rasta troškova proizvodnje u sektorima stočarske i biljne proizvodnje	22.367	20.911.005,52
Program potpore za zbrinjavanje napuštenih, izgubljenih i/ili privremeno oduzetih domaćih životinja za 2023. godinu	2	8.990,28
Program potpore županijskim programima u sektoru mliječnog govedarstva u 2023. godini	7	175.608,00
Program pomoći uzgajivačima stoke zbog posljedica zaraze stoke bedrenicom u 2023. godini	5	13.684,87
Program potpore za zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla od 2021. do 2023. godine	80	663.613,69
Program državne potpore za kompenzaciju rasta cijene energenata u sektorima prerade poljoprivrednih proizvoda	83	8.699.390,63
Program potpore sektoru svinjogojstva zbog onemogućene aktivnosti uslijed pojave afričke svinjske kuge (Mjera 1. Nadoknada tržišne vrijednosti za uginule i usmrćene svinje; Mjera 2. Nadoknada gubitka prihoda za uklonjene svinje)	1.257	4.889.610,23
Interventna mjera pomoći zbog izbijanja afričke svinjske kuge na području Republike Hrvatske radi ublažavanja posljedica epidemije	1.152	2.310.344,00
Program potpore sektoru svinjogojstva za nadoknadu gubitka uslijed naređenih mjera za suzbijanje afričke svinjske kuge	14	4.944.924,74
Program potpore za očuvanje proizvodnje prasadi na području zone ograničenja zbog izbijanja afričke svinjske kuge	314	705.972,00
Program potpore gospodarstvima zbog narušenog proizvodnog potencijala uslijed provedbe naređenih mjera suzbijanja afričke svinjske kuge	49	138.844,32
Odluka o jednokratnoj mjeri pomoći za nabavu svinjskih polovica subjektima pogođenim provedbom mjera za suzbijanje afričke svinjske kuge	1.519	911.400,00
Program potpore pčelarima za saniranje šteta uzrokovanih pomorom pčelinjih zajednica u 2023.	23	140.530,00
Programa potpore malim mljekarama za nadoknadu troškova sabiranja mlijeka	13	1.549.999,98
Program sufinanciranja regionalnih organizacija vinara i vinogradara	3	191.143,16
Program potpore za kompenzaciju rasta troškova proizvodnje u sektoru ratarstva	26.655	10.172.968,10
Program potpore poljoprivrednim proizvođačima za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2023. godini	13.942	19.004.803,95
Program potpore za uređenje sabirališta mlijeka	14	71.390,15
Program za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina	587	5.745.150,75
Program „Školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka“ za 2023.	69	140.533,00
Program potpore za proizvođače šećerne repe za razdoblje 2023. do 2027. godine	320	1.299.998,38

naziv programa	broj korisnika	odobreno, eur
Program potpore za proizvođače šećerne repe za 2022.	191	2.929.584,11
Program potpore poljoprivrednim proizvođačima za ublažavanje štete od suše u 2022. godini	19.426	8.706.458,81
Program potpore za istraživanja utjecaja različitih tehnologija i agrotehničkih mjera na održavanje matičnih nasada visokih kategorija za razdoblje od 2022. – 2024. godine.	2	79.620,00
Program potpore sufinanciranja sjemena soje na prisutnost genetski modificiranih organizama (GMO) za razdoblje od 2022. – 2024. godine	9	36.774,16
Program sufinanciranja uspostave pokusnih polja navodnjavanja poljoprivrednih kultura za 2023. godinu	4	381.220,63
Ukupno		**95.994.378,70**

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.5. Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.- 2026.

U okviru NPOO-a predviđena je reforma u okviru potkomponente C1.5. Unaprjeđenje korištenja prirodnih resursa i jačanje lanca opskrbe hranom. Reforma obuhvaća različite aktivnosti grupirane u četiri mjere:

3.5.1. Uspostava mreže logističke infrastrukture za jačanje proizvodno tržišnog lanca u sektoru voća i povrća - Logističko distributivni centri

3.5.2. Unaprjeđenje sustava za restrukturiranje poljoprivrednog zemljišta i komasaciju

3.5.3. Digitalna transformacija poljoprivrede

3.5.4. Unaprjeđenje sustava doniranja hrane.

Za provedbu mjera u okviru NPOO-a planirana su sredstva u iznosu od 131,1 milijun eura, od kojih je najveći iznos planiran za izgradnju i opremanje logističko distributivnih centara za voće i povrće (81 milijun eura, 62% ukupno planiranih sredstava).

U razdoblju provedbe, zaključno s 2023. godinom, uspješno su provedene aktivnosti vezane uz pojedine reforme i ulaganja te je ispunjeno 29 pokazatelja rezultata. U funkciju je stavljen jedan logističko distributivni centar, dva su u izgradnji, a dva su u postupku ocjenjivanja projekta. Dodatno, uspostavljeno je 30 trajnih monitoring postaja za uzimanje uzoraka tla i vode. Donesen je novi zakonodavni okvir za komasaciju poljoprivrednog zemljišta, a digitalizacijom poljoprivrede unaprjeđen je dio usluga te su iste postale dostupnije poljoprivrednicima i javnosti.

S ciljem unaprjeđenja sustava doniranja hrane opremljeno je 50 posrednika, čime je povećan kapaciteta za prihvat i doniranje hrane.

Do kraja provedbe NPOO-a (prosinac 2026. godine) potrebno je ispuniti još 14 pokazatelja rezultata.

Tablica 45. Reforme i investicije u okviru podkomponente C1.5. Unaprjeđenje korištenja prirodnih resursa i jačanje lanca opskrbe hranom

reforme i investicije		razdoblje provedbe	procijenjeni trošak (eur)
C1.5.R1	**Uspostava mreže logističke infrastrukture za jačanje proizvodno tržišnog lanca u sektoru voća i povrća**		**81.757.249,98**
C1.5.R1-I1	Izgradnja i opremanje logističko distributivnih centara za voće i povrće	1/2021.- 3/2026.	80.960.913,13
C1.5.R1-I2	Jačanja položaja i prepoznatljivosti proizvođača u lancu opskrbe hranom	3/2023.- 6/2026.	796.336,85
C1.5.R2	**Unaprjeđenje sustava za restrukturiranje poljoprivrednog zemljišta i komasaciju**		**34.906.098,61**
C1.5.R2-I1	Komasacija poljoprivrednog zemljišta	4/2021.- 3/2026.	33.180.702,10
C1.5.R2-I1	Program trajnog praćenja stanja (monitoring) poljoprivrednog zemljišta	6/2021.- 6/2025.	1.725.396,51
C1.5.R3	**Digitalna transformacija poljoprivrede**		**10.219.656,25**
C1.5.R3-I1	Uspostava digitalnih javnih usluga	2/2020.- 9/2025.	1.858.119,32
C1.5.R3-I2	Pametna poljoprivreda	2/2020.- 12/2025.	6.636.140,42
C1.5.R3-I3	Sustav sljedivosti	6/2021.- 12/2024.	1.725.396,51
C1.5.R4	**Unaprjeđenje sustava doniranja hrane**		4.247.129,87
C1.5.R4-I1	Infrastrukturno opremanje banke hrane i posrednika u lancu doniranja hrane	6/2021.- 12/2023.	**3.981.684,25**
Ukupno			**131.130.134,71**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.6. Ostali programi

3.6.1. Plavi dizel

Posebna potpora sektoru poljoprivrede omogućena je korištenjem plavog dizela koji je oslobođen plaćanja trošarina.

Oslobađanje od plaćanja trošarine pri kupovini plavog dizela za namjensko korištenje u poljoprivredi, odnosno pogon poljoprivrednih strojeva i registriranih vozila za prijevoz pčela, predstavlja značajnu neizravnu potporu poljoprivrednom sektoru, koja je u 2023. godini iznosila 54 milijuna eura za isporučenih 144,3 milijuna litara plavog dizela[51].

Tablica 46. Izračun proračunskih subvencija za potrošnju plavog dizela u poljoprivredi

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Iskorištene količine, mil. l	144,4	146,9	158,3	151,7	154,5	144,3
Porezno oslobođenje, mil. eur	59,6	60,4	64,3	61,8	56,2	54,0

(izvor: FINA, APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

[51] Izvor: Količinski i financijski pokazatelji potrošnje plavog dizela za 2023. godinu.pdf (gov.hr)

Pravni temelj za ovu vrstu potpore u poljoprivredi jesu Zakon o trošarinama[52] te Pravilnik o primjeni Zakona o trošarinama koji se odnosi na plavi dizel za namjene u poljoprivredi, ribolovu, akvakulturi te na povrat plaćene trošarine na bezolovni motorni benzin za namjene u ribolovu[53] (u daljnjem tekstu: Pravilnik o plavom dizelu).

Izmjenom Pravilnika o plavom dizelu od 2023. godine izmijenjeni su pokazatelji za dodjelu prava na potrošnju plavog dizela s obzirom da su utvrđene povećane potrebe posebno u ekstremno nepovoljnim vremenskim uvjetima (mraz, suša, orkansko nevrjeme, tuča, poplava) koji svake godine uzrokuju velike štete u poljoprivrednoj proizvodnji, što zahtijeva intenzivnije korištenje razne poljoprivredne mehanizacije i povećani broj prohoda na poljoprivrednim površinama radi osiguranja proizvodnje hrane.

Tablica 47. Pokazatelji prava na godišnju potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi prema podnesenom jedinstvenom zahtjevu

	jedinica	**količina**
Voćnjaci:		
Orah i lijeska	litara po ha	300
Ostale voćne vrste	litara po ha	600
Vinogradi	litara po ha	300
Maslinici	litara po ha	250
Obradive površine:		
povrće	litara po ha	600
krumpir	litara po ha	300
duhan	litara po ha	300
šećerna repa	litara po ha	300
ostalo	litara po ha	200
Livade i pašnjaci	litara po ha	50
Stočarstvo:		
Tov goveda u programu IP/IZP goveda	litara po grlu	30
Rasplodne krmače IOS	litara po grlu	50
IZP svinje	litara po grlu	25
Utovljene svinje	litara po grlu	1
Mliječne krave IOS	litara po grlu	180
Krave dojilje u programu IP	litara po grlu	100
Koze i ovce u programu IP/IZP koze i ovce	litara po grlu	13
Konji/IZP konji	litara po grlu	90
Magarci/IZP magarci	litara po grlu	20
Peradarstvo:		
Perad IZP	litara po uvjetnom grlu 1UG = 33 kljuna	6
Brojleri	litara po uvjetnom grlu 1UG = 143 kljuna	6

[52] „Narodne novine“, br. 106/18., 121/19. i 144/21.
[53] „Narodne novine“, br. 1/19., 80/20., 125/22. i 114/23.

	jedinica	količina
Pure/patke/guske	litara po uvjetnom grlu 1UG = 33 kljuna	6
Kokoši nesilice	litara po uvjetnom grlu 1UG = 72 kljuna	6
Pčelarstvo:		
Pčelarstvo	litara po selećoj jedinici	450

(obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

3.7. Mjere zemljišne politike

Poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske raspolaže se na temelju programa raspolaganja koje donose jedinice lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb. U razdoblju od ožujka 2018. godine do 2023. godine u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva je zaprimljeno 470 programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, od kojih je 403 dobilo suglasnost.

Tablica 48. Površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države za koje su izdane suglasnosti na programe raspolaganja po vrstama raspolaganja

izdane suglasnosti	površina (ha)						
	povrat	prodaja	zakup	zakup ribnjaka	zakup zajedničkih pašnjaka	ostale namjene	ukupno
403	13.508,9	9.074,4	311.901,7	11.225,2	12.446,8	1.857,8	360.014,7

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države daje se u zakup i može se prodati putem javnog natječaja. Jedinice lokalne samouprave raspisuju natječaje za zakup i prodaju, ali prije raspisivanja natječaja za zakup i prodaju moraju zatražiti prethodnu suglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

U razdoblju od 2019. do 28.5.2022. godine u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva zaprimljeno je 226 obavijesti o raspisivanju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta u ukupnoj površini od 54.911,73 ha. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva dalo je suglasnost na 157 odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u površini od 21.965,38 ha.

U razdoblju od 29.05.2022. do 31.12.2023. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva izdalo je 79 Prethodnih suglasnosti na prijedloga Odluke o raspisivanju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u ukupnoj površini od 18.374,13 ha, na temelju kojih je raspisano 70 javnih natječaja za ukupnu površinu od 16.689,61 ha.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva izdalo je 32 Prethodne suglasnosti na Prijedlog Odluke o izboru u ukupnoj površini od 3.087,78 ha.

Na temelju raspisanih natječaja za zakup započelo se sa sklapanjem ugovora o zakupu. Do kraja 2023. godine sklopljeno je 2.142 ugovora o zakupu, za ukupnu površinu od 14.799,59 ha, a za ukupnu godišnju zakupninu u iznosu od 1.568.869,73 eura.

Tablica 49. Raspisani natječaji za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u razdoblju od 2018. do 2022. godine po županijama

županija	**broj obavijesti**	**površina (ha)**	**broj danih suglasnosti na Odluku o izboru**	**površina (ha)**
Osječko-baranjska	26	12.906,4	11	2.899,4
Istarska	28	2.496,1	25	1.319,6
Međimurska	12	949,1	12	467,0
Sisačko-moslavačka	13	5.248,4	10	1.155,1
Koprivničko-križevačka	21	1.310,2	17	1.071,7
Vukovarsko-srijemska	20	3.725,7	9	2.194,9
Brodsko-posavska	8	2.904,3	7	1.496,7
Karlovačka	14	2.280,3	9	585,9
Varaždinska	3	9,4	2	61,0
Zagrebačka	16	3.365,1	12	1.802,2
Bjelovarsko-bilogorska	16	3.236,3	12	1.975,4
Požeško-slavonska	7	972,4	3	498,3
Splitsko-dalmatinska	9	319,1	7	82,5
Ličko-senjska	6	3.713,2	5	1.870,0
Zadarska	6	571,1	5	231,9
Zagreb	1	158,0	0	0,0
Virovitičko-podravska	9	9.763,0	4	4.099,4
Primorsko-goranska	9	495,6	7	154,6
Dubrovačko-neretvanska	2	488,0	0	0,0
Ukupno	**226**	**54.911,7**	**157**	**21.965,4**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 49.a Raspisani natječaji za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u razdoblju od svibnja 2022. (od stupanja na snagu novog Zakona) do 31.12.2023.

županija	**broj prethodnih suglasnosti na prijedlog Odluke o raspisivanju**	**površina (ha)**	**broj raspisanih javnih natječaja**	**površina (ha)**	**broj prethodnih suglasnosti na prijedlog Odluke o izboru**	**površina (ha)**
Osječko-baranjska	13	3.990,9	13	3.990,9	4	480,7
Istarska	2	25,7	1	11,3	1	11,3
Međimurska	3	65,5	2	60,1	2	52,4
Sisačko-moslavačka	2	422,5	2	422,5	1	215,0
Koprivničko-križevačka	3	93,4	2	77,9	2	48,4
Vukovarsko-srijemska	17	2.577,1	17	2.577,1	7	678,5
Brodsko-posavska	9	2.538,9	7	2.104,7	5	1.377,3
Karlovačka	3	234,8	3	234,8	2	30,3
Varaždinska	6	247,2	6	247,2	3	102,5
Zagrebačka	6	1.451,2	6	1.451,2	3	53,0
Bjelovarsko-bilogorska	5	831,7	4	709,2	1	9,2
Požeško-slavonska	3	352,7	3	352,7	1	29,3
Splitsko-dalmatinska	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ličko-senjska	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Zadarska	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Zagreb	1	273,8	0	0,0	0	0,0
Virovitičko-podravska	3	4.441,0	3	4.441,0	0	0,0
Primorsko-goranska	1	9,1	1	9,1	0	0,0
Dubrovačko-neretvanska	2	818,9	0	0,0	0	0,0
Ukupno	**79**	**18.374,1**	**70**	**16.689,6**	**32**	**3.087,8**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 49.b Sklopljeni ugovori o zakupu od 2018. do 2023. godine po županijama

županija	**broj sklopljenih ugovora**	**površina (ha)**	**godišnja zakupnina (eur)**
Osječko-baranjska	155	2.784,1	297.782,48
Istarska	538	978,0	91.050,62

županija	broj sklopljenih ugovora	površina (ha)	godišnja zakupnina (eur)
Međimurska	51	419,2	50.444,61
Sisačko-moslavačka	63	727,7	92.499,07
Koprivničko-križevačka	179	991,8	92.279,80
Vukovarsko-srijemska	532	2.525,6	332.373,22
Brodsko-posavska	18	149,2	13.193,86
Karlovačka	75	414,5	18.018,78
Varaždinska	2	7,0	666,78
Zagrebačka	60	1.107,3	219.938,32
Bjelovarsko-bilogorska	202	428,6	26.189,81
Požeško-slavonska	3	6,7	443,39
Splitsko-dalmatinska	9	41,0	1.721,14
Ličko-senjska	65	705,5	31.187,52
Zadarska	5	91,9	3.315,67
Zagreb	0	0,0	0,00
Virovitičko-podravska	184	3.416,2	297.675,60
Primorsko-goranska	1	5,3	89,06
Dubrovačko-neretvanska	0	0,0	0,00
Ukupno	**2.142**	**14.799,6**	**1.568.869,73**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

U razdoblju od 2019. do 28.5.2022. godine u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva zaprimljeno je 49 odluka o raspisivanju natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u ukupnoj površini od 1.492,95 ha, od čega su dane suglasnosti na 31 odluku kojima je obuhvaćena površina od 596,70 ha.

U razdoblju od 29.05.2022. do 31.12.2022 Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva izdalo je 21 Prethodnu suglasnost na prijedlog Odluke o raspisivanju javnog natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u ukupnoj površini od 445,20 ha., na temelju kojih je raspisano 13 natječaja u površini od 172,60 ha.

Izdano je osam prethodnih suglasnosti na prijedlog Odluke o izboru u površini od 80,45 ha.

Za prodaju je do kraja 2023. godine sklopljeno 39 ugovora, za ukupnu površinu od 75,18 ha, a za ukupnu kupoprodajnu cijenu u iznosu od 1.624.176,28 eura.

Tablica 50. Odluke o raspisivanju natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države

županija	broj danih suglasnosti na Odluku o raspisivanju natječaja	površina (ha)	broj danih suglasnosti na Odluku o izboru	površina (ha)
Osječko-baranjska	4	98,7	2	19,8
Istarska	5	13,9	3	12,9
Međimurska	3	36,8	1	1,4
Sisačko-moslavačka	6	402,3	2	110,1
Koprivničko-križevačka	4	52,3	4	33,0
Brodsko-posavska	2	148,2	2	21,5
Karlovačka	5	245,4	5	85,2
Varaždinska	1	30,2	1	25,8
Zagrebačka	2	12,4	1	0,8
Bjelovarsko-bilogorska	8	389,7	6	250,0
Požeško-slavonska	2	42,2	1	24,7
Ličko-senjska	1	11,4	1	11,4
Zadarska	1	0,1	0	0,0
Primorsko-goranska	3	5,8	1	0,1
Dubrovačko-neretvanska	2	3,6	1	0,1
Ukupno	**49**	**1492,9**	**31**	**596,7**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 50.a Odluke o raspisivanju natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u razdoblju od svibnja 2022. do 31.12.2023.

županija	broj prethodnih suglasnosti na prijedlog Odluke o raspisivanju	površina (ha)	broj raspisanih javnih natječaja	površina (ha)	broj prethodnih suglasnosti na prijedlog Odluke o izboru	površina (ha)
Osječko-baranjska	4	127,6	2	23,5	0	23,5
Istarska	1	0,2	0	0,0	0	0,0
Sisačko-moslavačka	1	46,9	0	0,0	0	0,0
Koprivničko-križevačka	4	38,6	4	38,6	3	3,5

županija	broj prethodnih suglasnosti na prijedlog Odluke o raspisivanju	površina (ha)	broj raspisanih javnih natječaja	površina (ha)	broj prethodnih suglasnosti na prijedlog Odluke o izboru	površina (ha)
Vukovarsko-srijemska	3	47,9	3	47,9	2	40,7
Karlovačka	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Varaždinska						
Zagrebačka	4	62,7	4	62,7	3	12,7
Bjelovarsko-bilogorska	3	119,5	0	0,0	0	0,0
Zadarska	1	2,0	0	0,0	0	0,0
Ukupno	**21**	**445,2**	**13**	**172,6**	**8**	**80,5**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 50.b Sklopljeni ugovori o prodaji u razdoblju od 2018. do 2023. godine po županijama

županija	broj sklopljenih ugovora	površina (ha)	kupoprodajna cijena (eur)
Brodsko-posavska	6	8,2	16.348,30
Karlovačka	31	66,8	191.336,87
Primorsko-goranska	1	0,1	3.981,82
Dubrovačko-neretvanska	1	0,1	3.898,26
Ukupno	**39**	**75,2**	**215.565,24**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Sredstva ostvarena od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države prihod su državnog proračuna u udjelu od 25%, 10% sredstava predstavlja prihod proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave, a 65% je prihod proračuna jedinice lokalne samouprave.

Tablica 51. Ostvarena sredstva od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, prikaz ostvarenih sredstava po svim ranije sklopljenim ugovorima, eur

	zakup		prodaja		koncesija i dugogodišnji zakup	
	ukupni prihod	prihod Državnog proračuna	ukupni prihod	prihod Državnog proračuna	ukupni prihod	prihod Državnog proračuna
2013.	10.090.532,47	2.522.633,12	8.250.862,65	2.062.715,66	5.372.272,46	1.343.068,11
2014.	11.935.263,60	2.983.815,90	8.280.356,17	2.070.089,04	6.717.707,47	1.679.426,87

	zakup		prodaja		koncesija i dugogodišnji zakup	
	ukupni prihod	prihod Državnog proračuna	ukupni prihod	prihod Državnog proračuna	ukupni prihod	prihod Državnog proračuna
2015.	15.754.017,64	3.938.504,41	9.504.298,65	2.376.074,66	7.172.625,44	1.793.156,36
2016.	15.352.237,46	3.838.059,36	8.529.751,51	2.132.437,88	6.233.871,05	1.558.467,76
2017.	16.259.223,09	4.064.805,77	8.466.533,46	2.116.633,36	6.902.136,48	1.725.534,12
2018.	16.618.330,93	4.154.582,73	7.805.696,36	1.951.424,09	7.499.878,52	1.874.969,63
2019.	17.372.887,95	4.343.221,99	7.886.684,90	1.971.671,22	8.273.232,31	2.068.308,08
2020.	14.264.990,64	3.566.247,66	6.815.674,47	1.703.918,62	7.221.337,88	1.805.334,47
2021.	15.782.377,97	3.945.594,49	6.990.392,44	1.747.598,11	8.609.895,39	2.152.473,85
2022.	14.835.191,91	3.708.797,98	6.381.825,58	1.595.456,39	9.951.224,38	2.487.806,09
2023.	13.615.613,72	3.403.903,43	5.138.358,44	1.284.589,61	9.101.985,09	2.275.496,27
Ukupno	**161.880.667,39**	**40.470.166,85**	**84.050.434,63**	**21.012.608,66**	**83.056.166,47**	**20.764.041,62**

(izvor: FINA; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

DODACI

STATISTIČKI PODACI

Tablica 52. Usporedba bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske i država članica Europske unije (u milijunima eura, tekuće cijene) te udio u BDP-u Europske unije, privremeni podaci

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Bruto domaći proizvod, mil. eur						
Europska unija	13.531.150	14.018.507	13.469.612	14.637.849	15.911.126	16.964.622
Hrvatska	52.380	55.263	50.973	58.850	68.373	76.472
Udio u bruto domaćem proizvodu Europske unije, %:						
Njemačka	24,9	24,8	25,3	24,7	24,4	24,3
Francuska	17,5	17,4	17,2	17,1	16,6	16,5
Italija	13,1	12,8	12,3	12,4	12,3	12,3
Španjolska	8,9	8,9	8,3	8,4	8,5	8,6
Nizozemska	5,7	5,8	5,9	5,9	6,0	6,1
Poljska	3,7	3,8	3,9	3,9	4,1	4,4
Belgija	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5	3,4
Švedska	3,5	3,4	3,6	3,7	3,5	3,2
Irska	2,4	2,5	2,8	3,0	3,2	3,0
Austrija	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Danska	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,2
Rumunjska	1,5	1,6	1,6	1,7	1,8	1,9
Češka	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	1,8
Finska	1,7	1,7	1,8	1,7	1,7	1,6
Portugal	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6
Grčka	1,3	1,3	1,2	1,2	1,3	1,3
Mađarska	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,2
Slovačka	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Bugarska	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6
Luksemburg	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Hrvatska	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Litva	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Slovenija	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Latvija	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Estonija	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Cipar	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Malta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

(izvor: EUROSTAT i DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 53. Struktura zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i industriji duhana

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo						
Ukupno	**50.680**	**52.544**	**53.756**	**54.554**	**55.175**	**55.045**
Pravne osobe	22.435	24.351	25.446	25.888	26.233	26.040
Obrtnici i slobodne profesije	8.769	8.906	9.124	9.859	10.285	10.588
Zaposlenici osiguranici poljoprivrede	19.476	19.287	19.186	18.807	18.657	18.417
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima						
Ukupno	**36.651**	**37.774**	**38.932**	**39.522**	**39.900**	**40.000**
Pravne osobe	11.676	12.814	13.826	14.133	14.209	14.228
Obrtnici i slobodne profesije	5.499	5.673	5.920	6.582	7.034	7.355
Zaposlenici osiguranici poljoprivrede	19.476	19.287	19.186	18.807	18.657	18.417
Šumarstvo i sječa drva						
Ukupno	**9.376**	**9.852**	**9.915**	**9.966**	**10.236**	**10.041**
Pravne osobe	8.401	8.844	8.895	8.913	9.162	8.982
Obrtnici i slobodne profesije	975	1.088	1.020	1.053	1.074	1.059
Ribarstvo						
Ukupno	4.653	4.918	4.909	5.065	5.039	**5.004**
Pravne osobe	2.358	2.693	2.725	2.841	2.862	2.830
Obrtnici i slobodne profesije	2.295	2.225	2.184	2.224	2.177	2.174
Proizvodnja hrane i pića						
Ukupno	**52.217**	**55.291**	**54.608**	**54.393**	**54.746**	**55.038**
Pravne osobe	43.787	47.350	47.329	47.047	47.458	47.853
Obrtnici i slobodne profesije	8.430	7.941	7.279	7.346	7.288	7.185
Proizvodnja duhanskih proizvoda						
Ukupno	**1.021**	**1.108**	**1.013**	**997**	**1.042**	**990**
Pravne osobe	1.021	1.108	1.013	997	1.042	990
Obrtnici i slobodne profesije						

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 54. Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2023. godina

(tis. tona)	Žitarice ukupno	Pšenica	Raž	Ječam	Kukuruz	Krumpir	Šećerna repa	Soja	Uljana repica
Hrvatska	**3.182,18**	**822,45**	**5,16**	**289,33**	**1.974,00**	**121,46**	**500,00**	**204,25**	**42,54**
udio RH u EU, % *		0,62	0,07	0,60	3,16	0,25		7,2	0,22
Europska unija∗	**:**	**133.406,27**	**7.508,59**	**47.824,98**	**62.534,22**	**48.271,25**	**:**	**2.851,89**	**19.570,95**
Austrija	5.235,05	1.744,82	176,72	772,12	2.105,06	594,04	2.675,69	274,96	86,68
Belgija	2.796,39**	1.809,62**	3,95**	390,27**	514,67**	4.124,11**	4.812,87**	0,00	49,77**
Bugarska	10.343,47	6.855,07	14,78	796,58	2.445,29	119,60	0,00	6,22	209,17
Cipar	46,30**	25,79**	0,00	20,47**	0,00	95**	0,00	0,00	0,00
Češka	7.995,52	5.262,36	124,95	1.764,21	507,54	573,77	3.833,87	63,39	1.309,50
Danska	7.001,95	3.556,26	601,13	2.541,60	40,82	2.757,20	2.280,60	0,00	822,69
Estonija	1.200,67	694,12	61,81	331,69	0,00	79,30	0,00	0,00	137,93
Finska	3.006,57	731,07	91,97	1.078,67	0,00	498,06	420,92	0,00	40,55
Francuska	63.800,96	35.860,29	161,55	12.157,03	12.622,00	8.625,87	31.736,59	385,58	4.263,79
Grčka	2.310,44	780,23	16,24	249,58	1.010,75	333,62	4,06	0,80	9,17
Irska	1.908,64	485,39	0,00	1.228,59	0,00	336,03	0,00	0,00	90,53
Italija	:	6.894,47	10,96	1.193,93	5.348,69	1.265,45	:	1.095,94	83,51
Latvija	2.715,90	2.136,80	104,40	232,90	0,00	147,50	0,00	0,00	349,50
Litva	5.580,94	4.455,39	66,28	566,88	42,53	280,64	1.041,21	1,71	819,46
Luksemburg	148,00	72,36	8,82	30,98	0,95	12,84	0,55	0,05	7,93
Mađarska	15.082,14	5.933,63	96,59	2.251,27	6.236,06	216,30	833,70	177,24	618,52
Malta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,40	0,00	0,00	0,00
Nizozemska	1.494,28	1.096,43	7,35	230,52	149,74	6.491,33	6.942,51	0,00	7,87
Njemačka	42.507,70	21.535,90	:	10.999,90	4.498,90	11.607,30	31.558,20	129,00	4.218,00
Poljska	35.183,86	12.932,39**	2.533,22**	2.850,87**	8.981,89**	5.590,03**	15.972,78**	47,03**	3.575,10 **
Portugal	1.022,36	37,16**	12,19**	22,22**	752,93**	356,58**	0,00	0,00	0,00
Rumunjska	24.007,93	10.173,70	39,14	2.315,53	10.925,56	1.085,27	427,09	317,67	1.787,37
Slovačka	4.283,44	2.499,14	40,10	603,12	1.067,36	135,79	1.407,73	132,81	544,03

(tis. tona)	Žitarice ukupno	Pšenica	Raž	Ječam	Kukuruz	Krumpir	Šećerna repa	Soja	Uljana repica
Slovenija	666,63	145,42	3,67	101,05	389,03	68,58	6,97	7,88	7,32
Španjolska	12.458,90**	4.143,56**	125,21**	3.970,89**	2.908,15**	1.949,79**	2.900,48**	7,38**	175,21**
Švedska	4.238,90	2.704,50	140,80	834,80	12,30	798,40	1.743,60	0,00	314,80

* izvedeni podatak

** privremeni podatak

: podaci nisu dostupni

(izvor: EUROSTAT, na dan 07.05.2024.; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 55. Broj stoke u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, 2023. godina

(tis. grla)	Goveda	Svinje	Ovce	Koze
Hrvatska	**415,00****	**847,00****	**552,00****	**73,00****
udio RH u EU, % *	0,56	0,64	0,96	0,68
Europska unija∗	**73.734,98**	**132.879,89**	**57.513,88**	**10.659,51**
Austrija	1.835,47	2.516,46	391,87	96,94
Belgija	2.235,65**	5.404,14	:	:
Bugarska	574,30	724,75	1.072,77	174,95
Cipar	82,27	309,76	:	:
Češka	1.369,59	1.362,28	:	:
Danska	1.434,87	11.368,00	:	:
Estonija	241,36	274,96	:	:
Finska	798,64	984,34	:	:
Francuska	16.806,90**	11.794,05	6.576,00	1.275,00
Grčka	622,40**	787,60**	7.892,30	2.747,70
Irska	6.525,96	1.407,61	3.740,91	:
Italija	5.999,00	9.171,00	6.497,00	980,00
Latvija	368,06	289,98	78,30	10,34
Litva	623,52	497,09	127,88	13,98
Luksemburg	183,56	65,20	:	:
Mađarska	869,70	2.607,70	907,10	31,30
Malta	14,23	35,79	13,99	6,56
Nizozemska	3.739,00	10.375,00	665,00	566,00
Njemačka	10.836,20	21.223,70	1.559,70	162,60
Poljska	6.267,46	9.769,70	:	:
Portugal	1.527,72	2.181,04	2.216,70	335,62
Rumunjska	1.814,70	3.154,10	10.299,50	1.421,70
Slovačka	429,72	403,04	:	:
Slovenija	456,05	196,14	:	:
Španjolska	6.294,64	33.803,04	13.596,56	2.293,47
Švedska	1.369,00	1.326,44	338,55	:

* izvedeni podatak

** privremeni podatak

: podaci nisu dostupni

(izvor: EUROSTAT, na dan 06.05.2024. i DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 56. Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu na dan 31. prosinca 2023.

Županija	Razredi (ha)								Ukupno
	bez zemlje	do 0,99	1 do 2,99	3 do 9,99	10 do 19,99	20 do 49,99	50 do 99,99	više od 100	
Bjelovarsko-bilogorska									
površina (ha)		480	5.119	23.302	14.822	19.530	12.926	15.457	91.636
broj poljoprivrednika	551	1.208	2.628	4.188	1.071	641	186	79	10.001
Brodsko-posavska									
površina (ha)		404	4.118	12.532	6.078	11.129	12.007	19.064	65.332
broj poljoprivrednika	310	1.178	2.152	2.376	441	352	172	97	6.768
Dubrovačko-neretvanska									
površina (ha)		1.680	4.592	1.165	304	243	176	1.068	9.229
broj poljoprivrednika	543	4.349	2.877	264	21	8	2	5	7.526
Grad Zagreb									
površina (ha)		768	3.150	5.836	1.871	1.980	1.848	4.453	19.906
broj poljoprivrednika	1.278	2.099	1.738	1.152	140	66	26	22	5.243
Istarska									
površina (ha)		899	4.085	7.804	3.330	3.342	1.749	3.327	24.537
broj poljoprivrednika	632	2.036	2.247	1.515	246	110	25	12	6.191
Karlovačka									
površina (ha)		374	4.893	12.431	5.550	4.729	2.298	2.660	32.935
broj poljoprivrednika	386	874	2.556	2.364	402	164	34	12	6.406
Koprivničko-križevačka									
površina (ha)		390	4.461	20.798	11.034	14.208	9.512	12.539	72.941
broj poljoprivrednika	269	1.051	2.243	3.751	809	464	141	58	8.517
Krapinsko-zagorska									
površina (ha)		593	10.044	6.930	1.388	1.461	697	789	21.901
broj poljoprivrednika	182	1.335	5.650	1.530	102	51	10	4	8.682
Ličko-senjska									
površina (ha)		238	3.094	10.907	5.788	7.282	6.488	19.373	53.169
broj poljoprivrednika	262	502	1.578	2.031	426	239	96	83	4.955
Međimurska									
površina (ha)		302	2.817	6.084	3.321	6.384	5.133	6.491	30.530
broj poljoprivrednika	170	777	1.537	1.177	234	206	77	36	4.044
Osječko-baranjska									
površina (ha)		795	4.498	17.983	13.391	26.580	34.724	113.120	211.091
broj poljoprivrednika	1.101	2.799	2.411	3.118	966	823	500	338	10.955
Požeško-slavonska									
površina (ha)		206	2.849	9.500	4.790	7.800	4.956	13.678	43.779
broj poljoprivrednika	109	508	1.507	1.772	350	255	71	42	4.505

Županija	Razredi (ha)								Ukupno
	bez zemlje	do 0,99	1 do 2,99	3 do 9,99	10 do 19,99	20 do 49,99	50 do 99,99	više od 100	
Primorsko-goranska									
površina (ha)		599	1.375	2.035	1.663	3.249	2.483	4.042	15.445
broj poljoprivrednika	923	1.721	813	376	119	105	37	15	3.186
Sisačko-moslavačka									
površina (ha)		557	5.191	16.304	8.647	12.420	9.690	15.522	68.331
broj poljoprivrednika	929	1.438	2.680	3.055	619	400	136	85	8.413
Splitsko-dalmatinska									
površina (ha)		2.629	5.456	3.314	1.521	2.435	2.444	4.691	22.489
broj poljoprivrednika	1.992	6.901	3.346	711	109	78	37	20	11.202
Šibensko-kninska									
površina (ha)		718	3.173	2.868	1.930	4.333	5.126	8.164	26.313
broj poljoprivrednika	408	1.657	1.978	562	134	141	69	47	4.588
Varaždinska									
površina (ha)		676	6.303	9.212	3.411	4.937	2.261	3.578	30.378
broj poljoprivrednika	278	1.683	3.413	1.854	249	160	35	20	7.414
Virovitičko-podravska									
površina (ha)		302	2.855	10.755	8.680	16.956	16.800	27.603	83.951
broj poljoprivrednika	278	885	1.507	1.951	619	535	238	112	5.847
Vukovarsko-srijemska									
površina (ha)		303	2.498	13.415	11.515	27.410	26.530	48.725	130.396
broj poljoprivrednika	531	951	1.310	2.263	821	857	382	183	6.767
Zadarska									
površina (ha)		1.141	5.279	7.024	4.571	5.913	6.062	9.996	39.985
broj poljoprivrednika	461	2.694	3.110	1.382	329	197	88	54	7.854
Zagrebačka									
površina (ha)		1.198	8.896	21.989	8.718	8.851	6.901	9.200	65.753
broj poljoprivrednika	1.071	2.970	4.631	4.199	654	292	101	45	12.892
UKUPNO									
površina (ha)		**15.251**	**94.746**	**222.187**	**122.321**	**191.171**	**170.810**	**343.541**	**1.160.027**
broj poljoprivrednika	**12.664***	**39.616**	**51.912**	**41.591**	**8.861**	**6.144**	**2.463**	**1.369**	**164.629**

* prikazani su samo hrvatski poljoprivrednici bez EU poljoprivrednika kojih ima 9

(izvor: APPRRR - ARKOD na dan 31.12.2023.; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 57. Samodostatnost proizvodnje odabranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u Republici Hrvatskoj (%)

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Žitarice, ukupno	***136,75***	***145,64***	***172,83***	***160,87***	***190,12***
Pšenica i pir	161,40	151,26	173,91	183,01	203,79
Pšenica tvrda (durum)	3,18	2,44	70,61	19,67	22,72
Pšenica ukupno	*143,18*	*132,99*	*177,96*	*177,71*	*196,91*
Kukuruz	140,08	156,04	180,31	155,67	200,04
Ječam	113,26	136,31	162,97	185,60	167,16
Raž i suražica	66,94	73,29	73,21	41,39	48,61
Zob i mješavine	108,91	102,90	104,45	105,61	108,16
Tritikale	103,04	102,71	105,83	109,24	111,39
Ostala žita	51,40	106,49	89,28	92,67	101,76
Uljarice, ukupno	***308,05***	***298,69***	***287,24***	***218,61***	***190,01***
Soja	570,80	295,99	567,79	441,39	328,12
Suncokret	170,51	283,81	211,85	135,15	127,51
Uljana repica	294,26	382,74	180,40	153,37	187,60
Ostale uljarice	68,71	65,98	78,67	73,55	66,05
Ulje, ukupno	***71,65***	***52,84***	***63,18***	***68,91***	***65,49***
Sojino ulje	37,41	98,68	67,32	61,13	42,53
Suncokretovo ulje	53,29	32,33	44,10	43,05	84,25
Ulje uljane repice	555,10	455,04	173,47	581,99	131,37
Maslinovo ulje	52,97	45,76	43,20	41,62	45,76
Ostala ulja	11,95	12,18	18,03	23,07	11,29
Stolne masline	***85,47***	***92,99***	***99,87***	***92,23***	***91,04***
Voće, ukupno	***45,25***	***53,81***	***48,67***	***42,91***	***40,86***
Šljiva	68,05	66,15	67,92	54,47	71,94
Trešnja i višnja	128,43	159,56	150,88	275,28	168,53
Jabuka	92,03	130,55	79,51	81,72	69,36
Kruška	35,64	26,56	45,05	35,89	22,42
Breskva i nektarina	22,47	22,17	29,15	20,99	24,09
Orašasto voće	32,44	28,42	42,52	26,95	36,26
Stolno grožđe	25,66	18,40	19,70	17,99	26,06
Jagode	57,76	51,48	53,21	42,81	51,07
Naranče	0,70	1,19	0,89	0,94	1,01
Limuni	2,17	2,33	2,65	1,73	3,10
Mandarine/klementine	102,60	99,61	92,91	98,83	99,10
Citrusi ukupno	*36,37*	*43,90*	*35,44*	*32,74*	*31,27*
Ostalo voće	9,64	10,37	21,84	8,58	12,86
Povrće, ukupno	***55,19***	***49,55***	***57,91***	***49,56***	***47,30***
Rajčica, ukupno	*35,36*	*28,92*	*45,44*	*31,10*	*38,51*
Rajčica svježa	71,00	61,61	84,09	64,37	74,33
Rajčica prerađena	18,71	13,60	14,21	12,65	10,27
Cvjetača i brokula	37,54	31,65	42,75	48,22	30,33
Mahunarke svježe	52,72	63,12	68,12	57,38	41,25
Mahunarke suhe	49,34	55,49	36,25	26,33	37,28
Luk i češnjak	47,22	48,10	61,00	62,00	33,20

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Kupus	90,12	88,03	95,57	84,57	80,86
Krastavci	71,04	46,04	74,30	76,99	78,55
Lubenice i dinje	77,15	64,27	68,40	59,13	79,16
Paprika	59,97	40,76	46,69	50,32	33,64
Mrkva	37,50	40,00	34,77	25,16	30,79
Salata	50,56	49,14	58,46	42,53	43,92
Poriluk	41,27	26,67	39,22	29,16	35,04
Ostalo povrće	60,54	63,76	73,77	64,56	50,46
Krumpir	***66,99***	***67,92***	***71,92***	**58,13**	**41,67**
Meso, ukupno	***70,64***	***69,65***	***70,66***	***71,50***	***67,77***
Peradsko	79,82	81,38	91,78	90,47	86,54
Goveđe	70,69	63,47	70,48	69,83	66,79
Svinjsko	63,82	62,99	59,21	60,95	57,01
Ovčje i kozje	65,59	65,79	74,90	76,59	71,90
Iznutrice	97,17	127,72	129,50	137,50	133,08
Ostalo meso	104,77	99,33	92,99	83,68	56,07
Jaja	***83,61***	***86,78***	***92,57***	***100,16***	***80,23***
Sirovo mlijeko i mliječne prerađevine u mliječnom ekvivalentu	***62,12***	***59,59***	***59,80***	***54,80***	***52,96***
Mliječni proizvodi	70,02	71,94	73,08	66,53	69,04
Vrhnje	98,74	111,13	85,41	96,08	108,15
Koncentrirano mlijeko	0,54	0,91			
Maslac i mliječni namazi	100,96	102,01	71,30	70,24	70,82
Sir i prerađeni sir	64,05	57,88	65,46	61,17	56,70
Mlijeko u prahu	16,09	11,62	15,97	11,85	11,41
Šećerna repa	**83,76**	**83,31**	**88,35**	**90,28**	**87,58**
Šećer	**80,05**	**69,92**	**99,01**	**99,53**	**89,02**
Med	**84,17**	**82,94**	**80,06**	**72,84**	**82,41**
Pivo	**:**	**119,42**	**121,71**	**121,75**	**130,16**
Vino *	***73,73***	***89,70***	***84,92***	**69,47**	**68,77**

* Bilanca za vino odnosi se na razdoblje od 1. kolovoza godine n-1 do 31. srpnja godine n.

(izvor: Studija Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 58. Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina, bez PDV-a

(eur/kg)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Pšenica (min. 74 -hL)	0,16	0,16	0,16	0,21	0,32	0,21
Kukuruz (max. 14 % vlage)	0,15	0,14	0,15	0,20	0,30	0,22
Ječam stočni	0,15	0,17	0,14	0,19	0,30	0,18
Zob	0,14	0,14	0,14	0,16	0,24	0,21
Suncokret zrno (min. 40% ulja)	0,29	0,28	0,34	0,54	0,61	0,41
Uljana repica	0,32	0,34	0,35	0,52	0,66	0,43
Soja	0,32	0,32	0,35	0,57	0,64	0,47
Brašno T-550 oštro	0,50	0,46	0,47	0,50	0,64	0,47
Brašno T-550 glatko	0,28	0,30	0,29	0,33	0,52	0,42
Ulje suncokretovo	-	0,90	0,97	1,30	1,72	1,33
Sojina sačma	0,39	0,37	0,39	0,44	0,54	0,59
Pšenično krmno brašno	0,13	0,13	0,12	0,18	0,20	0,17

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 59. Površine, prirodi i proizvodnja povrća

			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Cvjetača i brokula	Za tržište	Površina, ha	160	180	207	195	108	137
		Prirod po ha, t	12,5	9,3	14,1	16,2	11,6	15,5
		Proizvodnja, t	2.003	1.680	2.921	3.154	1.258	2.122
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		218	216	391	498	285	209
	Ukupna proizvodnja, t		**2.221**	**1.896**	**3.312**	**3.652**	**1.543**	**2.331**
Kupus*	Za tržište	Površina, ha	1.667	1.463	1.357	1.201	1.196	1.206
		Prirod po ha, t	22,1	21,6	24,9	24	21,6	24,5
		Proizvodnja, t	36.825	31.580	33.767	28.884	25.849	29.512
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		2.746	2.525	3.382	3.765	2.964	3.720
	Ukupna proizvodnja, t		**39.571**	**34.105**	**37.149**	**32.609**	**28.813**	**33.232**
Salata	Za tržište	Površina, ha	249	243	269	195	241	251
		Prirod po ha, t	19,6	17,6	23,6	18,4	20,8	19,8
		Proizvodnja, t	4.892	4.271	6.398	3.586	5.007	4.982
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		2.012	2.366	2.400	2.307	1.472	2.116
	Ukupna proizvodnja, t		**6.904**	**6.637**	**8.798**	**5.893**	**6.479**	**7.098**
Rajčica	Za tržište	Površina, ha	491	321	404	292	348	440
		Prirod po ha, t	46,1	68,6	82,6	64,3	74,3	50,9
		Proizvodnja, t	22.642	22.018	33.369	18.785	25.843	22.396
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		8.308	8.296	6.694	7.778	5.740	4.510
	Ukupna proizvodnja, t		**30.950**	**30.314**	**40.063**	**26.563**	**31.583**	**26.906**
Krastavci i kornišoni	Za tržište	Površina, ha	90	94	97	98	127	124
		Prirod po ha, t	49,1	31,9	72,4	87,2	89,5	59,3
		Proizvodnja, t	4.420	3.003	7.021	8.549	11.370	7.355
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		2.022	1.932	1.960	1.913	1.536	1.152
	Ukupna proizvodnja, t		**6.442**	**4.935**	**8.981**	**10.462**	**12.906**	**8.507**
Dinje i lubenice	Za tržište	Površina, ha	1.189	841	672	852	1.176	1.092
		Prirod po ha, t	26,9	29,8	27,2	27,4	22,9	28,8
		Proizvodnja, t	31.999	25.024	18.271	23.328	26.970	31.412
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		325	444	419	181	230	240
	Ukupna proizvodnja, t		**32.324**	**25.468**	**18.690**	**23.509**	**27.200**	**31.652**
Paprika	Za tržište	Površina, ha	1.024	559	684	803	657	515
		Prirod po ha, t	14	16,1	19,5	16,9	12	15,3
		Proizvodnja, t	14.338	8.985	13.371	13.559	7.910	7.872
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		3.768	4.239	3.044	3.503	2.541	1.936
	Ukupna proizvodnja, t		**18.106**	**13.224**	**16.415**	**17.062**	**10.451**	**9.808**
Mrkva	Za tržište	Površina, ha	300	348	261	306	263	400
		Prirod po ha, t	33,5	34,2	38,7	20,9	38,1	19,5
		Proizvodnja, t	10.060	11.905	10.110	6.403	10.018	7.799
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		1.534	1.464	1.279	1.495	935	832
	Ukupna proizvodnja, t		**11.594**	**13.369**	**11.389**	**7.898**	**10.953**	**8.631**
Luk i češnjak	Za tržište	Površina, ha	1.205	1.201	873	914	809	903
		Prirod po ha, t	18,9	17,6	21	20,8	16,6	19,4
		Proizvodnja, t	22.831	21.149	18.323	19.044	13.457	17.520
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		4.276	4.782	4.933	4.095	3.598	3.598
	Ukupna proizvodnja, t		**27.107**	**25.931**	**23.256**	**23.139**	**17.055**	**21.118**
Cikla	Za tržište	Površina, ha	175	163	157	126	119	151
		Prirod po ha, t	11,5	20,2	25,5	25,2	21,3	22,4
		Proizvodnja, t	2.019	3.291	4.009	3.173	2.530	3.379
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		1.350	1.232	1.044	1.081	780	624
	Ukupna proizvodnja, t		**3.369**	**4.523**	**5.053**	**4.254**	**3.310**	**4.003**
Grašak	Za tržište	Površina, ha	533	585	538	563	437	386
		Prirod po ha, t	5,2	8,1	11,3	8,2	6,2	8,2

			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Grašak		Proizvodnja, t	2.754	4.760	6.099	4.600	2.701	3.162
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		542	637	596	535	441	686
	Ukupna proizvodnja, t		**3.296**	**5.397**	**6.695**	**5.135**	**3.142**	**3.848**
Grah	Za tržište	Površina, ha	446	423	579	474	269	425
		Prirod po ha, t	4,8	6,4	8,1	6,1	4,6	5,2
		Proizvodnja, t	2.143	2.718	4.663	2.902	1.239	2.220
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		1.725	1.859	1.765	1.383	1.512	1.260
	Ukupna proizvodnja, t		**3.868**	**4.577**	**6.428**	**4.285**	**2.751**	**3.480**
Poriluk	Za tržište	Površina, ha	84	86	99	97	157	105
		Prirod po ha, t	15,6	13,7	23,6	17,5	11,1	12,6
		Proizvodnja, t	1.309	1.181	2.341	1.697	1.750	1.320
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		100	162	343	175	126	126
	Ukupna proizvodnja, t		**1.409**	**1.343**	**2.684**	**1.872**	**1.876**	**1.446**
Ostalo lisnato povrće**	Za tržište	Površina, ha	401	429	540	520	653	301
		Prirod po ha, t	8,9	9,3	18,2	12,3	10,8	7,3
		Proizvodnja, t	3.564	3.982	9.811	6.419	7.057	2.203
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		1.111	1.106	1.898	1.107	811	366
	Ukupna proizvodnja, t		**4.675**	**5.088**	**11.709**	**7.526**	**7.868**	**2.569**
Ostalo plodovito povrće***	Za tržište	Površina, ha	1.336	1.388	1.337	1.327	918	1.108
		Prirod po ha, t	14,1	12,6	17	13,5	12,8	15,0
		Proizvodnja, t	18.811	17.507	22.679	17.938	11.761	16.599
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		1.962	2.393	2.693	2.357	1.267	1.217
	Ukupna proizvodnja, t		**20.773**	**19.900**	**25.372**	**20.295**	**13.028**	**17.816**
Ostalo korjenasto povrće****	Za tržište	Površina, ha	274	180	162	289	183	256
		Prirod po ha, t	8,6	9	14,0	14,2	13,5	11,3
		Proizvodnja, t	2.347	1.619	2.267	4.107	2.465	2.884
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		286	240	265	155	49	47
	Ukupna proizvodnja, t		**2.633**	**1.859**	**2.532**	**4.262**	**2.514**	**2.931**
Ostale kupusnjače*****	Za tržište	Površina, ha	149	205	208	146	175	97
		Prirod po ha, t	13	13,2	22,9	17,4	15,1	15,0
		Proizvodnja, t	1.941	2.700	4.766	2.536	2.640	1.457
	Proizvodnja s povrtnjaka, t		552	536	1.021	874	312	457
	Ukupna proizvodnja, t		**2.493**	**3.236**	**5.787**	**3.410**	**2.952**	**1.914**

* obuhvaća bijeli i crveni kupus

** obuhvaća blitvu, špinat, celer, radič, cikoriju, artičoku, peršin listaš, šparoge i dr.

*** obuhvaća patlidžan, bundevu šećerku, patišon, tikvice, tikve i dr.

**** obuhvaća hren, rotkvice, pastrnjak, postrna repa, koraba, peršin korjenaš, celer korjenaš i dr.

***** obuhvaća korabicu, kelj pupčar i dr.

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 60. Veleprodajne cijene povrća

(eur/kg)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Krumpir	0,35	0,42	0,39	0,39	0,54	0,75
Mladi krumpir	0,73	0,82	0,69	0,69	0,82	1,07
Mrkva	0,75	0,77	0,75	0,73	0,81	1,16
Peršin	2,07	2,35	2,17	2,19	2,52	3,20
Luk (crveni)	0,52	0,69	0,57	0,53	0,63	1,23
Češnjak	3,42	3,09	3,40	3,40	3,43	3,74
Rajčica	1,22	1,26	1,23	1,28	1,55	2,04
Rajčica trešnjar (koktel)	2,78	2,61	2,59	3,06	3,21	3,88
Paprika rog	1,62	1,61	1,66	1,89	2,04	2,53
Paprika slatka, bijela	1,57	1,58	1,55	1,62	1,90	2,17
Patlidžan	1,18	1,22	1,31	1,47	1,68	1,94
Krastavci salatni	1,04	1,08	1,10	1,17	1,38	1,60
Krastavci kornišoni	1,15	1,44	1,30	1,23	1,40	1,56
Kupus, bijeli	0,47	0,57	0,45	0,56	0,65	0,81
Kelj	0,70	0,75	0,73	0,78	0,85	1,18
Cvjetača	1,15	1,12	1,30	1,28	1,36	1,79
Blitva	1,23	1,23	1,30	1,37	1,52	1,86
Špinat	1,55	1,64	1,85	1,86	2,00	2,54
Mahune	1,79	2,66	2,73	2,99	3,01	3,69
Grah šareni	2,41	2,44	2,31	2,23	2,48	2,64
Grah bijeli	2,68	2,70	2,51	2,43	2,59	2,88
Zelena salata kristalka	1,17	1,32	1,28	1,31	1,54	1,86
Zelena salata puterica	1,29	1,35	1,44	1,43	1,72	2,07
Šampinjoni	2,78	2,80	2,66	2,62	2,72	3,03

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 61. Površine, prirodi i proizvodnja voća

			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Jabuke	Intenzivni nasad	Površina, ha	4.728	4.946	4.361	4.391	3.645	3.652
		Prirod po ha, t	19,1	13,8	14,6	13,6	12,8	16,8
		Proizvodnja, t	90.254	68.352	63.614	59.687	46.811	61.528
	Ekstenzivna proizvodnja, t		3.213	815	3.509	1.636	981	294
	Ukupna proizvodnja, t		**93.467**	**69.167**	**67.123**	**61.323**	**47.792**	**61.822**
Kruške	Intenzivni nasad	Površina, ha	797	858	730	754	602	588
		Prirod po ha, t	3,8	2,7	5,4	4,4	3,0	1,1
		Proizvodnja, t	3.062	2.310	3.956	3.336	1.806	663
	Ekstenzivna proizvodnja, t		609	271	1.228	522	381	69
	Ukupna proizvodnja, t		**3.671**	**2.581**	**5.184**	**3.858**	**2.187**	**732**
Breskve i nektarine	Intenzivni nasad	Površina, ha	864	884	784	802	608	503
		Prirod po ha, t	3,9	4,8	5,4	3,5	6,3	5,4
		Proizvodnja, t	3.345	4.210	4.212	2.826	3.813	2.711
	Ekstenzivna proizvodnja, t		200	162	319	361	133	27
	Ukupna proizvodnja, t		**3.545**	**4.372**	**4.531**	**3.187**	**3.946**	**2.738**
Marelice	Intenzivni nasad	Površina, ha	267	264	292	306	313	306
		Prirod po ha, t	0,4	2,7	2,7	0,4	2,2	0,9
		Proizvodnja, t	109	706	802	122	673	268
	Ekstenzivna proizvodnja, t		23	65	105	10	26	7
	Ukupna proizvodnja, t		**132**	**771**	**907**	**132**	**699**	**275**
Višnje	Intenzivni nasad	Površina, ha	2.220	2.171	2.175	2.200	2.045	1.965
		Prirod po ha, t	3,7	2,7	2,9	2,5	3,1	2,3
		Proizvodnja, t	8.213	5.769	6.215	5.592	6.378	4.427
	Ekstenzivna proizvodnja, t		88	103	288	28	89	12
	Ukupna proizvodnja, t		**8.301**	**5.872**	**6.503**	**5.620**	**6.467**	**4.439**
Trešnje	Intenzivni nasad	Površina, ha	724	681	940	995	912	881
		Prirod po ha, t	1,7	1,6	1,2	0,6	2,0	0,9
		Proizvodnja, t	1.196	1.091	1.088	574	1.799	802
	Ekstenzivna proizvodnja, t		164	163	405	41	243	87
	Ukupna proizvodnja, t		**1.360**	**1.254**	**1.493**	**615**	**2.042**	**889**
Šljive	Intenzivni nasad	Površina, ha	4.283	4.459	3.392	3.494	3.562	3.865
		Prirod po ha, t	2,9	2,0	3,4	1,5	3,0	1,5
		Proizvodnja, t	12.537	9.056	11.446	5.201	10.638	5.615
	Ekstenzivna proizvodnja, t		1.950	404	1.930	877	694	96
	Ukupna proizvodnja, t		**14.487**	**9.460**	**13.376**	**6.078**	**11.332**	**5.711**
Orasi	Intenzivni nasad	Površina, ha	6.697	7.210	8.112	8.424	8.914	8.651
		Prirod po ha, t	0,1	0	0	0	0	0
		Proizvodnja, t	401	196	382	172	916	180
	Ekstenzivna proizvodnja, t		221	64	149	165	104	17
	Ukupna proizvodnja, t		**622**	**260**	**531**	**337**	**1.020**	**197**
Lješnjaci	Intenzivni nasad	Površina, ha	4.810	5.530	6.543	6.708	8.236	8.702
		Prirod po ha, t	0,4	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3
		Proizvodnja, t	1.738	1.959	3.038	1.883	2.579	2.450
	Ekstenzivna proizvodnja, t		15	8	57	62	9	19
	Ukupna proizvodnja, t		**1.753**	**1.967**	**3.095**	**1.945**	**2.588**	**2.469**
Bademi	Intenzivni nasad	Površina, ha	416	622	812	808	1041	1.074
		Prirod po ha, t	0,1	0,4	1,0	0,1	0,1	0,1
		Proizvodnja, t	58	248	776	71	125	128
	Ekstenzivna proizvodnja, t		30	50	53	46	9	4

			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Bademi	**Ukupna proizvodnja, t**		**88**	**298**	**829**	**117**	**134**	**132**
Smokve	Intenzivni nasad	Površina, ha	274	424	566	570	560	504
		Prirod po ha, t	2,9	1,9	1,4	1,3	1,7	1,5
		Proizvodnja, t	802	813	794	769	942	743
	Ekstenzivna proizvodnja, t		417	462	422	210	316	269
	Ukupna proizvodnja, t		**1.219**	**1.275**	**1.216**	**979**	**1.258**	**1.012**
Jagode	Intenzivni nasad	Površina, ha	254	254	304	266	357	236
		Prirod po ha, t	10,5	11,9	8,6	7,3	9,0	10,1
		Proizvodnja, t	2.665	3.025	2.626	1.955	3.204	2.384
	Ekstenzivna proizvodnja, t		9	10	32	44	110	130
	Ukupna proizvodnja, t		**2.674**	**3.035**	**2.658**	**1.999**	**3.314**	**2.514**
Bobičasto voće, osim jagoda	Intenzivni nasad	Površina, ha	1.375	1.231	1.614	1.669	1.733	1.926
		Prirod po ha, t	1,5	1,4	3,1	1,1	1,5	1,0
		Proizvodnja, t	2.050	1.699	5.071	1.831	2.655	1.991
	Ekstenzivna proizvodnja, t			53	140	55	8	11
	Ukupna proizvodnja, t		**2.050**	**1.752**	**5.211**	**1.886**	**2.663**	**2.002**
Naranče	Intenzivni nasad	Površina, ha	31	47	35	35	43	33
		Prirod po ha, t	11,9	10,9	10,1	15,7	15,9	9,5
		Proizvodnja, t	368	513	354	548	683	313
	Ekstenzivna proizvodnja, t		106	80	111	55	70	69
	Ukupna proizvodnja, t		**474**	**593**	**465**	**603**	**753**	**382**
Mandarine	Intenzivni nasad	Površina, ha	1.910	2.111	2.008	2.044	2.044	1.902
		Prirod po ha, t	24,8	24,7	19,6	19,8	20,5	22,9
		Proizvodnja, t	47.440	52.060	39.440	40.468	41.953	43.564
	Ekstenzivna proizvodnja, t		236	166	186	112	83	129
	Ukupna proizvodnja, t		**47.676**	**52.226**	**39.626**	**40.580**	**42.036**	**43.693**
Limuni	Intenzivni nasad	Površina, ha	33	43	53	56	48	60
		Prirod po ha, t	6,9	4,9	4,3	3,6	8,2	6,1
		Proizvodnja, t	229	211	227	199	394	366
	Ekstenzivna proizvodnja, t		68	114	148	63	82	100
	Ukupna proizvodnja, t		**297**	**325**	**375**	**262**	**476**	**466**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 62. Veleprodajne cijene voća

(eur/kg)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Jabuka idared	0,76	0,59	0,89	0,75	0,78	0,87
Jabuka jonagold	0,74	0,62	0,91	0,80	0,83	0,88
Jabuka zlatni delišes	0,81	0,68	0,92	0,86	0,90	1,11
Kruške	1,41	1,41	1,48	1,56	1,70	1,97
Breskva	1,22	1,12	1,41	1,62	1,73	2,51
Marelica	1,60	1,47	1,85	2,05	2,09	2,75
Grožđe stolno, bijelo	2,28	2,06	2,20	2,57	2,56	3,45
Grožđe stolno, crno	2,37	2,03	2,26	2,60	2,37	3,38
Trešnja	2,14	2,66	2,82	3,14	2,75	5,83
Višnja	1,98	1,89	1,74	2,47	1,92	3,82
Lubenica	0,49	0,64	0,52	0,50	0,63	0,88
Mandarina	0,62	0,63	0,74	0,82	0,89	0,95
Naranča	1,10	1,06	1,19	1,08	1,18	1,46
Limun	1,56	1,38	1,52	1,38	1,46	1,50
Jagoda	2,60	2,72	3,24	3,45	3,18	4,30
Šljiva	0,73	0,82	0,92	0,92	1,13	1,53
Banana	1,09	1,07	1,02	1,03	1,11	1,29

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 63. Veleprodajne cijene maslinovog ulja

(eur/l)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 1l i više	6,28	6,19	5,47	5,75	6,74	8,83
Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 0,75l	8,74	9,69	9,03	10,33	11,63	13,32
Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 0,5l	8,17	9,40	9,49	9,77	11,52	13,36
Maslinovo ulje Djevičansko	7,79	7,10	7,20	7,16	7,88	9,20

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 64. Površine, prirodi i proizvodnja krmnog bilja

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Silažni kukuruz, glavni usjev	površina, ha	23.951	24.603	29.232	24.755	26.513	25.181
	prirod po ha, t	41,9	39,3	42,6	35,0	27,7	35,6
	proizvodnja, t	1.003.135	967.679	1.244.542	865.740	734.459	896.136
Silažni kukuruz, naknadni usjev	površina, ha	1.403	805	881	378	2180	2.293
	prirod po ha, t	25,4	29,7	18,8	19,7	14,3	26,4
	proizvodnja, t	35.570	23.895	16.525	7.439	31.222	60.548
Silažni kukuruz, ukupno	**površina, ha**	**25.354**	**25.408**	**30.113**	**25.133**	**28.693**	**27.474**
	prirod po ha, t	**41,0**	**39,0**	**41,9**	**34,7**	**26,7**	**34,8**
	proizvodnja, t	**1.038.705**	**991.574**	**1.261.067**	**873.179**	**765.681**	**956.684**
Ostala jednogodišnja zelena krma	površina, ha	4.733	3.561	5.765	5.794	6.725	9.514
	prirod po ha, t	11,9	13,4	13,4	15,7	13,5	10,7
	proizvodnja, t	56.419	47.687	77.105	91.218	90.890	102.058
Djetelina	površina, ha	10.223	8.437	9.332	8.425	6.793	7.288
	prirod po ha, t	6,6	6,0	6,4	5,6	5,3	6,9
	proizvodnja, t	67.946	50.833	60.049	46.986	35.849	49.931
Lucerna	površina, ha	24.248	29.006	26.337	28.128	27.140	27.142
	prirod po ha, t	7,7	6,7	7,6	6,4	6,7	7,5
	proizvodnja, t	186.490	193.318	201.460	179.680	181.890	202.648
Ostale mahunarke požnjevene u zelenom stanju	površina, ha	10.112	13.952	11.690	11.283	6.994	11.729
	prirod po ha, t	5,3	6,6	6,0	7,4	8,0	7,5
	proizvodnja, t	53.923	91.721	70.347	83.764	55.778	88.270
Privremene trave i ispaša	površina, ha	20.194	22.024	26.213	28.677	26.459	22.282
	prirod po ha, t	4,2	4,1	3,5	4,7	4,6	5,7
	proizvodnja, t	85.309	90.147	92.430	134.980	121.214	126.716
Trajni travnjaci	**površina, ha**	**605.253**	**604.253**	**531.788**	**535.225**	**514.986**	**535.629**
	prirod po ha, t	**1,4**	**1,6**	**1,0**	**1,3**	**1**	**1,3**
	proizvodnja, t	**841.911**	**972.296**	**510.125**	**669.816**	**518.657**	**706.677**
Livade	površina, ha	124.726	124.726	125.187	124.294	99.862	125.392
	prirod po ha, t	3,9	3,8	2,6	3,5	3,4	4,0
	proizvodnja, t	486.431	473.959	331.237	430.769	336.226	503.542
Pašnjaci	površina, ha	480.527	479.527	406.601	410.931	415.124	410.237
	prirod po ha, t	0,7	1,0	0,4	0,6	0,4	0,5
	proizvodnja, t	355.480	498.337	178.888	239.047	182.431	203.135

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 65. Broj goveda

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Goveda, ukupno		**414.125**	**420.239**	**422.881**	**427.587**	**421.844**	**415.204**
Mlada goveda do 1 godine	Telad za klanje	19.412	19.179	18.604	19.737	18.744	18.596
	Ostala ženska	61.890	62.449	60.285	65.248	58.705	56.215
	Ostala muška	73.209	69.956	66.863	71.346	70.693	69.949
	ukupno	**154.511**	**151.584**	**145.752**	**156.331**	**148.142**	**144.760**
Goveda od 1 do 2 godine, ukupno	Junice ostale	42.061	49.824	47.116	47.535	47.242	54.216
	Junice za klanje	7.711	8.688	9.102	8.734	9.199	9.429
	Muška goveda	45.689	48.177	55.082	50.394	55.895	51.666
	ukupno	**95.461**	**106.689**	**111.300**	**106.663**	**112.336**	**115.000**
Goveda starija od 2 godine	Junice ostale	13.907	14.368	14.601	14.689	15.167	15.885
	Junice za klanje	985	1.104	1.128	1.152	1.130	1.048
	Krave muzne	135.851	130.025	109.807	102.333	79.042	71.423
	Ostale krave	9.503	11.867	34.088	39.807	58.758	59.927
	Ostalo (bikovi, volovi)	3.907	4.602	6.205	6.612	7.269	6.850
	ukupno	**164.153**	**161.966**	**165.829**	**164.593**	**161.366**	**155.000**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 66. Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a

(eur/kg)	**2018.**	**2019.**	**2020.**	**2021.**	**2022.**	**2023.**
Tele simental (80 -160 kg)	3,39	3,44	3,42	3,42	3,72	3,94
Junica simental (za klanje)	1,75	1,72	1,62	1,69	2,48	3,01
Bik simental (>450kg)	1,93	1,96	1,84	1,88	2,64	3,16
Krava simental (za klanje)	1,03	1,01	1,02	1,02	1,47	2,00
Odojak (25 -35 kg)	2,21	2,25	2,55	2,25	2,77	3,11
Svinja (80 -120 kg)	1,52	1,50	1,55	1,48	1,71	2,48
Krmača (za klanje)	1,21	1,17	1,24	1,18	1,39	1,68
Janjad	3,02	3,15	3,05	2,94	3,43	5,03

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 67. Broj isporučitelja kravljeg mlijeka i udio mlijeka EU kvalitete

	Otkupljene količine mlijeka (kg)	Broj isporučitelja	Isporuka po isporučitelju, kg	Udio EU mlijeka (%)
2018.	453.458.230	6.193	80.107	96,5
2019.	435.606.090	5.473	80.426	96,9
2020.	434.220.206	4.750	100.141	96,2
2021.	428.665.190	4.115	113.777	96,5
2022.	405.425.392	3.480	127.733	97,9
2023.	376.980.383	2.923	136.992	97,9

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 68. Otkupne cijene mlijeka te prosječne veleprodajne cijene mliječnih proizvoda, bez PDV-a

(eur/kg)	**2018.**	**2019.**	**2020.**	**2021.**	**2022.**	**2023.**
Otkupna cijena sirovog mlijeka realne kvalitete	0,33	0,33	0,33	0,34	0,42	0,50
Veleprodajne cijene mliječnih proizvoda:						
svježi sir polumasni (10-25 % m.m. u suhoj tvari); 500 g	1,98	1,91	1,86	1,88	2,42	2,81
sir Edam tipa (45% m.m. u suhoj tvari); 2-5 kg	3,18	3,35	3,37	3,46	4,97	4,96
sir Trapist tipa (45% m.m. u suhoj tvari); 2-5 kg	6,21	6,13	6,13	6,04	7,27	8,45
sir Gouda tipa (45% m.m. u suhoj tvari); 2-5 kg	3,42	3,61	3,51	3,58	5,19	4,58
maslac (>82% m.m. i <16% vode); 250 g	6,24	5,89	5,15	5,61	7,69	7,94
maslac I klasa (>82% m.m. i <16% vode); blok 25 kg	4,93	4,94	4,26	4,23	6,48	6,47

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 69. Proizvodnja mesa

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Goveda	ukupno klanje, tona	43.708	45.418	43.385	43.147	41.227	41.201
	domaća proizvodnja mesa, t	42.598	42.811	44.156	45.518	48.782	43.297
Svinje	ukupno klanje, tona	113.491	120.847	110.392	122.543	112.232	110.831
	domaća proizvodnja mesa, t	129.697	134.762	125.323	142.418	129.508	124.976
Ovce i koze	ukupno klanje, tona	5.814	5.867	5.510	6.162	6.483	7.055
	domaća proizvodnja mesa, t	4.847	4.872	4.927	5.671	5.447	6.112
Perad	ukupno klanje, tona	78.165	76.609	71.798	86.682	87.431	90.136
	domaća proizvodnja mesa, t	80.648	79.695	77.827	90.589	91.113	86.314

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 70. Klanje stoke i peradi u klaonicama

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Goveda	broj grla	182.555	183.079	169.624	170.812	162.488	158.815
	težina, t	43.708	45.418	43.385	43.147	41.227	41.201
Svinje	broj grla	1.033.337	1.041.977	1.102.917	1.213.759	1.147.094	1.061.492
	težina, t	74.836	78.469	81.351	87.413	81.013	77.166
Ovce	broj grla	117.933	124.921	101.580	112.987	131.007	145.495
	težina, t	1.365	1.435	1.165	1.311	1.574	1.774
Perad	broj grla	39.190.611	39.679.347	39.956.006	41.612.836	41.604.935	41.416.205
	težina, t	66.126	66.921	68.955	71.144	71.657	72.108

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 71. Otkupne cijene goveđeg mesa, bez PDV-a

(eur/kg hladnog trupa)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Goveđi trup A mladi bikovi U2	3,55	3,54	3,30	3,64	4,88	5,31
Goveđi trup A mladi bikovi U3	3,58	3,55	3,37	3,69	4,68	5,11
Goveđi trup A mladi bikovi R2	3,55	3,55	3,30	3,64	4,89	5,17
Goveđi trup A mladi bikovi R3	3,54	3,53	3,35	3,64	4,76	5,06
Goveđi trup A mladi bikovi O2	3,43	3,43	3,29	3,66	4,78	5,17
Goveđi trup A mladi bikovi O3	3,44	3,57	3,30	3,61	4,73	5,19
Goveđi trup B bikovi R3	3,36	3,46	3,28	3,53	4,70	5,07
Goveđi trup D krave R3	2,51	2,48	2,44	2,50	3,77	4,04
Goveđi trup D krave R4	2,49	2,52	2,43	2,58	3,93	3,89
Goveđi trup D krave O2	2,23	2,33	2,25	2,37	3,49	3,84
Goveđi trup D krave O3	2,26	2,39	2,33	2,37	3,60	3,96
Goveđi trup D krave O4	2,15	2,37	2,38	2,51	3,55	4,12
Goveđi trup D krave P2	1,97	1,86	1,97	2,09	3,05	3,56
Goveđi trup D krave P3	1,86	2,17	2,48	2,57	3,04	3,82
Goveđi trup E junice U2	3,81	3,68	3,41	3,91	4,70	5,17
Goveđi trup E junice U3	3,82	3,66	3,46	3,96	4,69	5,15
Goveđi trup E junice R2	3,71	3,52	3,23	3,83	4,75	5,11
Goveđi trup E junice R3	3,77	3,63	3,45	3,90	4,69	5,14
Goveđi trup E junice R4	3,79	3,62	3,45	3,91	4,60	5,16
Goveđi trup E junice O2	3,36	3,38	3,25	3,62	4,50	4,97
Goveđi trup E junice O3	3,51	3,55	3,37	3,75	4,59	4,91
Goveđi trup E junice O4	3,55	3,55	3,40	3,66	4,45	4,96
Goveđi trup Z starija telad U2	4,68	3,60	3,46	5,13	6,13	6,02
Goveđi trup Z starija telad U3	3,76	3,55	3,74	4,08	5,79	6,76
Goveđi trup Z starija telad R2	4,06	4,01	3,46	4,26	5,07	6,05
Goveđi trup Z starija telad R3	3,60	3,71	3,53	3,93	5,01	4,96
Goveđi trup Z starija telad O2	3,77	3,38	2,73	3,49	4,82	6,29
Goveđi trup Z starija telad O3	3,73	3,55	3,15	3,63	4,68	4,89
Goveđi trup V telad	5,60	5,69	5,67	5,47	6,69	7,83

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 72. Broj svinja

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Svinje, ukupno		**1.049.123**	**1.022.350**	**1.033.048**	**971.307**	**944.495**	**852.523**
Odojci do 20 kg		**273.922**	**265.222**	**272.512**	**271.641**	**230.523**	**228.388**
Svinje od 20 do 50 kg		**228.416**	**178.345**	**191.364**	**161.905**	**152.589**	**146.663**
Svinje za tov	50 do 80 kg	150.130	134.375	170.468	168.554	115.078	133.788
	80 do 110 kg	113.636	148.228	132.559	119.978	163.922	85.736
	preko 110 kg	158.851	168.658	153.445	142.368	195.321	171.087
	ukupno	**422.617**	**451.261**	**456.472**	**430.900**	**474.321**	**390.611**
Svinje za rasplod	nazimice	14.790	14.918	13.114	14.978	7.566	10.918
	suprasne nazimice	7.599	10.538	8.763	7.574	6.906	7.182
	krmače	67.728	66.309	50.123	50.945	43.820	36.274
	suprasne krmače	31.379	32.497	37.503	30.487	26.316	30.191
	nerasti	2.672	3.260	3.197	2.877	2.454	2.296
	ukupno	**124.168**	**127.522**	**112.700**	**106.861**	**87.062**	**86.861**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 73. Otkupne cijene svinjskog mesa, bez PDV-a

(eur/kg)	**2018.**	**2019.**	**2020.**	**2021.**	**2022.**	**2023.**
Svinjski trup 50-120 kg T1- S	1,48	1,70	1,66	1,41	1,78	2,22
Svinjski trup 50-120 kg T1- E	1,47	1,70	1,63	1,40	1,80	2,19
Svinjski trup 50-120 kg T1- U	1,46	1,70	1,61	1,38	1,86	2,15
Svinjski trup 50-120 kg T1- R	1,37	1,63	1,51	1,26	1,73	1,99
Svinjski trup 50-120 kg T1- O	1,80	1,69	1,62	1,44	1,95	2,46
Svinjski trup 50-120 kg T1- P	2,14	1,91	1,57	1,40	2,01	2,91
Svinjski trup 120-180 kg T2	1,50	1,64	1,61	1,43	1,84	2,09
Svinjski trup Krmače (K)	1,37	1,41	1,26	1,11	1,19	1,67
Svinjski trup Mladi nerastovi (N)	1,47	1,54	-	-	-	-
Svinjski trup Stariji nerastovi i kastrati (NK)	1,49	1,61	1,71	1,26	1,49	1,61
Svinjski trup Odojci (O)	2,15	2,39	1,63	1,85	2,90	4,44
Svinjski trup Prasad (PR)	1,58	1,79	1,47	1,44	1,81	2,37

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

-nema podataka

Tablica 74. Broj ovaca

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Ovce, ukupno		**636.294**	**657.197**	**661.992**	**654.339**	**642.808**	**552.083**
Janjad i mlade ovce do 1 godine		**110.499**	**128.710**	**132.079**	**115.634**	**90.631**	**82.170**
Janjene i prvi put pripuštene ovce	muzne	97.577	107.357	94.828	86.483	79.881	70.621
	ostale	368.329	379.540	399.709	425.141	441.988	376.210
	ukupno	**465.906**	**486.897**	**494.537**	**511.624**	**521.869**	**446.831**
Ostale ovce (ovnovi, jalove ovce)		**59.889**	**41.590**	**35.376**	**27.081**	**30.308**	**23.082**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 75. Broj koza

		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Koze, jarad i jarci, ukupno		**80.064**	**81.540**	**86.258**	**85.783**	**81.581**	**72.809**
Jarad i mlade koze do 1 godine		**11.967**	**13.542**	**14.264**	**12.809**	**12.966**	**11.317**
Koze	Već jarene	53.433	52.585	55.100	56.035	48.423	48.423
	Pripuštene prvi put	9.715	10.096	10.581	10.370	8.675	8.675
	ukupno	**63.148**	**62.681**	**65.681**	**66.405**	**57.098**	**57.098**
Ostale koze (jarci, jalove koze)		**4.949**	**5.317**	**6.313**	**6.569**	**6.083**	**4.394**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 76. Otkupne cijene janjećih trupova, bez PDV-a

(eur/kg)	**2018.**	**2019.**	**2020.**	**2021.**	**2022.**	**2023.**
Janjeći trup teška janjad - HL E	4,50	5,10	6,78	8,07	7,65	9,65
Janjeći trup teška janjad - HL U	4,35	4,61	5,92	7,29	7,20	8,84
Janjeći trup teška janjad - HL R	6,03	5,21	5,95	7,16	7,82	9,52
Janjeći trup teška janjad - HL O	5,11	4,71	5,58	6,68	7,33	9,66
Janjeći trup teška janjad - HL P	5,81	5,67	5,92	7,58	8,36	9,72
Janjeći trup laka janjad LL A1	7,45	8,74	9,22	8,48	10,84	13,61
Janjeći trup laka janjad LL A2	5,97	7,58	5,90	6,60	7,78	11,80
Janjeći trup laka janjad LL B1	6,20	6,51	6,62	7,24	8,25	10,01
Janjeći trup laka janjad LL B2	5,73	6,40	6,20	5,50	5,85	9,10
Janjeći trup laka janjad LL C1	5,94	6,18	6,37	7,66	8,42	9,86
Janjeći trup laka janjad LL C2	5,50	5,83	6,15	5,72	6,08	9,42

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 77. Veleprodajne cijene pilećeg mesa i konzumnih jaja, bez PDV-a

(eur/kg)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Veleprodajne cijene pilećih trupova:						
Pile A klase (65%-tno pile)	1,88	1,86	1,82	1,88	2,40	2,56
Pileća prsa file kg	-	-	-	5,07	6,30	6,82
Pileći batak kg	-	-	-	2,22	2,90	3,18
Pileći zabatak kg	-	-	-	2,27	3,04	3,19
Pileći batak sa zabatkom kg	-	-	-	1,73	2,29	2,63
Veleprodajne cijene jaja A klase						
Jaja kavezno A klase, razred XL	0,11	0,10	0,10	0,11	0,15	0,19
Jaja kavezno A klase, razred L	0,10	0,09	0,09	0,09	0,14	0,18
Jaja kavezno A klase, razred M	0,09	0,08	0,08	0,08	0,13	0,17
Jaja kavezno A klase, razred S	0,08	0,07	0,07	0,07	0,11	0,14
Jaja podno A klase, razred XL	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	0,19
Jaja podno A klase, razred L	0,12	0,10	0,10	0,10	0,14	0,19
Jaja podno A klase, razred M	0,11	0,10	0,09	0,09	0,13	0,18
Jaja podno A klase, razred S	0,09	0,09	0,09	0,08	0,12	0,16

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, TISUP)

Tablica 78. Površine pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom

	Ukupno korišteno poljoprivredno zemljište (ha)*	Površine pod ekološkom proizvodnjom (ha)	Udio površina pod ekološkom proizvodnjom (%)
2018.	1.485.645	103.166	6,94
2019.	1.504.445	108.169	7,19
2020.	1.506.205	108.659	7,21
2021.	1.476.351	121.924	8,26
2022.	1.447.919	129.374	8,94
2023.	1.486.053	119.873	8,07

* u ukupnoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta obuhvaćeno je i zajedničko zemljište. Zajedničko zemljište može biti pašnjak ili ostalo korišteno poljoprivredno zemljište na kojem više gospodarstava zajednički koristi državno zemljište za ispašu stoke.

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 79. Površine ekoloških oraničnih usjeva i trajnih nasada

(ha)	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Korištena poljoprivredna površina po kategorijama	**103.166**	**108.169**	**108.659**	**121.924**	**129.374**	**119.873**
Oranice i vrtovi	**50.281**	**52.587**	**50.202**	**51.270**	**49.069**	**40.781**
Žitarice	12.132	14.129	12.677	14.038	13.714	11.391
Pšenica i pir	6.376	7.491	6.294	7.679	7.341	6.904
- meka pšenica i pir	6.327	7.395	6.176	7.599	7.193	6.726
- tvrda pšenica (durum)	50	96	118	81	148	178
Raž	188	311	255	208	274	151
Ječam	1.358	2.044	1.569	1.602	1.642	1.554
Zob	1.108	1.264	1.248	1.255	1.210	784
Kukuruz, suho zrno	3.102	3.019	3.311	3.293	3.247	1.998
Mahunarke za suho zrno	90	97	113	70	170	240
Korjenasti usjevi	36	38	53	39	48	38
Krumpir (uključujući sjemenski krumpir)	29	26	33	35	36	32
Ostali korjenasti usjevi d. n.	7	11	20	4	12	6
Industrijsko bilje	13.750	11.328	13.187	13.797	13.401	11.120
Uljarice	8.476	7.324	8.993	9.015	8.994	6.753
- Uljana repica	4.079	2.375	2.755	2.283	1.236	891
- Suncokret	2.112	2.927	3.214	4.341	4.211	3.668
- Soja	2.286	2.022	3.024	2.391	3.547	2.194
Aromatsko, ljekovito i začinsko bilje	5.274	4.004	4.194	4.782	4.407	4.367
Zelena krma sa oranica i vrtova	20.002	21.422	19.667	20.121	17.757	15.612
Svježe povrće	358	226	200	222	214	290
Lisnato i stabljičasto povrće	36	20	30	31	37	41
Plodovito povrće (uključujući dinje i lubenice)	160	72	70	86	78	76
Korjenasto, gomoljasto i lukovičasto povrće	52	60	39	56	41	68
Svježe mahunarke	110	74	61	49	58	105
Jagode	6	7	5	13	5	6
Trajni travnjaci	**39.575**	**40.648**	**42.332**	**53.942**	**62.590**	**63.228**
Trajni nasadi	**13.310**	**14.934**	**16.125**	**16.712**	**17.715**	**15.864**
Voće, ukupno	10.390	11.906	13.050	13.490	14.380	12.259
- jabuke	539	583	611	631	590	469
- kruške	107	117	136	164	221	177
- breskve	44	45	55	47	53	46
- nektarine	11	10	7	12	12	9
- šljive	869	918	923	919	1.246	914
- bobičasto voće (osim jagoda)	671	840	940	1.023	1.084	1.136
- orašasto voće	7.400	8.576	9.352	9.671	10.287	8.830
Citrusi	16	23	19	28	34	32
Vinogradi	1.002	1.072	1.068	1.102	1.080	1.179
Maslinici	1.872	1.888	1.940	2.091	2.220	2.393

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 80. Pregled ukupne i poljoprivredne vanjskotrgovinske razmjene

	Ukupna robna razmjena (tis. EUR)		Poljoprivredna razmjena (tis. eur)			Udio poljoprivredne u ukupnoj razmjeni (%)	
	izvoz	**uvoz**	**izvoz**	**uvoz**	**pokrivenost uvoza izvozom (%)**	**izvoz**	**uvoz**
2018.	14.543.427	23.747.557	2.082.372	3.094.027	67,3	14,3	13,0
2019.	15.226.703	24.980.960	2.217.682	3.480.879	63,7	14,6	13,9
2020.	14.899.762	22.917.867	2.401.219	3.279.673	73,2	16,1	14,3
2021.	18.379.307	28.395.776	2.823.507	3.822.387	73,9	15,4	13,5
2022.	24.119.858	41.880.412	3.586.582	5.068.516	70,8	14,9	12,1
2023.	22.895.207	39.610.927	3.865.207	5.866.432	**65,9**	**16,9**	**14,8**
indeks 2023./2022.	**94,9**	**94,6**	**107,8**	**115,7**			

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 81. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, prema glavama Carinske tarife, milijun eura

Glava Carinske tarife (HS 2)		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
		izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz
1	Žive životinje	97,5	110,5	93,1	126,9	109,3	120,9	141,9	136,5	181,0	163,5	198,3	212,4
2	Meso i jestivi klaonički proizvodi	84,6	375,7	86,6	417,5	79	348,6	93,2	394,3	131,1	566,1	123,3	689,2
3	Ribe i rakovi, mekušci i ostali vodeni beskralješnjaci	170,5	122,1	173,3	141,4	191,3	105,5	229,7	155,3	259,3	201,9	271,9	211,2
4	Mliječni proizvodi; ptičja jaja; prirodni med; jestivi proizvodi životinjskog podrijetla što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	75,1	245,9	73	269,2	74,5	248	78,7	292,7	104,9	426,6	115,2	426,5
5	Proizvodi životinjskog podrijetla drugdje nespomenuti i neuključeni na drugom mjestu	6,1	10,6	7,7	11,4	7,1	9,5	5,9	8,7	7,3	11,1	6,9	10,7
6	Živo drveće i druge biljke, lukovice, gomolji i tome nalik; rezano cvijeće i ukrasno lišće	5,6	45	4,7	48,5	4,1	46	4,5	51,2	5,6	60,7	7,2	74,4
7	Jestivo povrće i određene vrste korjenja i gomolja	29,4	131,3	33,7	163,7	53,8	141,2	73,7	167,7	88,9	211,7	103,0	271,9
8	Jestivo voće i orašasti plodovi; kore agruma; dinja i lubenica	39,9	187,9	39,8	212,1	46,3	209,2	65,7	238,6	86,7	287,0	130,0	350,7
9	Kava, čaj, mate čaj i začini	20,1	75,5	20,4	77,1	22,8	75,5	21,3	85,1	24,7	115,1	29,1	122,1
10	Žitarice	190,5	71,1	212	75,7	320,7	72,9	370,3	84,1	542,3	122,5	378,7	155,2
11	Proizvodi mlinske industrije; slad, škrob, inulin i pšenični gluten	21,5	41,6	20,8	39,7	21,5	42,6	35,2	46,8	45,5	66,6	46,0	70,1
12	Uljano sjemenje i plodovi; razno zrnje, sjemenje i	132,6	51,6	152	53	180,1	63,8	206,2	66,4	224,0	109,9	199,7	97,4

Glava Carinske tarife (HS 2)		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
		izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz
	plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana												
13	Šelak, gume, smole i ostali biljni sokovi i ekstrakti	2,4	6,8	1,6	7,4	1,4	7	1,6	6,1	2,4	8,4	1,7	7,0
14	Biljni materijali za pletarstvo, biljni proizvodi drugdje nespomenuti i neuključeni	0	0,3	0	0,3	0,1	0,4	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,5
15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla i proizvodi njihove razgradnje; prerađene jestive masti; životinjski i biljni voskovi	70,6	100,3	74,2	105,2	77,8	105,7	118,1	154,7	165,4	236,7	104,5	187,4
16	Prerađevine od mesa, riba, rakova, mekušaca ili drugih vodenih beskralješnjaka	98,5	89,6	113,7	104,9	121,9	98,5	135	110,6	172,1	135,4	179,3	159,7
17	Šećer i proizvodi od šećera	87,7	62,4	70,5	97,3	52	61,4	60,8	79,1	85,4	123,2	129,4	198,9
18	Kakao i proizvodi od kakaa	135,6	154,3	173,2	178	157,5	181,5	186,6	199,7	221,3	219,1	307,3	283,4
19	Proizvodi na osnovi žitarica, škroba, brašna ili mlijeka; slastičarski proizvodi	149	245,6	169,7	279,9	181,7	275,5	217	328,1	252,6	409,8	299,4	503,4
20	Proizvodi od povrća, voća, orašastih plodova i ostalih dijelova biljaka	42,9	121,2	47,4	131,6	54,5	117,7	64	141,4	81,1	179,9	90,6	215,4
21	Razni prehrambeni proizvodi	201,6	204,7	223,1	221,7	220,4	224,5	243,8	255	280,7	295,8	319,1	344,5
22	Pića, alkoholi i ocat	152,1	231,7	153,5	260,9	139,9	236,1	160,1	278,6	205,4	333,2	260,2	376,5
23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije, pripremljena životinjska hrana	67,1	234,9	64,7	232,1	81	244,7	88,2	286,2	102,8	360,5	99,4	390,1

Glava Carinske tarife (HS 2)		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
		izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz
24	Duhan i prerađeni nadomjesci duhana	148,4	116,4	164,9	156,6	163	172,2	161,3	173,8	260,8	317,7	424,4	393,8
Ukupno 01-24		**2.029,20**	**3.037,00**	**2.173,40**	**3.412,20**	**2.361,40**	**3.208,80**	**2.763,00**	**3.741,10**	**3.531,48**	**4963,20**	**3.825,13**	**5.752,25**
29	Organski kemijski proizvodi	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,4	0,1	0,3	0,2	0,6	0,4	1,3
33	Eterična ulja i rezinoidi	16,4	12,8	14,1	16,3	16	25	23,2	15,6	19,4	7,8	11,4	5,1
35	Bjelančevinaste tvari; modificirani škrobovi; ljepila, enzimi	2	21,7	1,9	31,2	1,7	29,7	2,6	40,9	4,1	73,5	4,4	90,5
38	Razni proizvodi kemijske industrije	0	0,6	0	0,5	0	0,6	0	0,6	-	0,4	-	0,5
41	Sirova koža s dlakom ili bez dlake (osim krzna) i štavljena koža	32,2	19,9	25,5	16,8	19,1	12,4	34,2	21,6	31,2	19,6	23,8	13,7
43	Prirodno i umjetno krzno i proizvodi od krzna	0,1	1	0,5	1,2	0,3	1,3	0	1,5	0,0	2,2	0,0	2,2
50	Svila	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0,0	-	0,0
51	Vuna, fina ili gruba životinjska dlaka, pređa	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0,1	0,0	0,0	0,0
52	Pamuk	0	0,4	0	0,8	0	1,1	0	0,5	0,0	0,8	0,0	0,7
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	2,3	0,1	2,2	1,5	2,5	0,3	0,3	0,3	0,0	0,4	0,1	0,0
Ukupno 29-53		**53,1**	**57**	**44,3**	**68,7**	**39,8**	**70,9**	**60,5**	**81,2**	**55,1**	**105,3**	**40,1**	**114,2**
Ukupno poljoprivredno-prehrambeni proizvodi		**2.082,40**	**3.094,00**	**2.217,70**	**3.480,90**	**2.401,20**	**3.279,70**	**2.823,50**	**3.822,40**	**3.586,58**	**5068,52**	**3.865,21**	**5.866,43**

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 82. Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u izvozu u 2023.

rang	KN oznaka	naziv proizvoda	tone	eur	udio (%)
1.	10059000	Kukuruz (osim onoga za sjetvu)	927.216	215.239.729	5,6
2.	18063100	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje, punjeni	20.314	176.378.776	4,6
3.	24041200	Proizvodi koji sadrže nikotin, namijenjeni za udisanje bez izgaranja	2.002	153.825.648	4,0
4.	21069098*	Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu, koji sadrže 1, 5% ili više mliječne masti, 5% ili više saharoze ili izoglukoze, 5% ili više glukoze ili 5% ili više škroba	25.870	115.595.655	3,0
5.	24022090	Cigarete koje sadrže duhan (osim onih sa sadržajem klinčića)	7.751	109.112.955	2,8
6.	12019000	Soja, neovisno je li lomljena ili ne (osim za sjetvu)	222.865	105.820.018	2,7
7.	10019900	Pšenica i suražica, osim za sjetvu i tvrde pšenice	449.826	105.592.927	2,7
8.	17019910	Bijeli šećer u krutom stanju (osim šećera koji sadrži dodane arome ili tvari za bojenje)	102.426	94.603.638	2,4
9.	22021000	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane, za direktnu potrošnju kao pića	166.397	81.175.951	2,1
10.	21039090	Umaci i pripravci za umake, miješani začini i miješana začinska sredstva (osim umaka od soje, ketchupa od rajčice i ostalih umaka od rajčice, tekućeg mango chutneya i aromatičnih gorkih tvari iz podnaslova 2103.90.30)	29.401	78.129.306	2,0
11.	18063210	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje, s dodanim žitaricama, voćem ili orašastim plodovima (osim punjenih)	10.922	59.039.134	1,5
12.	01039219	Žive domaće svinje, mase veće od uključivo 50 kg (osim krmača koje su barem jednom oprasile mase veće od uključivo 160 kg i čistokrvne rasplodne životinje)	31.134	57.792.406	1,5
13.	24012085	Zračnim tokom sušen duhan, djelomično ili potpuno ižiljen, inače neprerađen	8.156	57.196.749	1,5
14.	24041100	Proizvodi koji sadrže duhan ili rekonstruirani duhan, namijenjeni za udisanje bez izgaranja	2.342	53.989.361	1,4
15.	01022991	Goveda, mase veće od 300 kg, za klanje (osim junica i krava)	18.937	52.911.694	1,4
16.	03028410	Svježi ili rashlađeni europski lubin (brancin) (Dicentrarchus labrax)	6.491	52.667.478	1,4
17	03023519	Svježa ili rashlađena atlantska plavoperajna tuna (Thunnus thynnus),	3.237	49.625.389	1,3

rang	KN oznaka	naziv proizvoda	tone	eur	udio (%)
		osim za industrijsku proizvodnju ili čuvanje			
18.	01022951	Junice, (ženska goveda koja se nikada nisu telila), mase veće od 300 kg, za klanje	15.765	46.113.556	1,2
19.	23099096	Pripravci koji se koriste u prehrani životinja, koji ne sadrže škrob, glukozu, glukozni sirup, maltodekstrin ili maltodekstrinski sirup niti mliječne proizvode (osim hrane za pse i mačke, pripremljena u pakiranja za pojedinačnu prodaju, topive tvari od riba ili morskih sisavaca, proizvoda na koje se odnosi dodatna napomena broja 5 uz ovo poglavlje i ostalih proizvoda uključujući premikse)	52.705	44.147.962	1,1
20.	03028530	Svježa ili rashlađena orada (komarča) (Sparus aurata)	6.267	42.559.535	1,1

*Potpuni nazivi poglavlja i proizvoda Carinske tarife za 2022. određeni su sukladno odredbama Uredbe (EU) br. 2021/2159.

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 83. Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u uvozu u 2023.

rang	KN oznaka	naziv proizvoda	tone	eur	udio (%)
1.	24022090	Cigarete koje sadrže duhan (osim onih sa sadržajem klinčića)	7.077	127.436.165	2,2
2.	02031955	Svježe ili rashlađeno meso, bez kostiju, od domaćih svinja (osim prsa s potrbušinom i komada od njih)	32.976	121.699.229	2,1
3.	21069098*	Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu, koji sadrže 1, 5% ili više mliječne masti, 5% ili više saharoze ili izoglukoze, 5% ili više glukoze ili 5% ili više škroba	26.251	106.372.088	1,8
4.	24041200	Proizvodi koji sadrže nikotin, namijenjeni za udisanje bez izgaranja	1.875	101.067.732	1,7
5.	22021000	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane, za direktnu potrošnju kao pića	161.127	93.931.559	1,6
6.	23040000	Uljane pogače i ostali kruti ostaci dobiveni pri ekstrakciji ulja od soje, nemljeveni, mljeveni ili peletirani	169.019	89.153.289	1,5
7.	17019910	Bijeli šećer u krutom stanju (osim šećera koji sadrži dodane arome ili tvari za bojenje)	107.770	88.593.394	1,5
8.	04012099	Mlijeko i vrhnje, s više od 3% masti do uključno 6% masti, nekoncentrirani, bez dodanog šećera i ostalih sladila (osim onog u izvornom pakiranju neto sadržaja do uključno 2 l)	182.268	84.260.001	1,4
9.	08039010	Banane, svježe (osim banana za kuhanje)	90.238	75.977.331	1,3
10.	23099096	Pripravci koji se koriste u prehrani životinja, koji ne sadrže škrob, glukozu, glukozni sirup, maltodekstrin ili maltodekstrinski sirup niti mliječne proizvode (osim hrane za pse i mačke, pripremljena u pakiranja za pojedinačnu prodaju, topive tvari od riba ili morskih sisavaca, proizvoda na koje se odnosi dodatna napomena broja 5 uz ovo poglavlje i ostalih proizvoda uključujući premikse)	63.205	73.811.635	1,3
11.	19059070	Kruh s grožđicama, panettone, puslice, božićni kolač, kroasani i slične pekarske prerađevine s masenim udjelom saharoze, invertnog šećera ili izoglukoze 5% ili većim (osim hruskavog kruha, medenjaka začinjenih đumbirom (ingverom) i slično, slatkih keksa, vafli i oblata, dvopeka (prepečenca), tostiranog kruha i sličnih prepečenih proizvoda, matzosa, hostija, praznih kapsula vrsta pogodnih za farmaceutsku	19.163	71.590.899	1,2

rang	KN oznaka	naziv proizvoda	tone	eur	udio (%)
		uporabu, pečatnih oblata, rižinog papira i sličnih proizvoda)			
12.	21069092*	Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu, bez sadržaja mliječnih masti, saharoze, izoglukoze, glukoze ili škroba ili s masenim udjelom manjim od 1, 5% mliječne masti, 5% saharoze ili izoglukoze, manjim od 5% glukoze ili manjim od 5% škroba	8.427	70.821.328	1,2
13.	01022949	Živa goveda, mase veće od 160 kg do uključivo 300 kg (osim životinja za klanje i čistokrvnih rasplodnih životinja)	20.810	68.993.067	1,2
14.	02032955	Zamrznuto meso od domaćih svinja, bez kostiju (osim prsa s potrbušinom i komada od njih)	21.080	66.264.228	1,1
15.	09012100	Kava, pržena, s kofeinom	7.055	59.281.220	1,0
16.	04069078	Gauda, s udjelom masti do uključno 40% i vodenog udjela nemasne tvari više od 47% do uključno 72% (osim ribane ili u prahu i za obradu)	15.619	58.410.569	1,0
17	18063100	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje, punjeni	12.868	56.650.199	1,0
18.	18063210	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje, s dodanim žitaricama, voćem ili orašastim plodovima (osim punjenih)	11.616	52.144.859	0,9
19.	24041100	Proizvodi koji sadrže duhan ili rekonstruirani duhan, namijenjeni za udisanje bez izgaranja	566	46.520.822	0,8
20.	10051015	Kukuruz, za sjetvu, jednostruki hibridi	9.773	46.155.683	0,8

*Potpuni nazivi poglavlja i proizvoda Carinske tarife za 2022. određeni su sukladno odredbama Uredbe (EU) br. 2021/2159.

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 84. Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2023. prema zemlji izvoza

rang	zemlja	vrijednost izvoza (eur)	udio u ukupnom poljoprivrednom izvozu RH (%)
1.	Italija	757.806.487	19,61
2.	Slovenija	560.115.605	14,49
3.	Bosna i Hercegovina	383.820.284	9,93
4.	Njemačka	317.450.003	8,21
5.	Srbija	268.894.785	6,96
6.	Mađarska	191.758.029	4,96
7.	Austrija	154.083.516	3,99
8.	Poljska	131.210.740	3,39
9.	Španjolska	98.121.430	2,54
10.	Crna Gora	90.996.528	2,35
11.	Nizozemska	85.858.896	2,22
12.	Kosovo	80.720.122	2,09
13.	Rumunjska	66.357.619	1,72
14.	Sjeverna Makedonija	58.294.321	1,51
15.	Češka	54.861.465	1,42
16.	Japan	50.190.296	1,30
17.	Bugarska	35.249.092	0,91
18.	Slovačka	34.980.141	0,91
19.	Ujedinjena Kraljevina (bez Sjeverne Irske)	34.337.832	0,89
20.	Francuska	31.008.037	0,80

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 85. Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2023. prema zemlji uvoza

rang	zemlja	vrijednost uvoza (EUR)	udio u ukupnom poljoprivrednom uvozu RH (%)
1.	Njemačka	278.700.335	13,05
2.	Italija	671.161.916	11,44
3.	Mađarska	563.430.694	9,60
4.	Slovenija	556.583.580	9,49
5.	Nizozemska	457.274.658	7,79
6.	Poljska	384.674.893	6,56
7.	Austrija	299.893.858	5,11
8.	Španjolska	278.933.522	4,75
9.	Srbija	260.336.849	4,44
10.	Češka	175.551.108	2,99
11.	Francuska	154.544.321	2,63
12.	Rumunjska	127.510.362	2,17
13.	Kina	120.310.088	2,05
14.	Danska	117.837.957	2,01
15.	Belgija	117.334.075	2,00
16.	Bosna i Hercegovina	97.239.373	1,66
17.	Grčka	94.442.500	1,61
18.	Turska	77.697.296	1,32
19.	Ukrajina	61.271.547	1,04
20.	Slovačka	53.248.325	0,91

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 86. Odobreni iznosi izravnih potpora u 2023. godini po vrstama potpora

	broj korisnika	odobreni iznos (eur)
Ukupno izravne potpore		**285.033.361,16**
IZRAVNA PLAĆANJA		**274.995.489,93**
1. Proizvodno nevezane potpore		**211.598.177,44**
Osnovna potpora dohotku za održivost	98.811	132.131.764,00
Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost	98.431	73.110.702,54
Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike	7.396	6.355.710,90
2. Eko sheme		**36.903.852,01**
Intenzivirana raznolikost usjeva	52.484	28.467.585,86
Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	125	600.091,24
Minimalni udio leguminoza	3.960	7.275.535,81
Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti	:	560.639,10
3. Proizvodno vezane potpore		**26.493.460,48**
Proizvodno vezana plaćanja za krave u proizvodnji mlijeka	3.132	10.097.292,01
Proizvodno vezana plaćanja za tov junadi	3.856	6.711.429,83
Proizvodno vezana plaćanja za krave dojilje	3.605	2.587.596,14
Proizvodno vezana plaćanja za ovce i koze	4.238	1.081.103,80
Proizvodno vezana plaćanja za povrće	543	331.296,96
Proizvodno vezana plaćanja za voće	989	358.391,23
Proizvodno vezana plaćanja za šećernu repu	323	2.006.937,49
Proizvodno vezana plaćanja za krmno proteinske usjeve	5.100	3.319.413,02
OSJETLJIVI SEKTORI		**10.037.871,23**
Maslinovo ulje	1.688	737.844,04
Duhan	312	4.669.207,49
Mliječne krave	7.297	3.688.626,62
Rasplodne krmače	698	858.588,17
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja	1.354	83.604,91

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tablica 87. Prihod od različitih oblika raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem ostvaren u 2023. godini (eur)

županija	zakup i privremeno korištenje zemljišta te zakup ribnjaka	dugogodišnji zakup polj. zemljišta	prodaja i prodaja izravnom pogodbom	koncesija	davanje u zakup bez javnog poziva	dugogodišnji zakup ribnjaka
Bjelovarsko-bilogorska	840.783,91	66.174,13	431.394,25	0,00	0,00	0,00
Brodsko-posavska	1.211.377,05	150.457,37	501.010,58	111.911,82	0,00	1.984,71
Dubrovačko-neretvanska	249.652,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grad Zagreb	97.192,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Istarska	630.349,29	65.409,29	187.474,50	0,00	0,00	0,00
Karlovačka	84.448,02	0,00	7.875,68	0,00	245,68	0,00
Koprivničko-križevačka	380.097,79	38.440,24	35.716,87	0,00		0,00
Krapinsko-zagorska	1.215,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ličko-senjska	554.621,14	14.259,13	0,00	0,00	0,00	0,00
Međimurska	367.874,67	247.417,49	169.430,20	6.572,09	0,00	0,00
Osječko-baranjska	3.895.607,19	879.933,01	1.480.389,38	4.104.834,72	2.798,87	11.758,74
Požeško-slavonska	399.912,28	92.671,55	73.152,93	386.345,84	0,00	0,00
Primorsko-goranska	29.424,00	2.363,62	544,00	0,00	0,00	0,00
Sisačko-moslavačka	714.127,55	48.584,33	144.705,10	53.854,29	1.128,71	8.627,58
Splitsko-dalmatinska	41.095,73	0,00	0,00	1.006,81	0,00	0,00
Šibensko-kninska	14.791,69	2.038,89	0,00	0,00	0,00	0,00
Varaždinska	120.593,18	10.687,08	1.992,50	0,00	0,00	0,00
Virovitičko-podravska	1.803.131,17	407.939,22	330.837,28	413.323,60	674,66	0,00
Vukovarsko-srijemska	1.657.181,34	1.362.478,24	1.493.317,39	382.382,84	0,00	0,00
Zadarska	110.286,06	0,00	14.132,51	59.061,64	0,00	0,00
Zagrebačka	406.497,05	50.029,59	266.385,27	121.437,23	506,24	0,00
UKUPNO	**13.610.259,56**	**3.438.883,18**	**5.138.358,44**	**5.640.730,88**	**5.354,16**	**22.371,03**

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

POPIS PROPISA I DRUGIH AKATA U SEKTORU POLJOPRIVREDE DONESENIH U 2023. GODINI

broj izdanja Narodnih novina	propisi i drugi akti
1/2023	Pravilnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta
1/2023	Naredba o provedbi i financiranju mjera sprječavanja, kontrole i nadziranja bolesti životinja na području Republike Hrvatske
2/2023	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru mjere II.10. »Akvakultura koja osigurava usluge zaštite okoliša«
4/2023	Pravilnik o naknadama za poslove biljnog zdravstva
6/2023	Pravilnik o popisu trgovačkih naziva proizvoda ribarstva i akvakulture
8/2023	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o raspolaganju kapacitetom uzgoja tuna i dozvoljenim ulaznim količinama ulovljenih divljih tuna (Thunnus thynnus) na uzgajališta
8/2023	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu
8/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o upisu u upisnike dobavljača, laboratorija i uzorkivača poljoprivrednog reprodukcijskog materijala
9/2023	Pravilnik o prestanku važenja Pravilnika o pobližim uvjetima za priznavanje i proglašavanje zaštićenih područja i provođenju sustavnih istraživanja u zaštićenim područjima
9/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere Ulaganja u vinarije i marketing vina iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine
10/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
13/2023	Pravilnik o ribolovnim mogućnostima i raspodjeli državne kvote u 2023. godini za ribolov plavoperajne tune (Thunnus thynnus)
13/2023	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o ribolovnim mogućnostima u gospodarskom ribolovu na moru okružujućom mrežom plivaricom – srdelarom
14/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjere Restrukturiranje i konverzija vinograda iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine
17/2023	Odluka o upisu ulovnih ribarskih plovila udičarskim alatima u Registar ICCAT-a (ICCAT Record of BFT Catching Vessels) u 2023. godini
18/2023	Zakon o hrani
18/2023	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu
19/2023	Pravilnik o dopunama Pravilnika o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele državne potpore za štete na uzgajalištima dagnji
21/2023	Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, pokvarljivim te proizvodno i tržišno osjetljivim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima
22/2023	Odluka o donošenju Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
22/2023	Odluka o izmjeni Odluke o ribarskim plovilima autoriziranima za rad u Jabučkom džepu za razdoblje 2022. – 2026. godine
24/2023	Pravilnik o dokumentaciji i postupku provođenja javnog natječaja za zakup zajedničkog pašnjaka u vlasništvu Republike Hrvatske
24/2023	Pravilnik o provedbi intervencija u sektoru pčelarstva unutar Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
25/2023	Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2023. godinu
26/2023	Pravilnik o uvjetovanosti
27/2023	Pravilnik o određivanju područja s prirodnim i ostalim ograničenjima
28/2023	Pravilnik o provedbi Mjere 2. iz programa državne Potpore za kompenzaciju rasta cijene energenata u sektorima prerade poljoprivrednih proizvoda

broj izdanja Narodnih novina	propisi i drugi akti
29/2023	Pravilnik o provedbi Programa sufinanciranja uspostave pokusnih polja navodnjavanja poljoprivrednih kultura za 2023. godinu
31/2023	Zaključak o provedbi potpore za kompenzaciju rasta troškova proizvodnje u sektorima stočarske i biljne proizvodnje
31/2023	Zaključak o pružanju financijske pomoći malim mljekarama za nadoknadu dijela troškova sabiranja mlijeka
36/2023	Odluka o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere za obuzdavanje širenja narančina trnovitoga štitastog moljca – Aleurocanthus spiniferus (Quaintance)
38/2023	Pravilnik o provedbi intervencije 76.01. »Osiguranje poljoprivredne proizvodnje« iz Strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
38/2023	Odluka o dopuni Odluke o popisu izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja
39/2023	Zakon o gnojidbenim proizvodima
39/2023	Naputak o uvjetima za unos hrane za životinje neživotinjskog podrijetla iz trećih zemalja radi stavljanja na tržište Unije
41/2023	Pravilnik o dodatnim uvjetima za pesticide namijenjene profesionalnim korisnicima za profesionalnu primjenu i neprofesionalnim korisnicima
41/2023	Pravilnik o doradi sjemena s poljoprivrednog gospodarstva
41/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta
44/2023	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Istarska kobasica«/»Istrska klobasa« – zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
48/2023	Pravilnik o načinu usklađenja i revalorizacije zakupnine odnosno naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske
48/2023	Pravilnik o upisu sorti u Sortnu listu
51/2023	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2023. godinu
52/2023	Pravilnik o dopuni Pravilnika o Gospodarskom programu korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske
52/2023	Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i širenja influence ptica na području Republike Hrvatske
53/2023	Pravilnik o određivanju ulaznih točaka za nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca
53/2023	Naredba o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje sredozemne voćne muhe – Ceratitis capitata (Wiedemann)
55/2023	Pravilnik o prikupljanju podataka i izvješćivanju o cijenama poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
55/2023	Pravilnik o prijavi bolesti životinja
56/2023	Pravilnik o Nacionalnoj mreži zajedničke poljoprivredne politike
56/2023	Pravilnik o provedbi Mjere 1. iz Programa državne potpore za kompenzaciju rasta cijene energenata u sektorima prerade poljoprivrednih proizvoda
56/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2023. godinu
56/2023	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Istarski ovčji sir«/»Istrski ovčji sir« – zaštićena oznaka izvornosti
58/2023	Odluka o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze
58/2023	Odluka o visini izuzetih novčanih sredstava od ovrhe za 2023. godinu
58/2023	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Istarski med/Istrski med« - zaštićena oznaka izvornosti
62/2023	Naredba o mjerama sprječavanja pojave i ranog otkrivanja afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
64/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o protokolima za ispitivanje različitosti, ujednačenosti i postojanosti sorti u svrhu priznavanja

broj izdanja Narodnih novina	propisi i drugi akti
65/2023	Ispravak Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2023. godinu
66/2023	Statut o izmjenama Statuta Hrvatske poljoprivredne komore
67/2023	Pravilnik o provedbi Programa pomoći uzgajivačima stoke zbog posljedica zaraze stoke bedrenicom u 2023. godini
68/2023	Pravilnik o provedbi intervencije 78.01. Potpora prenošenju znanja iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
68/2023	Pravilnik o provedbi Programa školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka za 2023. godinu
69/2023	Pravilnik o provedbi intervencije 77.06. »Potpora LEADER (CLLD) pristupu« iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
70/2023	Naredba o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
72/2023	Pravilnik o stavljanju na tržište reprodukcijskog materijala ukrasnog bilja
72/2023	Naredba o dopuni Naredbe o mjerama za sprječavanje pojave i širenja influence ptica na području Republike Hrvatske
73/2023	Pravilnik o stavljanju na tržište reprodukcijskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih za proizvodnju voća
73/2023	Naredba o dopuni Naredbe o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
75/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o vinarstvu
76/2023	Pravilnik o oznakama zdravstvene ispravnosti, identifikacijskim oznakama i posebnim oznakama hrane životinjskog podrijetla te utvrđivanju popisa objekata za umanjenje rizika od afričke svinjske kuge
77/2023	Pravilnik o provedbi mjere III.1. »Pripremna potpora«
77/2023	Naredba o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
78/2023	Naredba o izmjenama Naredbe o smanjenju brojnog stanja pojedine vrste divljači
80/2023	Pravilnik o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
80/2023	Pravilnik o izobrazbi za sigurno rukovanje i pravilnu primjenu pesticida
80/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o Upisniku poljoprivrednika
80/2023	Naredba o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
81/2023	Pravilnik o provedbi Nacionalne strategije za provedbu Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2023./2024. do školske godine 2028./2029.
81/2023	Ispravak Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o vinarstvu
82/2023	Naredba o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
83/2023	Zaključak o mjeri potpore sektoru svinjogojstva zbog onemogućene aktivnosti uslijed pojave afričke svinjske kuge u zonama ograničenja
83/2023	Zaključak o mjeri potpore za ublažavanje i uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
83/2023	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o provedbi intervencije 76.01. »Osiguranje poljoprivredne proizvodnje« iz strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
85/2023	Pravilnik o Upisniku maslinika
87/2023	Naredba o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
87/2023	Naredba o prestanku važenja Naredbe o mjerama za prihvat nekomercijalnog premještanja kućnih ljubimaca u pratnji vlasnika raseljenih iz Ukrajine
88/2023	Rješenje o imenovanju ravnatelja Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede u Ministarstvu poljoprivrede
88/2023	Rješenje o imenovanju ravnateljice Uprave za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju u Ministarstvu poljoprivrede
88/2023	Rješenje o imenovanju glavne tajnice Ministarstva poljoprivrede
91/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore za kompenzaciju rasta troškova proizvodnje u sektorima stočarske i biljne proizvodnje
93/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore sektoru svinjogojstva zbog onemogućene aktivnosti uslijed pojave afričke svinjske kuge

broj izdanja Narodnih novina	propisi i drugi akti
93/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore pčelarima za saniranje šteta uzrokovanih pomorom pčelinjih zajednica u 2023. godini
98/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore poljoprivrednim proizvođačima za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2023. godini
99/2023	Pravilnik o izvještavanju o stanju zaliha žitarica, uljarica, proizvoda od uljarica i certificiranog sjemena
99/2023	Naredba o izmjenama i dopuni Naredbe o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
100/2023	Pravilnik o stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnažanje loze
102/2023	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede
102/2023	Pravilnik o postupku za ostvarenje prava za naknadu štete nastale provedbom mjera za sprječavanje i kontrolu bolesti životinja
107/2023	Odluka o oslobađanju plaćanja zakupnine i naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske
107/2023	Odluka o donošenju Izmjena Programa potpore poljoprivrednim proizvođačima za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2023. godini
107/2023	Zaključak u vezi s mjerama revitalizacije pogođenih poljoprivrednih gospodarstava i ublažavanja ekonomskih posljedica afričke svinjske kuge
107/2023	Zaključak o uspostavi financijskih proizvoda namijenjenih investicijama i obrtnim sredstvima za poljoprivrednu proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda za 2023. i 2024. godinu
107/2023	Odluka o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere za obuzdavanje širenja narančina trnovitoga štitastog moljca – Aleurocanthus spiniferus (Quaintance)
111/2023	Odluka o dopuni Odluke o popisu izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja
113/2023	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o provedbi programa potpore poljoprivrednim proizvođačima za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2023. godini
115/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore malim mljekarama za nadoknadu troškova sabiranja mlijeka
115/2023	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o provedbi Programa sufinanciranja uspostave pokusnih polja navodnjavanja poljoprivrednih kultura za 2023. godinu
117/2023	Naredba o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
120/2023	Pravilnik o postupku i mjerilima za izradu projekta komasacije, procjeni te mjerilima i postupcima utvrđivanja vrijednosti zemljišta za komasaciju
120/2023	Ispravak Naredbe o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
126/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2023. godinu
130/2023	Naredba o izmjenama Naredbe o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
132/2023	Pravilnik o provedbi intervencija za potporu ulaganjima u primarnu poljoprivrednu proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
134/2023	Pravilnik o provedbi mjere II.2. »Produktivna ulaganja u akvakulturu«
134/2023	Pravilnik o provedbi mjere IV.4. »Prerada proizvoda ribarstva i akvakulture«
135/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore sektoru svinjogojstva za nadoknadu gubitka uslijed naređenih mjera za suzbijanje afričke svinjske kuge
135/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore za proizvođače šećerne repe za razdoblje od 2023. do 2027. godine
138/2023	Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i širenja influence ptica na području Republike Hrvatske
140/2023	Pravilnik o provedbi intervencija iz sektora vina unutar Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.

broj izdanja Narodnih novina	propisi i drugi akti
140/2023	Pravilnik o provedbi mjera Programa potpore uzgojnim udruženjima za provođenje genomskog vrednovanja kao nadogradnje genetskog vrednovanja grla za razdoblje od 2024. do 2026. godine
141/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore za očuvanje proizvodnje prasadi na području zone ograničenja zbog izbijanja afričke svinjske kuge
141/2023	Pravilnik o provedbi Programa potpore gospodarstvima zbog narušenog proizvodnog potencijala uslijed provedbe naređenih mjera suzbijanja afričke svinjske kuge
141/2023	Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o provedbi Programa potpore za proizvođače šećerne repe za razdoblje od 2023. do 2027. godine
141/2023	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o provedbi mjere III.1. »Pripremna potpora«
146/2023	Pravilnik o provedbi intervencija 77.01. Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete i 77.02. Potpora za aktivnosti informiranja i promoviranja koje provode skupine proizvođača na unutarnjem tržištu iz strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. - 2027.
147/2023	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o protokolima za ispitivanje različitosti, ujednačenosti i postojanosti sorti u svrhu priznavanja
147/2023	Naredba o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
148/2023	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o sadržaju i obliku prodajnog lista i sadržaju registra prvih kupaca
150/2023	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2023. godinu
150/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta
152/2023	Pravilnik o provedbi intervencije 73.13. »Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima« i intervencije 74.01. »Potpora za sustave javnog navodnjavanja« iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
152/2023	Pravilnik o ekološkom heterogenom materijalu
152/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi intervencija iz sektora vina unutar Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
154/2023	Pravilnik o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća
154/2023	Pravilnik o stavljanju na tržište sjemenskog krumpira
154/2023	Pravilnik o upisu sorti u sortnu listu voćnih vrsta i Sortnu listu loze
154/2023	Pravilnik o provedbi intervencije 73.02. »Obnova poljoprivrednog potencijala« iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
155/2023	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o provedbi intervencija 77.01. Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete i 77.02. Potpora za aktivnosti informiranja i promoviranja koje provode skupine proizvođača na unutarnjem tržištu iz strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
155/2023	Odluka o visini izuzetih novčanih sredstava od ovrhe za 2024. godinu
156/2023	Pravilnik o provedbi intervencije 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga iz Strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.
157/2023	Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2024. godinu
157/2023	Pravilnik o provedbi Programa državne potpore proizvođačima svinja većih klaoničkih težina zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih mjerama za suzbijanje afričke svinjske kuge
157/2023	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provođenju javnog natječaja za zakup poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske i zakup za ribnjake u vlasništvu Republike Hrvatske
158/2023	Ispravak Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta

poljoprivreda.gov.hr